

**YEREL GAZETELERDE SAYFA TASARIMI:
İSTANBUL ÖRNEĞİ**

Azize ALAN

**Yüksek Lisans Tezi
Gazetecilik Anabilim Dalı
Doç. Dr. Hakan TEMİZTÜRK**

2019

(Her Hakkı Saklıdır)

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GAZETECİLİK ANABİLİM DALI

Azize ALAN

YEREL GAZETELERDE SAYFA TASARIMI:
İSTANBUL ÖRNEĞİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ
Doç. Dr. Hakan TEMİZTÜRK

ERZURUM-2019

19/07/2019

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

BİLDİRİM

Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Uygulama Esaslarının ilgili maddelerine göre hazırlamış olduğum "Yerel Gazetelerde Sayfa Tasarımı: İstanbul Örneği" adlı tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezinin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım:

Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Uygulama Esaslarının ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim*.

Tezinin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Tezinin/Raporumun makale için altı ay, patent için iki yıl süreyle erişiminin ertelenmesini istiyorum.

19.07.2019

Azize ALAN

* LİSANSÜSTÜ TEZLERİN ELEKTRONİK ORTAMDA TOPLANMASI, DÜZENLENMESİ VE ERİŞİME AÇILMASINA İLİŞKİN YÖNERGE

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Lisansüstü tezlerin erişime açılmasının ertelenmesi **MADDE 6-** (1) Lisansüstü teze ilgili patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

(2) Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış ve internette paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.

Gizlilik dereceli tezler MADDE 7- (1) Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik, sağlık vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

(2) Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Doç. Dr. Hakan TEMİZTÜRK danışmanlığında, Azize ALAN tarafından hazırlanan bu çalışma 19 / 07 / 2019 tarihinde aşağıda isimleri yazılı jüri tarafından Gazetecilik Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Doç. Dr. Hakan TEMİZTÜRK

İmza: H. Temiztürk

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi İ. Ethem ZİNDEREN

İmza: İ. Ethem Zinderen

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Abdulsemet GÜNEK

İmza: A. Günek

Prof. Dr. Sait UYLAŞ
Enstitü Müdürü

F-85/01/21.10.2016

İÇİNDEKİLER

ÖZET	VII
ABSTRACT	VIII
ÖNSÖZ	IX
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM**SAYFA TASARIMI**

1.1. SAYFA TASARIMININ TARİHSEL GELİŞİMİ	3
1.2. SAYFA TASARIMININ TEMEL PRENSİPLERİ	7
1.2.1. Denge	7
1.2.1.1. Simetrik Denge	7
1.2.1.2. Asimetrik Denge	8
1.2.2. Oran-Orantı... ..	9
1.2.3. Zıtlık	10
1.2.4. Vurgu Yaratma	12
1.2.5. Bütünlük	14
1.2.6. Sadelik	15
1.2.7. Grid (Izgara).....	15
1.3. SAYFA TASARIMINDA ÇEKİCİLİĞİ ARTIRAN FAKTÖRLER	17
1.3.1. Tipografi	17
1.3.2. Renk	18
1.3.3. Beyaz Alanlar	19

İKİNCİ BÖLÜM**SAYFA TASARIMI VE HABER İLİŞKİSİ**

2.1. HABER TASARIMINDA YER ALAN VE OKUNURLUĞA ETKİ EDEN HABER UNSURLARI.....	21
2.1.1. Haber Metni	21
2.1.1.1. Yazı Karakteri (Font)	24
2.1.1.2. Punto	26
2.1.1.3. Harf, Sözcük ve Satır Boşluklarının Düzenlenmesi (Espas).....	26
2.1.1.4. Metni Bloklama Şekli	28
2.1.1.5. Haber Metninin Zemin Rengi	29
2.1.2. Haber Başlıkları	31
2.1.3. Fotoğraf	32
2.1.4. Grafik ve İllüstrasyonlar	35
2.1.4. Resimaltı Yazısı	38
2.2. GAZETE SAYFA DÜZENİ	38
2.3. GAZETE TASARIMINDA ÇAĞDAŞ SAYFA DÜZENİ.....	39
2.3.1. Modüler Sayfa Düzeni	39
2.3.2. Bulvar Tipi Sayfa Düzeni	41
2.3.3. Vitrin Tipi Sayfa Düzeni	42
2.4. GAZETE SAYFALARININ TASARIMI	43
2.4.1. Logo	43
2.4.2. Birinci Sayfa	44
2.4.3. İç Sayfaların Tasarımı	45

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
İSTANBUL YEREL GAZETELERİNİN GAZETE TASARIM
İLKELERİNE UYGUNLUKLARININ İNCELENMESİ

3.1. ARAŞTIRMANIN AMACI	46
3.2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ	47
3.3. ARAŞTIRMA EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ	47
3.4. VERİLERİN TOPLANMASI	47
3.5. VERİLERİN ANALİZ EDİLMESİ VE YORUMLANMASI	47
3.6. BULGULAR	48
3.6.1. Tipografi Kullanımı	48
3.6.1.1. Uygun Harf Seçimi	49
3.6.1.2. Metin Blok Seçimi	55
3.6.1.3. Espas (Boşluk) Kullanımı Hatası	57
3.6.2. Görsellerin Kullanımı.....	58
3.6.2.1. Fazla Fotoğraf Kullanımı	59
3.6.2.2. Haber Altı Fotoğraf Kullanımı	60
3.6.2.3. Grafik ve İllüstrasyon Kullanımı	62
3.6.3. Yardımcı Öğelerin Kullanımı	64
3.6.3.1. Zemin Rengi Kullanımı	64
3.6.4. Haber Başlıkları Kullanımı	65
3.6.5. Resimaltı Yazısı Kullanımı	67
3.6.6. GAZETE SAYFALARININ TASARIMI	69
3.6.6.1. Logo	69

3.7. SAYFA DÜZENİ	70
3.8. GRİD KULLANIMI	72
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	76
KAYNAKÇA	79
ÖZGEÇMİŞ	85

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 1.1.	Sayfa tasarımında simetrik denge	8
Şekil 1.2	Sayfa tasarımında asimetrik denge	9
Şekil 1.3.	Sayfa tasarımında oran-orantı	10
Şekil 1.4.	Sayfa tasarımında zıtlık	12
Şekil 1.5.	Sayfa tasarımında vurgu	13
Şekil 1.6.	Sayfa tasarımında boşluk kullanarak vurgu yaratma	13
Şekil 1.7.	Sayfa tasarımında bütünlük	14
Şekil 1.8.	Sayfa tasarımında sadelik.....	15
Şekil 1.9.	Sayfa tasarımında grid kullanımı	16
Şekil 1.10.	Sayfa tasarımında beyaz boşluk kullanımı.....	20
Şekil 2.1.	Kelime arası espaslama	28
Şekil 2.2.	Metin bloklama biçimleri.....	29
Şekil 2.3.	Sayfa tasarımında haber altına zemin rengi kullanımı	30
Şekil 2.4.	Rengin haber içeriğini desteklediği sayfa örneği	31
Şekil 2.5.	Ekonomi sayfalarında grafik kullanımı.....	36
Şekil 2.6.	Gazetelerde kullanılan infografik örnekleri	37
Şekil 2.7.	Gazetelerde kullanılan illüstrasyon örnekleri.....	38
Şekil 2.8.	Modüler sayfa düzeni ile hazırlanan gazete örnekleri.....	41
Şekil 2.9.	Bulvar tipi sayfa düzeni ile hazırlanan gazete örnekleri	42
Şekil 2.10.	Vitrin tipi sayfa düzeni ile hazırlanan gazete örnekleri.....	43
Şekil 2.11.	Milliyet gazetesi logosu	44
Şekil 2.12.	Hürriyet gazetesi logosu.....	44
Şekil 3.1.	Serifli (tırnaklı) yazı karakteri kullanmış gazeteler.....	49
Şekil 3.2.	Serifsiz (tırnaksız) yazı karakteri kullanmış gazeteler	54

Şekil 3.3. İki yana bloklama sistemini kullanmış gazeteler	55
Şekil 3.4. Sola bloklama sistemini kullanmış gazeteler	56
Şekil 3.5. Kelimeler arası espas(boşluk) hatası	57
Şekil 3.6. Bir sayfada çok sayıda fotoğraf kullanımı	59
Şekil 3.7. Haber altı fotoğraf kullanımı hatası	61
Şekil 3.8. Gazetelerde tablo kullanımı	63
Şekil 3.9. Haber altı renkli zemin kullanımı	65
Şekil 3.10. Hatalı haber başlığı kullanımı	66
Şekil 3.11. Hatalı resimaltı yazısı kullanımı	68
Şekil 3.12. Logo değişimi olan gazeteler	69
Şekil 3.13. Vitrin Tipi Sayfa Düzeni	71
Şekil 3.14. Grid Kullanımı	72
Şekil 3.15. Grid Kullanımı	73
Şekil 3.16. Grid Kullanımı	74
Şekil 3.17. Grid Kullanımı	75

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

YEREL GAZETELERDE SAYFA TASARIMI: İSTANBUL ÖRNEĞİ

Azize ALAN

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Hakan TEMİZTÜRK

2019, 85 sayfa

Jüri: Doç. Dr. Hakan TEMİZTÜRK

Dr. Öğr. Üyesi İ. Ethem ZİNDEREN

Dr. Öğr. Üyesi Abdulsemet GÜNEK

Tasarım insanoğlunun varoluşundan bugüne yaşamının her döneminde yer bulan ve günümüzde de sıklıkla belirtilen bir olgudur. Sayfa tasarımı genel anlamıyla okunan görüntülerin tasarımından sorumludur. Gazeteler, dergiler, afişler, kitaplar, broşürler vb. sayfa tasarımının uygulama alanının içine girer. Sayfa tasarımının amacı da okurların ilgisini çekerek algıyı kolaylaştırmaktır. Hem iletişim, hem de estetik kaliteyi diğer dallarda olduğu gibi en üst düzeye çıkarmayı hedefleyen sayfa tasarımı, bir anlamda gazetelerin kartviziti konumundadır.

Günümüzde yayın yapan gazetelerin, okuyucuyu sayfaya çeken ve okunurluğu artıran gazete tasarım prensiplerine ne derece bağlı oldukları konusu oldukça önemli yer tutmaktadır. Bu yüzden gazete tasarımında yapılması gereken doğru uygulamalar araştırılarak gösterilmelidir.

Bu anlamda çalışma; yerel gazetelerde sayfa tasarımını temel ilke ve prensipler doğrultusunda anlatmaya çalışmıştır. Çalışmanın ana amaçlarından bir tanesi sayfa tasarımının önemini vurgulayarak tasarım eksiği olan gazetelere rehber olmasıdır. Çalışmada, İstanbul yerel gazetelerinden örneklem alınan beş gazete incelenmiştir. Sonuç olarak örneklem olarak alınan gazetelerde birçok sayfa tasarım hatası olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Sayfa tasarımı, Gazete tasarım prensipleri, Yerel gazeteler

ABSTRACT

MASTER THESIS

THE DESIGN OF LOCAL NEWSPAPER: İSTANBUL SAMPLE

Azize ALAN

Advisor: Assoc. Prof. Dr. Hakan TEMİZTÜRK

2019, 85 sayfa

Jüri: Assoc. Prof. Dr. Hakan TEMİZTÜRK

Assist. Prof. Dr. İ. Ethem ZİNDEREN

Assist. Prof. Dr. Abdulsemet GÜNEK

Design is a word that is found frequently in every period of life from the existence of mankind to the present day and is frequently mentioned word today. Page design is generally responsible for the design of read images. Newspapers, magazines, posters, books, brochures, etc. are included in the application area of the page design. The aim of page design is to facilitate perception by attracting attention of readers. Page design, which aims to maximize both communication and aesthetic quality as in other branches, in a sense, is the business card of newspapers.

The issue of what extent the newspapers published today depend on newspaper design principles that draw readers to the page and increase readability has an important place. Therefore, the right applications that must be made in newspaper design should be demonstrated by investigating.

In this sense; the study tried to explain the page design in local newspapers in line with the basic principles. One of the aims of the study is to emphasize the importance of page design and to guide the newspapers which have lack of design. In this study, five newspapers which were sampled from İstanbul local newspapers were examined. As a result, it was found that there were many page design errors in the newspapers taken as samples.

Keywords: Page design, Newspaper design principles, Local newspapers

ÖNSÖZ

Günümüzde gazeteciliğin zamanla yarışan bir yapısı vardır. Gerek haber gerekse matbaa boyutu olsun gazeteciliğin bu hızlı yapısında okuyucunun gazete alma isteğini sağlayan haber yapısıdır. Ancak haber kaynakları aynı olduğu için artık okuyucular haberin sunumuna da önem vermektedir. Bu bağlamda okuyucunun kolay ve hızlı okumasını sağlayacak, beklentilerini karşılayacak gazete tasarımının yapılması gerekmektedir. Dolayısıyla gazete tasarım ilkelerinin ele alınması önem arz etmektedir.

İstanbul yerel gazetelerinde sayfa tasarımının incelendiği bu çalışmada; tez çalışmam boyunca engin bilgi birikimini, tecrübesini aktaran, yol gösteren, ilgisi ve samimiyeti ile güç veren değerli hocam tez danışmanım Sayın Doç. Dr. Hakan Temiztürk'e teşekkürü borç bilirim. Üniversiteye başladığım ilk yıllardan yüksek lisans aşamasına kadar bilgi ve tecrübeleriyle bana çok şey öğreten ve beni gazetecilik kültüründe yetenekleştiren Atatürk Üniversitesi İletişim Fakültesi öğretim üyelerine minnettarım.

Tezimin başından sonuna kadar birlikte yol aldığım, hiçbir zaman beni yalnız bırakmayan ve her konuda yanımda olan yol arkadaşlarım Nazlı Şentürk ve Gülsemin Mısırlı'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Ve... Bugünlere gelmemde en büyük paya sahip olan, eğitim hayatım boyunca maddi manevi desteğiyle her zaman arkamda olan, her şeye dayanma gücü veren aileme özellikle canım anneme tüm sevgimle teşekkür ederim.

GİRİŞ

Sayfa tasarımı etkili bir sunumun en önemli araçlarından biridir. Zamanla artarak oluşan rekabet ortamı haber ve içerik yanında bunların nasıl sunulması gerektiği noktasında da önem arz etmektedir. Artık her gazetede tek zorunluluk içerik ve uyumun birbiriyle bütünleşerek farklı kültürlerdeki okuyucu kitlesine ulaşması ve onların beklentilerine cevap vermesidir.

Okunma ve tercih edilmeye önemli bir rol üstlenen sayfa tasarımı, hangi haberin daha değerli, hangi fotoğrafın daha anlamlı olduğunu belirtir. Yerel veya ulusal gazeteler benzerleri arasından sıyrılarak farklılık yaratmaya ve daha çok satmaya gayret etmektedir; farklı görünmenin ve daha çok satma gayretinin en önemli göstergelerinden biri tasarım alanında karşımıza çıkar. Kaliteli bir tasarımın ve ileri teknolojik imkânların birleşmesi görsel ve teknik açıdan iyi tasarımların oluşmasını sağlamaktadır.

Görsel olarak iyi düzenlenmeyen tasarımlar haber içeriğinin gücünü zayıflatır. Haberlerin gerçek değerine ulaşabilmesi etkili görsel ve yazılı öğelerin uygun ölçülerde sunulmasıyla olmaktadır. Bir gazetenin diğerlerinden farklı bir kimliğe bürünerek okuyucunun ilgisini çekmesi, istenilen bilgi ve enformasyona kolay ulaşılabilmesi sunum becerisinin bir sonucudur. Bu denge sağlandığında gazete okumaya değer bulunabilir.

Tasarımcının ana amacının içeriğe uygun tasarım yaparak haberi şekillendirmektir. Bu bağlamda yerel gazetelerin incelenerek, tasarım kurallarının ne derece ihlal edildiği veya uyulduğu tezin ana konusu olmuştur. Üç bölümden oluşan çalışmanın, kuramsal ve kavramsal çerçevesini içeren birinci bölümünde, sayfa tasarımının tarihsel gelişimi, sayfa tasarımının prensipleri, grid ve sayfa tasarımında tipografi, renk ve görsellerin kullanımı gibi temel tasarım konuları için alan yazın (literatür) taramasına başvurulmuştur.

İkinci bölümde haber tasarımında yer alan ve okunurluğu etkileyen öğelerden bahsedilerek sayfa tasarım çeşitleri açıklanmış, gazete sayfa tasarımında uyulması gereken kurallar tanımlanmıştır.

Uygulamaya dayalı üçüncü bölümde ise, İstanbul yerel gazetelerinde gazete tasarım ilke ve elemanlarının yanlış ve doğru kullanımını tespit etmek adına İstanbul,

İstiklal, İttifak, Tünaydın ve Bizim Anadolu gazeteleri incelenmiş, söz konusu gazetelerin 4 Mart 2019 ile 8 art 2019 tarihleri arasındaki sayıları tasarım kuralları ve gösterge bilimsel açıdan değerlendirmeye tabi tutulmuştur.

Yazılı basında sayfa mizanpajının önemine yönelik bugüne kadar sınırlı sayıda bilimsel çalışma yapılmıştır. Sayfa tasarımı üzerine yapılan çalışmalar daha çok grafik tasarımının temel ilkeleri, grafik tasarım kuralları ve tipografik yaklaşımlar gibi konuları içermektedir. Bunlara çok az sayıdaki gazete sayfa düzeni konusunu ele alan çalışmalar ilave edilebilir. Çalışma bu noktada konuyu daha derinlemesine inceleyerek yerel gazeteler çerçevesinde tasarım sürecini ortaya koymak açısından önem arz etmektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

SAYFA TASARIMI

İnsanoğlunun yazıyla tanışması eskiye dayansa da görsel malzemeyle tanışıklığı oldukça yenidir. Yazı ve görselin bir alanda kullanma ihtiyacının doğması sayfa tasarımının oluşmasına yol açmıştır. Bir yayına kurumsal kimlik kazandıran, onu benzerlerinden farklı kılan, sayfada okuyucuyu yönlendirerek hangi haberin daha değerli olduğunu, hangi görsele önce bakılması gerektiğini belirleyen de sayfa tasarımıdır (Somuncu, 2014: 2,4).

1.1. SAYFA TASARIMININ TARİHSEL GELİŞİMİ

İnsanlık tarihinde yazı önemli bir yer tutmaktadır; yazı sayesinde bilgi toplanabilir ve çoğaltılabilir bir hale gelmiştir. Alfabeyi Fenikelilere sesli harfleri de Yunanlılara borçluyuz. Yazı estetiğini ise Yunanlılardan aldıkları alfabeyi Latin alfabesine dönüştüren Romalılar oluşturmuştur. Romalılar hem harflerde değişiklik yapmış hem de bugün kullandığımız alfabeyi oluşturarak bizim açımızdan çok önemli bir değişikliğe daha imza atarak yazıyı güzelleştirmiştir (İstek, 2005: 71).

Kitle iletişimi açısından matbaanın icadı çok önemli bir gelişmedir. Bilginin kâğıt ve karton gibi yüzeyler üzerine mürekkeple basılarak çoğaltılması matbaa sayesinde olmuştur. Bu oluşum bilimin, sanatın, kültürün, toplumun gelişmesine katkı sağlamıştır. Kuzey Avrupa'daki reform hareketi sırasında yaklaşık 15. yüzyılın ortalarına doğru Johann Gutenberg tarafından Mainz şehrinde kurulan ilk matbaa, 30-40 yıl gibi kısa bir zaman diliminde Avrupa'nın birçok yerinde yayılmıştır (İstek, 2005: 72).

Aslında matbaaya dair ilk gelişmeler 7. yüzyılda Çin'de başlamış, baskı tekniklerinin izi orada belirmiş olsa da Gutenberg, kültür ve insanlık tarihine en büyük katkıyı matbaanın kitleselleşmesini sağlamasıyla yapmıştır. Böylece özellikle Avrupa'da kitap basımı kilisenin tekelden çıkmış, matbaa bir iş kolu haline gelmeye başlamıştır. Basılan kitapların salt elit bir azınlıklık yerine geniş halk kitlelerine ulaşması, okur-yazar kesimin artması reform hareketlerine ivme kazandırmış ve Rönesans'a kapı aralamıştır. Çeşitli düşünürler bu yüzden Gutenberg'in bu atılımını, "*kültür devrimi*" olarak nitelemişlerdir. Burjuva sınıfının ilerlediği Avrupa'da matbaa

siyasal, ekonomik, toplumsal dönüşümler içeren Sanayi Devrimi'ne ve onunla yeni bir kesimin, işçi sınıfının doğmasına da öncülük etmiştir.

Grafik tasarım, Sanayi Devrimi ile birlikte girilen yeni üretim sürecinde pazar oluşturmak, ürünü kitlelerin kullanımına sokmak açısından, reklam ve pazarlama alanlarıyla birlikte gelişen bir sürecin parçasıdır. Üretimin seri hale gelmesi, tüketimin de artırılmasına fayda sağlayan grafik tasarımın temelinde üretim-tüketim ilişkisi yer alır. Diğer yandan grafik tasarım basılı medya sektörünün de mihenk taşlarından biridir. “İletişimin görselleşmesi” anlamına gelen grafik tasarımının vazgeçilmez elemanları diğer deyişle mizanpajın vazgeçilmez elemanları yazılar, fotoğraflar, resimler grafikler, çizgiler ve renklerdir. Görselleşen tasarımda verilen iletiler açık, net ve estetik olmalıdır. Grafik tasarım yüzeyleri iki boyutlu, dört kenarlı bir alandır ve kompozisyonun kurulacağı esas alan burasıdır. Tasarımcı, mesajını bu alan içinde aktarmaya çalışır. Kompozisyon alanı içinde yer alacak fotoğraf, tipografi ve illüstrasyonlar belli boşluklar bırakılarak yerleştirilmelidir. Bu elemanların doğru ve düzgünce yerleştirilmesi tasarımın gücünü artırır ve verilen mesajın daha kolay anlaşılmasını sağlar. Dergi, broşür, afiş, kitap gibi ürünler grafik tasarımı alanının içine girer. Moda da tasarım olgusunda dikkate alınması gereken bir durumdur. Grafik tasarımda en çok göz önünde bulundurulması ve altının çizilmesi gereken unsur basit bir tasarımın daha şık bir tasarım olduğu hususudur (İstek, 2005: 55).

Grafik tasarım, basın-yayın alanında ise gazetelerin insanların yazılı ürünü rahat ve kolay okuması, estetik açıdan daha iyi bir gazete yapılabilmesi ve bayi satışlarının yüksek tutulması açısından büyük bir önem taşımaktadır.

Okuyucunun az bir gayretle haber ve yazıları algılamasını sağlayan sayfa düzenidir. Sayfa düzeninin en güzel düzenle sunulmaya çalışılmasının asıl amacı da haber ve bilgilerin üretilmesini kolaylaştırıp keyifli bir hale getirmektir (Şeker, 2004: 3).

Gazetecilikte sayfa tasarımı Fransızca “*la mise en page*” kelimesinden Türkçeye geçen “*mizanpaj*” kavramıyla ifade edilmektedir. Gazetelerde mizanpaj kısaca; haber, söyleşi, yazı vb. içeriklerin dizimi anlamına gelmektedir. Mizanpaj, bir gazetenin habercilik anlayışından yayın politikasına, o gazetenin okuyucunun karşısına ilk olarak çıktığı vitrinini oluşturur. Aynı zamanda, gazetenin hangi sayı ve hangi günde neyi ön plana çıkaracağı, diğer deyişle manşete neyi taşıyacağı, hangi haberi hangi haberle

ilişkilendireceği veya hangi haberi daha küçük-büyük boyutta ele alacağı, hatta gazetede kullanılan renk ve çizgilerle genel yaklaşıma dair ipucu verir.

Tasarım ile birlikte, haber metnini, daha doğru ifadeyle haberdeki olayı “kanıtlayıcı” olarak kullanılan fotoğrafla haberin nesnelliğine, gazetecilik profesyonelliğine de vurgu yapmak kaçınılmazdır. Şöyle ki gerçeğin bir temsili olarak inşa edilen haber metinlerinde her görsel malzeme o haberin destekleyicisi olarak sunulmaktadır. Haber metni çizgi ve tasarımla bir bütündür. Haberin gerçeği temsil edebilecek biçimde kurgulanması haberin inandırıcılığı açısından önem taşımaktadır. Metin ile fotoğrafın estetik kaygıyla uyumlu olarak konumlandırılması görece iyi bir tasarıma işaret ederken, “iyi” ya da “kötü” gazeteciliği de deşifre eder. Gelişen görsel teknolojinin olanaklarıyla, çeşitli bilgisayar yazılımlarıyla yapılan fotoğrafa dair yazılan metin, haber olarak gazete sayfalarında yer alabilmektedir. Bu durum medyanın manipüle edici yanlarından biri olan, gerçeği sorunlu temsil etmenin ötesine geçen “asparagas” ya da yalan habere denk düşmektedir. Tasarım bu yönlerden gazetecilik profesyonelliğiyle ilgili olduğu kadar basın etiğiyle de akrabalık içermektedir.

Gutenberg’in matbaayı icat etmesi ve geliştirmesi sayfa tasarımındaki düzenlemeleri başlatmış olsa da mizanpajda asıl gelişim 18. yüzyılda başlayan Sanayi Devrimi sonrasında yani 20. yüzyılı işaret etmektedir.

Kitap ve diğer yayın türlerinin üretimi hızlanmaya, grafik iletişim önem kazanmaya başladı. Yayıncılık, reklamcılık, afiş tasarımı, litografi ve fotoğrafın bulunuşu basımevlerinin gelişmesine olanak vererek daha geniş kitlelere grafik iletişimin gelişen imkânlarını sundu. Böylelikle grafik iletişimin topluma sunduğu imkânlar ile kitle iletişim çağının başlaması hızlandı (Becer, 2002: 96).

Basımevlerinin gelişmesi, tipografi alanındaki gelişmelere ivme kazandırmıştır. Geleneksel harf karakterleri tekrardan yorumlanmaya başlamıştır. Sayfa tasarımının temel ilkelerinin daha etkili bir tasarım elemanı olarak yerini almaya başlaması deneysel yaklaşımlarla dergi sayfalarında ve kitap kapaklarında olmuştur. Bütünlük ve uyum gibi ilkeler doğrultusunda fotoğraf ve illüstrasyon gibi imgeler sayfaya yerleştirilmeye çalışılmıştır ve böylece tipografi yazıdan öte bir tasarım elemanı olmaya başlamıştır. Bir sistematik üzerine oturtulan ve sayfa tasarımının temel prensipleri olan denge, bütünlük,

vurgu, uyum, oran-orantı, görsel hiyerarşi gibi unsurlar okuru çekme amacı gütmektedir (Yılmaztürk, 2011: 25).

1920’li yıllarda Yeni Tipografi akımının ünlü tasarımcılarından biri olan Jan Tschold sayfa tasarımıyla ilgili birçok kitap ve makale yazmıştır. Bu çalışmalarında sayfa tasarımının doğru ve yanlış kullanımıyla alakalı bilgiler vererek sayfa tasarımının kurallarını oluşturmuştur. Süsleme amaçlı kullanılan dekoratif ve süslü düzenlemelerden uzak durulması gerektiğini belirten ünlü tasarımcı, fotoğraf, illüstrasyon ve tipografi gibi unsurların nasıl kullanılması gerektiğiyle ilgili bilgiler sunmuştur. Savunduğu ilk şey sayfa tasarımında belirlenmesi gereken temel kuralların başında işlevsellik, doğru iletişim ve sadeliğin gelmesiydi (Becer, 2010: 233).

Yeni tipografi hareketi sayfa tasarımında sadelik, etkili iletişim ve işlevselliği baz almıştır. Dadaizm’de grafik imgeler sayfa tasarımında hem görsel hem iletişimsel niteliklerini korumuştur. II. Dünya Savaşı’na kadar süren dönemde uluslararası tipografik stil İsviçre’de ortaya çıkarak; serifsiz¹ yazı karakterlerini, sayfayı dolduran geometrik formları, asimetric kompozisyonları sayfa tasarımına kazandırmıştır. Sayfa üzerinde kullanılacak olan yazı, resim, video gibi nesnelerin yerleştirileceği alanların oluşturulmasına yardımcı olan “Grid” sistemi benimsenmiş, sayfa tasarımında negatif-pozitif alan ilişkisi bir ekol olarak belirlenmiştir (Yılmaztürk, 2011: 27).

Uluslararası tipografik stilden sonra 1960’lardan sonra tasarımda benimsenen toplumsallık ve işlevsellik yerini popüler kültürün şekillendirdiği tasarımlara bıraktı. Postmodernizm denilen bu akım; tasarımcıların kişisel bakış açısını yansıttığı bir dönem olmuştur. Tasarımcı iletişim kurmaktan öte, kendini ifade etmeye başlamıştır. Aynı sözcüğü farklı yazı karakterleri ile yerleştirmeler, geniş espas, derinliği ön plana çıkartan illüstratif fotoğraflar, sosyal konularla ilgili kişisel protestolar önem kazanmıştır (İstek, 2005).

¹ Serifsiz; Ana özelliği haflerin uç kısımlarında tırnak, çengel, çentik, çıkıntı gibi yapıların olmamasıdır ve bu sayede en üst seviyede estetik sağlanmış olur. Ancak çok uzun yazılarda, okuyucu konsantre oldukça yazıların sanki birbirine geçtiğini hisseder ve gözler çok çabuk yorulur (<https://sherpa.blog/makale/kullanim-ekseninde-tirnakli-ve-tirnaksiz-yazi-tipleri>)

1.2. SAYFA TASARIMININ TEMEL PRENSİPLERİ

Bu bölümdeki prensipler sayfa tasarımının tipografik prensipleri olarak da adlandırılmaktadır. Bunlar denge, oran-orantı, zıtlık, vurgu yaratma, bütünlük, sadelik ve grid(ızgara) olmak üzere gruplara ayrılmıştır:

1.2.1. Denge

Düzenlemede kullanılan elemanların görsel ağırlığına denge denir. Denge, doğuştan gelen bir yetidir (Öztuna, 2007: 23). Sayfa tasarımında bütünlüğü elde etmenin en önemli yollarından biri olan denge, mutlak eşitlik olarak algılanmamalıdır. Çünkü mutlak eşitlik hareketsizliği de beraberinde getirmektedir. Bu da muhakkak hiçbir görsel tasarımda tercih edilmez. Görsel tasarımda denge ve hareket birlikte olmalıdır (Tiryakioğlu, 2012: 14). Denge kavramını asimetrik ve simetrik denge olarak ayırabiliriz:

1.2.1.1. Simetrik Denge

Sayfa tasarımlarında denge oluşturmanın en kolay yolu olan simetrik denge, formal denge olarak da adlandırılır. Simetrik dengede parçalar aynadan yansımışçasına aynı görsel ağırlıktadır. Öğeler birbirinin benzeri görünümündedir ve eşleştirme yapılacak kadar iyi bir orantılamayla yerleştirilmiştir (Tunçel, 2008: 12).

Resmiyet, dikkat, kesinlik, katılık ve güven hissi veren simetrik denge aynı zamanda iletinin resmi, ağırbaşlı, otoriter ve geleneksel olması durumunda hazırlanan sayfa tasarımlarında mesajı iletmede yardımcı görevindedir (Tiryakioğlu, 2012: 16).

Doğada simetrik dengeyle örtüşen birçok öge vardır. Bunun en bilinen ve en basit örneği insan yüzüdür. İnsan yüzü ve vücudu simetrik denge içinde olduğu gibi yine bir hayvanın yüzü, bir ağacın dalı da simetrik bir şekilde şekillenir. Buradaki simetriden kastedilen bire bir benzerlik değildir (Somuncu, 2014: 6).

Gazete sayfalarında her gün simetrik dengenin kullanılması oldukça güçtür çünkü her gün aynı veya birbirine benzer şekillerde fotoğraf, başlık ve metnin bulunup kullanılması zordur (Tiryakioğlu, 2012: 16).

Şekil 1.1. Sayfa tasarımında simetrik denge

1.2.1.2. Asimetrik Denge

Asimetrik denge, tasarımdaki dengenin birbirine benzemeyen, eşit görünmeyen farklı tasarım elemanlarıyla sağlanmasıdır. Asimetrik denge, 20. yy sanat ve tasarım akımlarınca benimsenmiş olup, bu dengenin ağırlığı düzensiz şekilde dağıtılır ancak yine de denge korunmaktadır. Algısal olarak biraz daha çaba gerektirmektedir (Arıkan, 2008: 18).

Asimetrik denge hareketli ve dinamiktir. Hareket ve gevşeme duygusu hakimdir. Rastlantı ve keyfilik egemendir. Daha genel bir anlamda asimetri, hayatı, eğlenceyi ve özgürlüğü simgeler (Becer, 2002: 67).

Bu bağlamda asimetrik dengeyi dengesizlik olarak algılamamak gerekmektedir. Görsel öğeler optik bir merkez etrafında birleşerek kendi içinde dengeyi oluşturmaktadır. Sayfa dikey bir eksenle ortadan ikiye ayrıldığında optik ağırlığın, çizginin her iki bölümünde eşit olarak dengelenip dengelenmediği fark edilebilir (Tiryakioğlu, 2012: 16-17).

Şekil 1.2. Sayfa Tasarımında Asimetrik Denge

Şekilde asimetrik yerleştirilen metin blokları ve tipografik tasarımı destekleyen geometrik şekiller asimetrik denge ilkesinin uygulanmasına örnektir.

1.2.2. Oran-Orantı

Oran-orantı, tasarım elemanlarının bir tasarımda birbirleriyle ve tasarımın bütünüyle boyut olarak ilişkisi olarak adlandırılmaktadır (Tunçel, 2008: 15).

Tasarımcı görsel unsurlarda orantısal ilişkiler kurarken değişikliğe gitmek zorundadır. Çünkü renkli olanın renksiz olana, genişliğin uzunluğa, bir ölçünün diğerine eşit olduğu tasarımlar monoton ve sıradan görünmektedir (Becer, 2002: 68).

Vurgu ve ilgi noktası boyut ve orantının kullanımında tasarımcıya yön vermelidir. Tasarımda bir öğenin diğer öğelere nazaran daha büyük boyutta kullanılması aslında o görselin vurgulanmasına yöneliktir. Bu durum okuyucunun dikkatini çekerek, mesajın daha iyi anlaşılmasını sağlayacaktır (Somuncu, 2014: 8).

Sayfa tasarımında yanlış bir ileti sunulmasına ve sıkıcı tasarıma neden olmamak için her şeyin tasarımcı tarafından doğru bir şekilde oranlanması gerekmektedir. Bunlar; yazı, fotoğraf, başlık ve diğer elementlerin ya da boşlukların (marj) planlanırken

birbirleriyle olan oranlarının hatasız bir şekilde hesaplanmasıdır (Tiryakioğlu, 2012: 21).

Sayfada oran-orantı konusunda bir sıkıntı yaşamamak için, sayfa içindeki sayfa kenarlarının biraz daha dar, üst kenarın iç sayfa kenar boşluklarına nazaran biraz daha geniş, dış kenar sayfa boşluklarının üst kenara göre biraz daha geniş, aşağı sayfa boşluğunun ise en geniş şekilde ayarlanması gerekmektedir. (Akdağ, 2009: 33).

Şekil 1.3. Sayfa tasarımında oran-orantı

1.2.3. Zıtlık

Yüzeyde farklı bir eleman yapılmasıyla odak noktası meydana getirmeye zıtlık denir. Tasarımdaki elemanların bulunduğu pozisyon odak noktasını belirlemekle birlikte tasarımdaki yüzeyde birden fazla odak noktasının olması dikkat dağılmasına yol açabilmektedir. Mesela; herhangi bir tasarım elemanının dikkat çekiciliğini artırmak ve odak noktası oluşturmak için diğer elemanların genelinden uzakta konumlandırılması gerekmektedir (Arıkan, 2008: 19).

Zıtlığın yapısındaki gerilim tekdüzeliği engelleyerek ilgiyi canlı tutmaktadır. Sayfadaki önemli elemanların daha fazla göze çarpması ve daha az önemli öğelerin ikincil planda kalması zıtlığın yapısından kaynaklanmaktadır (Pektaş, 1988: 77)

Görsel hiyerarşi vurgu alanlarını, odak noktalarını doğru yapılandırmaya yardımcı olur. Batı kültürlerinde gözün sayfa üzerindeki takip sırası sol üst köşeden sağ alt köşeye doğrudur. Fakat tasarımcı oluşturacağı görsel hiyerarşi sayesinde bu takip sırasını değiştirebilir. Görsel hiyerarşi oluşturmada sadece büyüklük küçüklük etkili değildir. Sayfada koyu-açık renkler, farklı boyutlar, yazılar vb. kullanılması da etkili faktörler arasındadır (Kızıllı, 2013: 31).

Tasarımcının görevi, sözcükler, imajlar ve diğer grafik tasarım elemanlarını bir araya getirerek görsel bir iletişim gestaltı kurmaktır. Gestalt'a göre *bütün* onu oluşturan parçaların toplamı değil, daha fazlasıdır. Tasarımcı birtakım kriterleri oluştururken zihinsel algılama sürecindeki Gestalt Algı Kuramından yararlanır. Bu kurama göre;

- Biçim algılanan 'şey'dir. Görüntüde nesne olarak belirir.
- Bütün parçalardan daha büyüktür. Dolayısıyla biçim zemin içine yerleşmiş olarak algılanır.
- Biçim önde algılanır. Zemin biçime göre arka plandadır.
- Kontur biçime ait olarak düşünülür.
- Biçim zemine göre daha hareketlidir. Zemin durağan olarak algılanır.
- Biçim sınırlıdır. Zemin biçimin arkasında devam ediyormuş gibi algılanır (Tayfur, 2004: 57).

Şekil 1.4. Sayfa tasarımında zıtlık

Şekil 1.4’te farklı büyüklükte kullanılan görsel imgelerle zıtlık yaratılmıştır. Aynı zamanda sayfanın tipografik tasarımında harfler ve punto büyüklükleriyle zıtlık ilkesi uygulanmıştır.

1.2.4. Vurgu Yaratma

Tasarımda öğeleri bir araya getirirken bu öğelerden bir ya da birkaçının diğerlerine göre renk, doku, ölçü ve değer bakımından üstünlük oluşturmaya vurgu denir (Parlak, 2012: 95).

Her türlü görsel düzenlemede çekiciliği sağlamanın temel etkeni etkin bir vurgu elemanıdır. İhtiyaç duyulan bu vurgu etkisi gerek boyut, görsel iletişim, gerekse renk ve doku olarak yaratılabilir. Sayfa içerisindeki beyaz boşluk iyi bir şekilde kurgulandığında vurgu oluşturmada güçlü bir etki göstererek ilginç bir öğeye dönüşebilir. Her sayfa tasarımı bir vurguya ihtiyaç duyar. Bu çekicilik ve görsel hiyerarşi bakımından mutlaka gerekli bir elemandır (Uçar, 2004: 155).

Tasarımcı vurgulamak istediği görsel unsura önceden karar vermelidir. Vurgulanmak istenen bu unsurlar başlık, metin, fotoğraf, illüstrasyon gibi öğeler olabilir. Daha sonra kullanılan her unsurla ilgili farklı uygulama şekilleri denemelidir. Mesela boyut büyütme, yapıyı kalınlaştırma, koyu ton veya canlı renkler ya da değişik kompozisyonlar gibi yöntemler olabilir (Ketenci ve Bilgili, 2006: 283).

Sayfada vurgu olmadığı zaman okurun gözü istenilen yere odaklanamaz ve sürekli yer değiştirmek zorunda kalır. Etkin bir vurgu elemanı olmayan çalışmalar okuyucu üzerinde istenilen etkiyi sağlayamaz. Bu yüzden tasarımda vurgu yaratmak etkinin kontrolü açısından oldukça önemli bir unsurdur.

Şekil 1.5. Sayfa tasarımında vurgu

Şekil 1.6. Sayfa tasarımında beyaz boşluk kullanarak vurgu yaratma

1.2.5. Bütünlük

Sayfa tasarımının temel prensiplerinden biri de bütünlüktür. Çalışma, okuyucunun gözünde bir bütün olarak algılandığı için bütünlük sağlandığı zaman tasarım tamamlanmış izlenimi vermektedir. Tasarımın okunurluğunu ve tutarlılığını sağlamak bütünlüğün ilk amacıdır (Öztuna, 2007: 53).

Tasarım öğelerinin uyumlu beraberliği bütünlüğü oluşturmaktadır. Bu, kompozisyon için gerekli bir etkidir. Kompozisyonda resim, şekil ve yazılar belli bir uyuma göre yerleştirilmeli ve bir bütün oluşturulmalıdır. Uyumlu bir bütünlük bulunmayan kompozisyonlarda tasarım yüzeyi dağınık ve karmaşık gözükecektir. Tasarım unsurları arasındaki “görsel akrabalık” bütünlüğü oluşturmaktadır (Güngör, 2005: 103).

Tasarımda sıkıcılıktan ve sıradanlıktan kurtulmak için bütünlük oluştururken farklı yöntem ve teknikler izlenebilir. Aktif çalışma alanı bordür (kenar) ya da kontur (görüntünün sınırlarını belli eden çizgi) çizgileri ile sınırlanarak gerekli yerlerde gerektiği kadar boşluklar bırakıp, renk dağılımı doğru kullanılarak, yatay ve dikey eksenler kullanılarak bütünlük sağlanabilir (Arıkan, 20

• Güncel

Google Glass'a özel İLK EMLAK UYGULAMASI

Türkiye'de ilk defa Google Glass'a özel emlak uygulaması geliştirildi. Yeni nesil seri ilan sitesi "Metrekare.com" tarafından geliştirilen bütün işlemlerin sesli komutlar ve parmak hareketleriyle dokümantik olarak yapıldığı uygulamada kriterlerinize uyan satılık veya kiralık evi akıllı gözlüğünüzde bulmanız artık mümkün.

Hayati kolaylaştırmak istedik
Uygulamayı geliştirme sürecini en hızlı şekilde sonuçlandıran Metrekare.com'un Kurucusu Özgür ve CEO'su Serhat Karahan, Metrekare.com'un insanları arasında en kolay şekilde buradaki emlakçilerin birlikteliği için çalışıyor. Karahan, Meta'nın yeni nesil uygulamaları bu konuları çözmeye başladığı bir dönem ve "Google Glass serisi ile emlak uygulamaları için en uygun teknolojiyi kullanmak istedik" diye konuştu. Karahan, uygulamayı Google ile ortak bir şekilde geliştirmek için Metrekare.com ile bir araya gelerek ortak bir şekilde çalıştıklarını ve uygulamayı geliştirme sürecinde Google Glass'ın büyük bir rol oynadığını belirtti.

Sizce emlakçıların teknolojiyle uyumlu hale gelip gelmeyeceği?
Serhat Karahan, Metrekare.com olarak emlak sektörüne odaklanarak teknolojiyi kullanarak insanları arasında en kolay şekilde buradaki emlakçilerin birlikteliği için çalışıyor. Karahan, Meta'nın yeni nesil uygulamaları bu konuları çözmeye başladığı bir dönem ve "Google Glass serisi ile emlak uygulamaları için en uygun teknolojiyi kullanmak istedik" diye konuştu. Karahan, uygulamayı Google ile ortak bir şekilde geliştirmek için Metrekare.com ile bir araya gelerek ortak bir şekilde çalıştıklarını ve uygulamayı geliştirme sürecinde Google Glass'ın büyük bir rol oynadığını belirtti.

Google Glass'ın Türkiye'de kullanılmasıyla beraber Metrekare.com'un kullanıcıları için ne gibi kolaylıklar sağlayabileceğini görmek istedik.
Metrekare.com'un uygulamasıyla emlak ve teknoloji harikaları önümüzde değil de "İlan Sahibi" ile birlikteliği ile emlak sektöründe en kolay şekilde buradaki emlakçilerin birlikteliği için çalışıyor. Karahan, Meta'nın yeni nesil uygulamaları bu konuları çözmeye başladığı bir dönem ve "Google Glass serisi ile emlak uygulamaları için en uygun teknolojiyi kullanmak istedik" diye konuştu. Karahan, uygulamayı Google ile ortak bir şekilde geliştirmek için Metrekare.com ile bir araya gelerek ortak bir şekilde çalıştıklarını ve uygulamayı geliştirme sürecinde Google Glass'ın büyük bir rol oynadığını belirtti.

Avrupa saati için de uygulama yapacağız
"Yeni nesil emlakçilerin teknolojiyle birlikteliği ile emlak sektöründe en kolay şekilde buradaki emlakçilerin birlikteliği için çalışıyor. Karahan, Meta'nın yeni nesil uygulamaları bu konuları çözmeye başladığı bir dönem ve "Google Glass serisi ile emlak uygulamaları için en uygun teknolojiyi kullanmak istedik" diye konuştu. Karahan, uygulamayı Google ile ortak bir şekilde geliştirmek için Metrekare.com ile bir araya gelerek ortak bir şekilde çalıştıklarını ve uygulamayı geliştirme sürecinde Google Glass'ın büyük bir rol oynadığını belirtti."

Şekil 1.7. Sayfa tasarımında bütünlük

1.2.6. Sadelik

Bir gazete okuyucusunun tasarım elemanları ile doğru, etkili ve kolay bir iletişim kurmasını sağlayan en önemli tasarım prensibi sadeliktir. Etkili ve çarpıcı görünen bir sayfa tasarımı dikkat çekici görünmesine rağmen okuyucunun algısını zorlaştırabilir. Bu yüzden gazete ve dergi gibi yayınlarda abartılı süslemelerden kaçınılmalıdır.

Kaliteli bir sayfa düzeni (tasarım) etkili ve sade olmalıdır. Sayfayı bir bütün olarak görerek malzemeyi gerekli yerlerde gerektiği kadar kullanmak gerekir. Fazla malzeme kullanımı okurda karışıklık hissi yaratarak okur üzerindeki etkiyi azaltır (Sucu, 2005: 190).

Şekil 1.8. Sayfa tasarımında sadelik

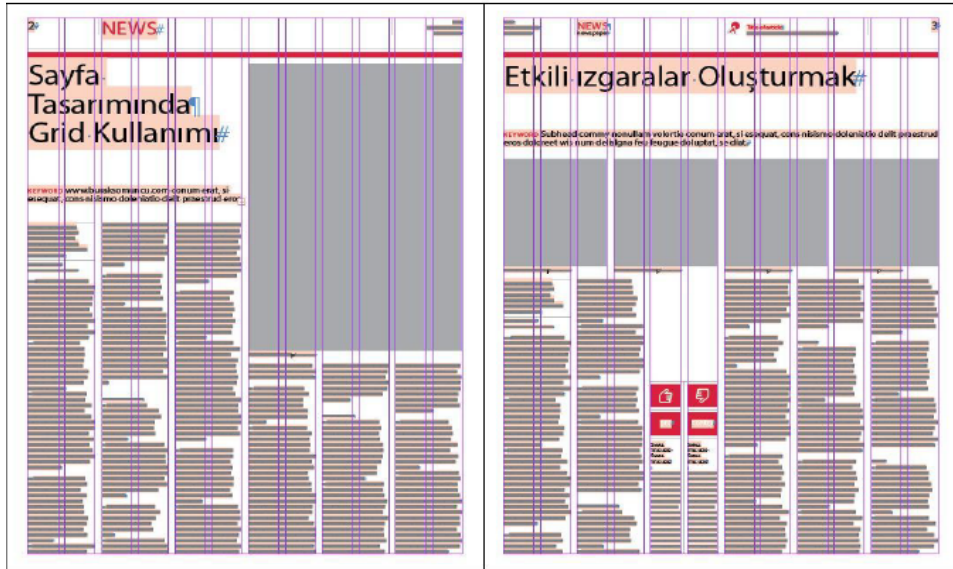
Şekil 1.8.'de tasarımda sadelik beyaz alanlar, grid sistemine göre yerleştirilen metinler ve serifsiz yazı karakterleri ile sağlanmıştır.

1.2.7. Grid (Izgara)

Grid teriminin Türkçede tam manasıyla karşılığı yoktur. Terimi şöyle tanımlamak mümkündür: Bütün grafik tasarım yüzeyleri ve sayfa tasarımlarında bir kompozisyonun çatısını kurmaya yardımcı olacak şekilde yüzeyi bölümlere ayıran yatay ve dikey çizgiler (yardımcı rehber çizgiler) bütünüdür (Becer, 2010: 15). Tasarımın ana unsurunu ve iskeletini oluşturan grid sistemidir (Tuncay, 1998: 33). Örneğin bu tez çalışması bile grid sistemi kullanılarak oluşturulmuştur.

Birden fazla tasarım elemanının bir araya getirilmesiyle ortaya çıkan düzenleme sorununa etkin bir çözüm yolu olan grid, sayfa tasarımında kullanılacak elemanların (yazı, resim, şekil, grafik, seçim vs.) düzenlenmesinde yardımcı yatay ve dikey eksenlerdir. Bu çizgilerin hazırlanması kendi içindeki sistemsal ve oransal ilişki içinde olur (Uçar, 2004: 146).

Özellikle, gazete ve dergi gibi süreli yayınlarda özgün ve işlevsel bir grid tasarımı son derece önemlidir. Orijinal ve işlev yönünden iyi olan bir grid, üretilen çalışmanın bir kimlik kazanması ve tasarımcının yapabileceklerini zenginleştirebilme adına çok önem taşımaktadır. Aslında grid, sayfadaki metni açıklamak ve anlamını arttırmak için bir yöntemdir. Bir grid sayfayı boyamak değil, sayfa kesim yerlerinin çerçevelenerek mükemmel bir kompozisyon yaratılmasıdır. Daha doğrusunu söylemek gerekirse grid, anlamı güçlendirmek için görsel ve tipografik elemanlarla çerçeveli bir iş sağlayarak bir sayfa kurmaktır (Akdağ, 2009: 39).

Şekil 1.9. Sayfa tasarımında grid kullanımı

Grid sisteminin kullanımı;

- Esaslara konsantre olmayı,
- Öznelliği nesnellik yerine tercih ederek özneliği geliştirmeyi,
- Yaratıcı ve teknik üretim süreçlerini akla ve mantığa uygun hale getirmeyi,
- Renk, biçim ve malzeme unsurlarını bütünleştirmeyi,

- Yüzey ve boşluk üzerinde mimari egemenlik elde etmeyi,
- Yapıcı ve yaratıcı bir ruh ile oluşturulan bir işte, pozitif ve ileriye dönük bir tavır edinmeyi benimseyerek, eğitimin önemini vurgulayan ve netleştiren iradeyi zihinde canlandırır (Brockmann, 1981: 63).

1.3. SAYFA TASARIMINDA ÇEKİCİLİĞİ ARTIRAN FAKTÖRLER

1.3.1. Tipografi

Tasarıma kişilik ve duygu veren en etkili öğelerden biri olan tipografi, yazılı bir fikre görsel bir biçim verilmesi anlamına gelmektedir. Verilen bu görsel biçim söz konusu fikrin erişilebilirliğini ve okuyucunun tepkisini çarpıcı biçimde değiştirir (Ambrose ve Harris, 2012: 38).

Tipografi; dilin, insanlığın, form ve biçimlere yansımasıdır. Kaligrafi denilince bu sanatın el yazısı ile yapılmış şekli yani harflere güzel biçimler vererek yazma sanatı akla gelir (Georges, 2012: 82).

Yazılar ve kelimeler bilgi iletmek için kullanılırlar fakat aslında bunların değişik görevleri de vardır. İşte bu noktada tipografi bilgi aktarmanın dışında bir kişilik yaratma ve görsel bir dil oluşturma gücünü taşıyan uzmanlık alanına dönüşmüştür (Karaduman, 2007: 93).

Tasarımda tipografi kullanılırken dikkat edilmesi gereken noktalar vardır. Bu hususlar şu şekildedir:

- Tipografiyi basit ve anlaşılır tutmak gerekir.
- Karmaşıklık mesajı iletmediği gibi bilginin ulaşmasını da zorlaştırmaktadır.
- Değişik bir tasarıma bakmak ilginç olabilir ancak mesajı anlamadıktan sonra bunun bir önemi yoktur.
- Basitlik tek başına da yetmeyebilir. Eğer basitlik açık bir ifadeyle birleştirilecekse verilmek istenen mesaj daha kolay anlaşılır ve ilginç olur.
- Yazının koyu ve şık olması güçlü bir görünüm kazandırır.
- Bir tasarımın etkili ve güçlü olabilmesi bir tasarımın olmazsa olmazı yazı ve kompozisyon arasındaki bütünlüğün sağlanmasıdır (İstek, 2005: 115).

Almanya'da 1919'da kurulan ve grafik tasarımcılığın ilk yüksekokullarından biri olarak kabul edilen Bauhaus Okulu tipografiye birtakım ilkeler kazandırmıştır. Bu

ilkeler günümüzde de kabul edilmekte ve eklemelerle gelişerek tasarımcılar tarafından kullanılmaktadır. Bu ilkeler şöyledir:

- Eğitimde ve gerçek uygulamalarda deneysel ve yaratıcı çalışma
- Asimetrik çağa ve içeriğe uygun tasarım
- Okunabilirlik işlevinde öncelik ve hızlı iletişim sağlama
- Geleneksel kurallardan yararlanma (Parlak, 2012: 46).

1.3.2. Renk

Eski çağlardan bu zamana kadar insanları etkileyen ve önemli bir tasarım aracı olan renk başlı başına bir uyarandır. Bu nedenle çoğu zaman bir sembol olarak kullanılarak, fizik, fizyoloji, psikoloji bilim dallarının bir araştırma konusu haline gelmiştir (Başer, 1994: 43).

Işınlardan cisimlerden yansıtılarak beynimizde yarattığı algılamaya ve gözde oluşturduğu duyuma renk denir. Aslında ışık olan renk, sıcak ve soğuk olmalarına göre de farklılaşmaktadır. Renklerin yakınlaştırma ve uzaklaştırma etkileri vardır. Sıcak renkler yakınlık, soğuk renkler uzaklık etkisi oluşturmaktadır (Öngel, 2010: 60).

Bugüne kadar birçok bilim adamı, renklerin insanlar üzerindeki fizyolojik ve psikolojik etkilerini değişik çalışma ve deneylerle ortaya koymuşlardır. Bu etkiler kısaca şöyledir: (Odabaşı, 2006: 88-89).

Kırmızı: Mücadele ve canlılığın simgesidir. Fizyolojik olarak kan basıncını artırır ve adrenalin salgılar. Nefse hâkimiyeti ve iradî kontrolü kaybettiren bir renktir.

Turuncu: Yaşama sevinci verir. Turuncunun aktif bir etkisi vardır. Fizyolojik olarak sindirim sistemi ve metabolizmaya destek olur. Ferahlık ve sıcaklık duygusunu hissettirmesinin nedeni güneşi, rahatlığı ve parlaklığı anımsatmasıdır (Başer, 1994: 43).

Sarı: Sarı sevinç uyandıran tonların başında gelmektedir. Rahatlatıcı ve ferahlatıcıdır (Başer, 1994: 43). Neşe doğuran bir renktir. Zekâyı açar. Psikolojik olarak olumluluk ve canlılık özellikleri vardır. Fizyolojik olarak sinirsel bozukluklara iyi gelir.

Yeşil: Gençleştirici bir renktir. Uyumlu ve dengeleyici psikolojik özelliklere sahiptir. Fizyolojik olarak kalp ve göğüs sorunlarını hafifletir. Hıristiyanlarda inanmanın ve ölmezliğin simgesi olarak kabul edilen yeşil, trafikte tehlike yok, “rahat” manasına gelmektedir (Başer, 1994: 43).

Mavi: İnsan psikolojisi üzerinde barışçıl ve sakinleştirici etki gösterir. Fiziksel olarak kan basıncını düşürür. Boğaz sorunlarını çözer. Mavi renk, serinleticidir; gökyüzünü, suyu ve buzu hatırlatır. Geceyi anlatır, soğukluğun ve sonsuzluğun ve derinliğin sembolü olarak da kabul edilir (Başer, 1994: 43).

Mor: Gerçekleşmesi zor olan fikirler ve hüznü doğuran, düşündürücü bir renktir. Geniş bir yüzey halinde kullanılırsa korku oluşturur.

Siyah: Ciddiyet ve ağırlık aşılır. Küçük yüzeyler halinde kullanıldığında canlılık, büyük yüzeyler halinde kullanıldığında endişe ve korku hissi doğurur.

Turkuaz: Canlandırıcı ve serinletici psikolojik özellikleri bulunmaktadır. Fizyolojik olarak ağrı kesici özelliği vardır.

Fuşya: Sevgi ve şefkat dolu bir renktir. Fiziksel olarak migren ve baş ağrılarını hafifletici etkisi bulunmaktadır.

Renklerin fiziksel ve psikolojik algılama süreçleri yanında bir de “öznel algılama” süreci bulunmaktadır. Bir renk fiziki olarak idrak edilebilir. Örneğin bayrağın kırmızı olarak algılanması için mutlaka ışık gerekmektedir. Ancak karanlıkta da kırmızı renk zihinde olduğu gibi algılanabilir. Bu durum öznel algılamadır (Kılıç, 1994: 52).

1.3.3. Beyaz alanlar

Beyaz alan, bir tasarımda sayfa elemanları arasında boş kalan, yazı veya resim bulundurmeyen kısacası tasarım öğelerine nefes aldiren alanlardır. Kağıdın renginin beyaz olması tasarımda bilinçli ya da bilinçsiz olarak boş bırakılan alanların adının “*beyaz alanlar*” olarak anılmasına neden olmuştur. Bu sebeple beyaz alanlar (white spaces) dendiğinde yalnızca rengi beyaz olan alanlar değil, her ne renk olursa olsun tasarım elemanları arasında boş bırakılan negatif alanlar da akla gelmelidir. Beyaz alanları negatif alanlar ya da boş alanlar olarak da adlandırabiliriz. Boşluklar sayfa tasarımında kullanılan önemli bir öğe olduğu için tasarımcı sayfanın üzerindeki pozitif alanları düzenlediği kadar negatif alanları da düzenler. İyi bir sayfa düzeni için kesinlikle boşluğun iyi kullanılması gerekmektedir. Sayfada bırakılan boşluğun bir hedefi olmalıdır. Gelişigüzel bırakılan boşluklar iletişimde aktif bir rol alamadığı gibi sayfa tasarımı elemanları arasındaki geçişi de zorlaştırmaktadır. Grid sistemine göre oluşturulmuş bir tasarımda negatif alanlar kendiliğinden oluşur. Bu nedenle simetrik

kompozisyonlarda kullanılan negatif alanlar okuyucuya etki etmemektedir. Göze bir netlik duygusu kazandırdığı için asimetrik kompozisyon tercih edilmektedir. Asimetrik kompozisyonda negatif alanlar bilinçli olarak bırakılır ve tasarım daha aktif hale gelir (Kılıçkaya, 2007: 20,26).

Beyaz alanlar sayfanın bozulmasını engelleyen, gazetelerin okunabilirliğini artıran, okuyucuyu rahatlatan, sayfadaki kalabalığı ve kargaşayı engelleyen bir uygulamadır. Sayfa tasarımında beyaz alanlar kullanılırken uyulması gereken kurallar vardır. Bu kurallara uyulmaması estetik açıdan sayfaya zarar vermektedir. Beyaz alan kullanılırken şu kurallar göz önünde bulundurulur (Tunçel, 2008: 61):

- Başlık, alt başlık, fotoğraf altı başlık, iki haber arasındaki uzaklık gibi unsurların arasındaki beyaz boşluk dengeli kullanılmalıdır.
- Sayfa tasarımcısı beyaz boşlukları elindeki haberi ve görseli daha belirgin bir şekilde ortaya çıkarmak için kullanmalıdır.
- Sayfaların bütünlük oluşturması açısından kullanılan boşlukların bir standardının olması gerekmektedir. Bu, sayfa düzeni açısından önemlidir.
- Sayfada boşluklar dengeli bir şekilde yerleştirilmelidir.

Şekil 1.10. Sayfa tasarımında beyaz boşluk kullanımı

İKİNCİ BÖLÜM

SAYFA TASARIMI VE HABER İLİŞKİSİ

Bir yayının okuru ile kurduğu iletişimin ilk unsurunu sayfa tasarımı diğer bir deyişle mizanpaj oluşturmaktadır. Bu yüzden tasarım kendi içinde kuralları ve sistematığı olan bir dil olduğu gibi bu dilin iyi kullanılması görsel zenginlik yönünden oldukça önemli bir yer tutar. İyi bir tasarım okurun dikkatini çekerek yayının tercih edilirliliğini arttırmaktadır. Okur ile iletişimin sağlıklı bir şekilde ilerleyebilmesi için mesajı taşıyan grafik öğelerinin (tipografi, çizgiler, şekiller, renkler) doğru bir şekilde tasarlanması gerekmektedir. Tersine bir durum olduğunda okur ile kurulan iletişim kesintiye uğrayabilmektedir. Örneğin mesajla alakası olmayan ve onu temsil etmeyen bir fontun veya rengin tercih edilmesi bu süreci sekteye uğratabilir (Arıkan, 2009: 27).

2.1. HABER TASARIMINDA YER ALAN VE OKUNURLUĞA ETKİ EDEN HABER UNSURLARI

Haber tasarımında yer alan ve okunurluğu artıran birtakım öğeler vardır. Bu öğelerin başında font, punto, espas, metni bloklama şekli ve haber metninin zemin rengi gibi unsurlar gelmektedir.

2.1.1. Haber Metni

Okuru olay ve durumlar hakkında bilgilendirmek amacıyla 5N1K sorularının yanıtladığı yazılı anlatım şekline haber metni denmektedir. Gazete sayfalarının yaklaşık olarak yüzde 80'inin yazılardan; yüzde 20'sinin ise görsel öğelerden oluştuğunu varsayarsak metnin gazeteler için ne kadar önemli olduğunu anlayabiliriz (Şeker, 2004: 46-47).

Haber metinleri yazıyla oluşturulan sayfa unsurlarının büyük bir kısmını kaplar. Haber metninin amacı okuru olay ve durumlar hakkında bilgilendirerek 5N1K sorularını cevaplandırmaktır. Haber metinleri akıcı bir üslupla yazılmalıdır. Aksi takdirde okur gereksiz ayrıntılara boğulacaktır. Özellikle uzun metinlerde buna dikkat edilmelidir. Çünkü uzun metinlerin okunma oranı oldukça düşüktür. Tasarımcı Norbert Küpper 60 kişi üzerinde bir araştırma yaparak şaşırtıcı sonuçlara ulaşmıştır. Gerçekleştirdiği araştırmada deneklere, gözün her hareketini kaydeden küçük bir kameranın monte

edildiği gözlükler takılmış ve deneklerden 160 satırlık dört sütuna basılmış bir haberi okumaları istenmiştir. Ortaya çıkan sonuca göre, deneklerin yüzde 60'ı başlığı okumuş; yüzde 9'u giriş bölümüne geçiş yapmış ve yalnızca yüzde 4'ü metni okumak istemiş fakat daha ikinci paragrafta hepsi okumaktan vazgeçmiştir. Dolayısıyla geriye kalan 140 satırı hiç kimse okumamıştır (Schneider ve Raue, 2000: 130).

Küpper'in yaptığı çalışmaya benzer birçok araştırma yapılmıştır. Çıkan sonuçlar farklı değildir. Yine okurların haber metinlerine yeteri kadar zaman ayırmadığı gözlemlenmiştir. Ancak yapılan araştırmalarda bunun nedenleri üzerinde genellikle durulmadığı görülmektedir. Bunun çok değişik sebepleri olabilir. Bunun temel nedenini "okuma alışkanlığının" değişmiş olmasına bağlayabiliriz. McLuhan'ın belirttiği gibi medya araçları pasif bilgi aktarıcıları değildir. Bu araçlar düşüncenin malzemesini sağladığı gibi aynı zamanda düşünceleri de şekillendirmektedir. Bu bağlamda her kitle iletişim aracı kendine özgü doğası ile anlam ilişkilerini ve algılama düzeylerini yavaş yavaş etkilemekte ve değiştirmektedir (Maigret, 2012: 130).

Kolay ulaşılabilirliği ve hızlı olması sebebiyle günümüzde en çok tercih edilen medya mecrası internettir. Ancak bu medya kanalı, medya içeriklerini alıcı kitleye aktarırken aynı zamanda da düşünce sürecini etkileyerek şekillendirmektedir. McLuhan'ın tam olarak belirtmek istediği şey de budur. Carr, McLuhan'ın görüşünü desteklemekte ve internetin derin düşünme kapasitesini kemirdiğini söylemektedir:

Artık zihnim bilgiyi internetin dağıttığı şekilde almayı bekliyor: yani çabucak akan parçalar halinde. Bir zamanlar kelimelerin denizinde bir dalgıçtım. Şimdi JetSki kullanan bir adam gibi yüzeyde süratle ilerliyorum. Ve bu konuda hiç de yalnız değilim. Okumakla ilgili sıkıntılarımı tanıdıklarımla paylaştığımda, çoğunluk benzer deneyimler yaşadığını anlatıyor. Webi ne kadar kullanırlarsa, uzun yazılara odaklanmak için o kadar mücadele etmeleri gerekiyor. (...) İnsanların zihinleri internet medyasının çılgın yamalı yorganına uyum sağladıkça, geleneksel medya da izleyicilerin yeni beklentilerine uymak zorunda kalıyor. (...) Dergiler ve gazeteler makalelerini kısaltıyor, kapsülleştirilmiş özetler veriyor ve sayfalarını kolay taranabilir bilgi lokmacıklarıyla dolduruyor (Carr, 2009).

“Yeni medya” ve “alternatif medya” olarak nitelenen dijitalleşmenin olanaklarının değerlendirilmesi suretiyle doğan “internet gazeteciliği” alanının konvansiyonel medyada bir kısım değişiklikler yarattığı açıktır. Baskı tekniklerinin yeni yeni gelişmekte olduğu zamanlarda veya dönemin yayıncılık anlayışı çerçevesinde gazete ve dergi sayfalarının yoğun yazılardan oluştuğu herkesçe bilinmektedir. Bunlar haber, söyleşi dalında içerikler, bugünkü köşe yazısı formatına benzer fıkralar, gezi yazıları olduğu kadar yine Türkiye basın tarihinde gazetelerde yayınlanan pehlivan tefrikalarıdır. Yine dönemsel koşullar içinde roman tefrikaları yapılmıştır. Yaşar Kemal’in dünyanın çeşitli dillerine de çevrilen “*İnce Memed*” romanı, Mahmut Makal’ın köyden izlenimlerini kaleme aldığı “*Bizim Köy*” ilk akla gelen örneklerdir. Gazetelerde, dergilerde toplumsal, siyasal, felsefi fikir yazıları önemli bir yer tutmuştur. Öyle ki bir gazeteyi gazete yapan temel unsurlar var olmuştur.

Hızın bireysel, toplumsal, kültürel yaşamda bugünün dünyasında olduğu kadar henüz etkin olmadığı dönemlerde okuma alışkanlığı gazete içerikleriyle paralellik taşımaktaydı. En azından insanlar gazete, dergi, kitap okumak için çok daha fazla zaman ayırabilmekte, derinlemesine okumalar yapabilmekte, fikirsel bağlamda ise daha zengin bir gazete satın alabilmekteydiler.

Basında yazınsal alanın değişmesi sonucunda; basının mülkiyet yapısının farklılaşması, holdingleşmenin başlamasıyla bulvar gazeteciliği ve renkli basın ortaya çıkmıştır. Buna paralel olarak yazıdan uzaklaşılarak görselliğin önem kazandığı “*dijital devrim*” olarak adlandırılan, hızın egemen olduğu ve okuma biçiminin değiştiği bir çağ başlamıştır. Günlük yaşam pratiğinin bir parçası olan hız sayesinde gazeteciliğin meslekî pratiklerinin yeniden ele alınması zorunlu bir hale gelmiştir. Teknolojik olanaklarla birlikte tasarım alanı yenilenmiş, özellikle de hız dünyasında kitlelere ulaşabilmek için görsel içerik elemanları önem kazanmıştır. Az içerikle daha çok şey anlatma devri başlamıştır. Yeni iletişim dünyasında siyasal, kültürel, toplumsal, bireysel yaşamın bir yansıması olarak yer bulan sosyal medya örneği Twitter buna örnektir. Twitter’da az karakter, az kelime; klasik tabirle, “*özetin özetiyle*” meramını anlatmak birincil koşuldur. Bu biçimle basılı gazeteler çareyi yazıdan çok görsele yer vermede aramaktadır; artık gazeteler yoğun enformasyon akışında haberi daha çok görsel unsurlarla anlatma amacı taşımaktadır.

Geleneksel medyada tasarım açısından haber metinlerinin okunurluğunu arttıran temel tipografik özelliklere dikkat çekmek konunun başlangıç noktasıdır. Yazı karakteri, yazı ölçüsü, sütun genişliği, kelime arası, satır arası, paragraf arası gibi parametreler mizanpajın en çok yararlandığı öğelerdir (Şeker, 2004: 47).

2.1.1.1. Yazı Karakteri (Font)

Kelimeler, yazıldıkları fontlara göre etkili ya da etkisiz görünür. Fontların yapısı algılamayı etkiler, uyum ve okuma kolaylığı açısından katkı sağlar. Her fontun bir kimliği vardır. Bu kimlik iletinin doğru ve iyi anlaşılmasını sağladığı gibi yanlış yorumlamalara da sebep olabilir. Bazı yazı karakterleri resmiyet, bazıları sevimli özellikler taşımaktadır. Mesela Times fontunun İngiliz asaletini, ağırbaşlılığı yansıttığı söylenebilir (Pektaş, 2001: 72).

Sevim Selamet (1996: 176)'e göre yazı karakterleri 5 grupta toplanır:

- Serifli (tırnaklı) yazılar
- Serifsiz (düz) yazılar
- Dekoratif yazılar
- Gotik yazı veya kitap yazısı
- Köşeli Serifler

Her gazetenin haber metinlerinde, köşe yazılarında, spot ve başlıklarda belirlediği ve kullandığı bir veya birkaç yazı ailesine mensup yazı karakteri vardır. Bir gazetenin karakterini yansıtarak, o gazeteye kimlik kazandıran en önemli unsurlardan biri de gazetenin tercih etmiş olduğu yazı karakteridir. Gazetenin asıl kimliğini güçlendiren de tasarım anlayışındaki bu tipografik sınırlamadır. Yazı karakterlerinin ne kadar güçlü bir etkiye sahip olduğunun kanıtı olarak *The Guardian* ve *The Times* gibi gazetelerin kendilerine özgü fontlar tasarlatmaları gösterilebilir (Garfield, 2012: 259,265).

Times New Roman yazı karakterini kullanan ilk gazete *The Times* gazetesidir. Tırnaklı bir yazı tipi olan Times New Roman 1931 yılında Monotype'ın İngiltere kolunda olan Stanley Morison ve Victor Lardent tarafından tasarlanmıştır. Bu fontun tasarlanmasının asıl amacı Stanley Morison'ın bir makalesinde *The Times*'in basımının kötü olduğunu ve bunun arkasında da tipografinin yattığını söylemesidir. Lardent tarafından çizilen yazı tipi Morison tarafından denetlenmiştir. "Times Old Roman" olan

isim “Times New Roman” olarak değiştirilerek ilk kez 3 Ekim 1932 günü kullanılmaya başlanmıştır. *The Times* gazetesi, Times New Roman'ı 40 yıl boyunca kullanmıştır ancak 1972 yılında yazı tipini değiştirmiştir (<https://en.wikipedia.org/wiki/Times>)

Yazı karakterlerini kullanırken dikkat edilmesi gereken birtakım ölçütler vardır. Bunları şu şekilde sıralayabiliriz:

- Fontlar okunabilir olmalıdır. Etkili bir mesaj eğer okunabilirse dikkati çekecektir Normal ya da açık karakterler tasarım için daha zarif bir görüntü oluşturmaktadır. (Selamet, 1995: 75).
- Bir fontun koyu (bold) ya da çok ince kullanılması, plain (orta kalınlıkta) normal türüne göre daha az çekici olmaktadır. Plain karakterlerin okunurluğu daha yüksektir. Çünkü çok ince yazılar zeminde kaybolurken; çok kalın yazılarda ise harflerin içi kapanmakta ve bu da okunurluğu olumsuz yönde etkilemektedir. Bu nedenle haber metinlerinde okurun harfleri algılamak zorlanmaması için plain karakterleri tercih etmek yerinde bir seçim olacaktır. Serifli yani tırnaklı karakterlerde normal kalınlıktaki harfin zarif uçları, koyu yapıda yok olmuş gibi durmaktadır. Eğer bir sözcüğü vurgulamak istiyorsak karakteri koyu yapmak yerine, puntosunu ve rengini değiştirmek daha mantıklı ve ilgi çekici olacaktır (Şeker, 2004: 47; Kaptan ve Sürmeli, 2011: 186; Pektaş, 2001: 72–75).
- Uzun metinlerde italik karakter kullanımı okumayı güçleştiren bir durumdur. Uzun metinlerin italik yazılması, yazıyı zayıf göstererek harflerin birbirinden ayrılmasını zorlaştırmaktadır. İtalik fontlar, tekdüze ve gösterişsizdir, farklı yapısıyla anlatımı güçlendirir ve daha samimi bir iletişim kurar. Fakat deforme olmaya çok müsaittir. Metnin okunmasını zorlaştırmaması açısından italik karakterler tasarımda olabildiğince sınırlı kullanılmalıdır (Kaptan ve Sürmeli, 2011: 187; Pektaş, 2001: 72, 75).
- Uzun metinlerin bold yazılması veya tümünün büyük harflerden oluşması sözcüklerin kaba bir dikdörtgen biçiminde gözükmesine yol açacağı için görünüşü sevimsiz kılacaktır (Pektaş, 2001: 72–75).
- Haber metinlerinde dikkat edilmesi gereken başka bir husus ise harflerin miniskül (küçük harf) olarak kullanılmasıdır. Küçük harfler, kuyrukları ve bacaklarıyla büyük harflerden daha farklı yapı gösterirler. Bu durum da onları daha okunur yapmaktadır. Ayrıca büyük harfler daha geç algılanacağı ve aynı

alandaki gözün daha fazla tarama yapmasına neden olacağı için gözü daha çabuk yoracaktır (Kaptan ve Sürmeli, 2011: 187; Pektaş, 2001: 72–75).

En az bu kurallara kadar önemli olan tipografik ölçütlerden biri de haber metni için seçilen yazı karakterinin gazetenin tüm sayfalarındaki haber metinlerinde aynı olmasıdır. Farklı sayfalarda farklı yazı karakterleri tercih etmek yanlış bir kullanımdır (Şeker, 2004: 49).

2.1.1.2. Punto

Bir harf biçiminin yerleştirildiği optik çizgi üzerinde boy olarak en üst bölümden en alt bölüme kadar uzanan kısmın ölçüsüne punto denir (İstek, 2005: 12). Özetle punto; kullanılan yazı karakterinin büyüklüğüdür. Punto ölçüsü tasarım alanının kullanımına göre 8, 10, 12, 14, 36, 48, 60, 72 ve üstü olabilmektedir. Dergi sayfalarında ise punto kullanımı okunurluk, sütun sayısı ve sütun aralıklarına göre değişiklik göstermektedir. Başlık ve manşet yazıları, alt başlıklar için de farklı punto ölçüleri kullanılabilir. Yüzde 50'sinin yazılardan oluştuğu süreli yayınlarda (dergi, gazete gibi) çok küçük metin yazısı okumayı zorlaştırır. Uzun satırlar gözün bir alttaki satırı bulmasını güçleştirdiği gibi okuyucuya sıkıcı gelebilir. Bu karmaşa içerisinde okuyucu vurgulanmak istenen mesajı fark edemeyerek atlayacaktır. Çok büyük puntolu metin ölçüleri ise fazla alan kapladığı için okumak için gereken zamanı uzatır. Sonuç olarak metin yazılarının rahat okunabilmesi için ideal ölçü 9-12 punto olmalıdır (Yılmaztürk, 2011: 46).

Gazetelerde metin yazılarının puntosu 10 punto olarak kullanılmaktadır. Uzun metinlerde harfin daha büyük olması sanılanın aksine okumayı zorlaştırmaktadır. Sayfa sekreteri isterse bu punto aralığını 9,5 ya da 10,5 olarak da kullanabilir (Şeker, 2004: 49).

2.1.1.3. Harf, Sözcük ve Satır Boşluklarının Düzenlenmesi (Espas)

Espas; sayfa tasarımında boşluk anlamına gelen ve okunurluğu etkileyen önemli bir unsurdur. Boşluk düzeni, sayfa tasarımında kullanılan elemanların yerleşimiyle sağlanarak harf, sözcük ve satır arası boşluklarla oluşturulabilir. Espasların yani boşlukların dar veya geniş olmasına karar vermede önemli olan unsurlar font, punto ve sütun sayısıdır (Yılmaztürk, 2011: 53).

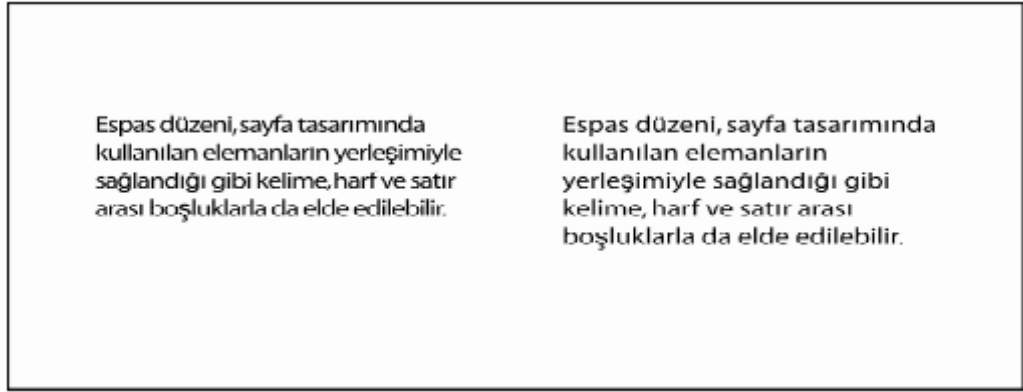
Harf arası boşluk değeri metnin genel görünümünü büyük oranda etkileyerek metnin rengini belirlemektedir. Metin, sıkışık bir şekilde harf boşluğu oluşturuyorsa siyah; gevşek harf boşluk düzeni oluşturuyorsa gri bir görünüm kazanır (Sarıkavak, 2004: 108).

Sözcük boşluk düzeni, kelimeler arasındaki boşluk değerini belirtir. Sözcüklerin arası sıkıştırılarak ya da genişletilerek bir düzen elde edilmeye çalışılır. Sözcük boşluk düzeninin satır boşluk düzeninden daha fazla olmamasına dikkat edilmelidir. Okuyucu bir metne başlarken soldan sağa doğru okumaktadır. Eğer sözcük boşluk düzeni satır boşluk düzeninden daha fazla olursa gözün okuma hareketleri yukarıdan aşağıya doğru oluşur. Bu da metnin okuma hareketlerini negatif yönde etkiler. Sözcük boşluk düzeni de tıpkı harf arası düzende olduğu gibi metnin genel görünümünü etkilemektedir. Sözcük araları sıkışık kullanıldığında metin daha siyah; gevşek boşluk düzenlemesinde ise gri bir görünüme kavuşur (Sarıkavak, 2004: 110-111).

Doğru satır boşluk değerine, satır arası boşluğa metinde kullanılan puntodan bir punto büyük değer verilerek ulaşılır. Bu bir kural değildir. Bunun nedeni kullanılan font ile alakalıdır (Şeker, 2004: 52). Sadece dikkat edilmesi gereken negatif alan kullanımlarında (siyah üstüne beyaz yazı gibi) yazı ile zemin arasında zıtlık oranı yüksek olacağı için satır aralığı değerinin daha fazla artırılmasıdır (Kaptan ve Sürmeli, 2011: 186).

Espas sorunlarıyla günümüzde hem yerel gazetelerde hem de ulusal gazetelerde sıklıkla karşılaşılmaktadır. Bu sorunlar şu şekildedir:

- Harfler ve kelimeler arası boşluklar okuyucuyu rahatsız ederek metnin takibini zorlaştırmaktadır.
- Haber metinlerinde satır arası boşluğun haber metninin puntosundan 2 punto fazla olması gerekirken metin satır arası boşluğun bir punto üzerindedir.
- Harf arası sıkıştırma değeri -3 olarak uygulanmaktadır. Daha fazla ya da daha az boşluklar rahatsız edici görünür. Harfin sıkıştırma değeri seçilen yazı karakterine bağlı olarak belirlenmelidir. Tırnaklı karakterlerde düz karakterlere göre daha fazla sıkıştırma verilmesi gerekmektedir (Şeker, 2004: 50).

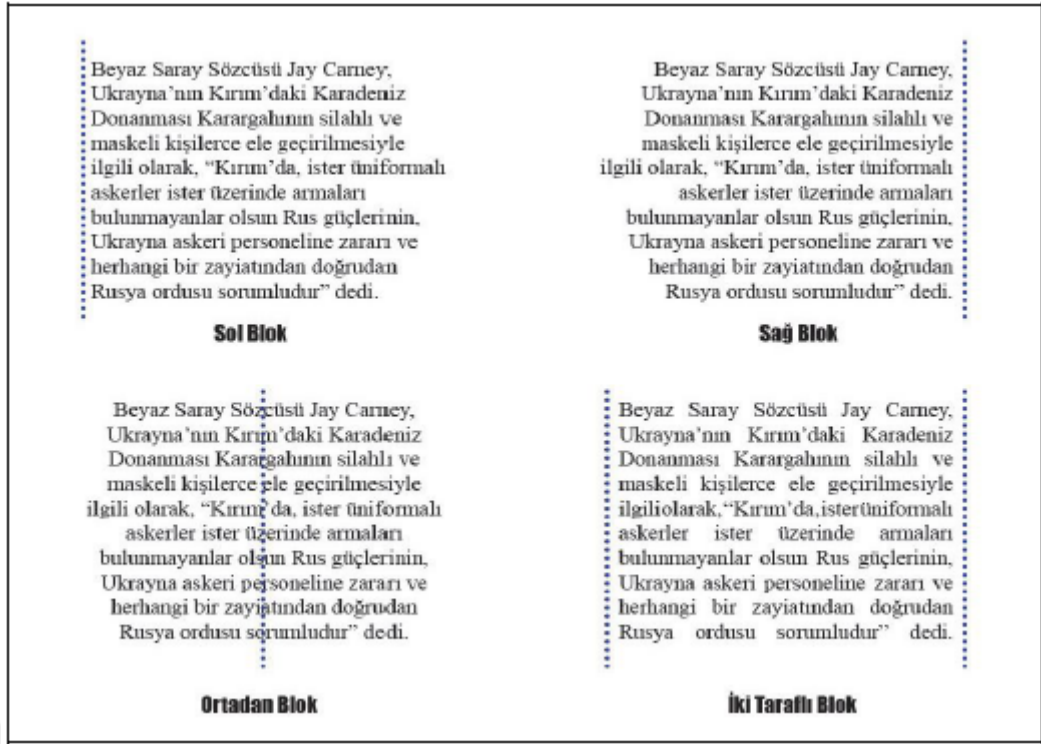
Şekil 2.1. Kelime arası espaslama

2.1.1.4. Metni Bloklama Şekli

Metin düzenleme ya da diğer adıyla metin bloklama 4 temel yaklaşıma dayanmaktadır. Bunlar iki taraflı bloklama, soldan bloklama, sağdan bloklama ve ortaya bloklama şeklindedir. Sayfa tasarımcısı haber metinlerini oluştururken sayfada nasıl bir düzende sıralanacaklarına karar vermelidir.

Kitap ve dergilerde olduğu gibi gazetelerde de haber metinleri genellikle iki yana bloklama şeklinde düzenlenmektedir. Bunun yanı sıra farklı tasarımlarda okumayı kolay bir hale getirmek için sola bloklama, estetik bir görüntü kazanmak için ise sağa dayalı ya da serbest düzenlemeler tercih edilmektedir (Şeker, 2004: 53).

Her bloklama şeklinin avantaj ve dezavantajları da bulunmaktadır. Mesela iki yana bloklamada yer tasarrufu sağlanarak uzun metinlerin kullanımı için ideal bir ortam oluşturulurken tireleme yapılmadığı zaman nehir görünümünün oluşması kaçınılmazdır. Bilindiği gibi sola bloklanmış yazılarda satır başları sabit, sonları ise serbesttir. Bu durum satırlar arası geçişte kolaylık sağlamaktadır. Ancak sola bloklanmış metinler kimi zaman resmiyetten uzak bulunduğu için az tercih edilmektedir. Satırların sağ tarafta bloklanarak sol tarafın serbest bırakılması ise metinlerde farklı bir etki bırakmak adına tercih edilmektedir. Sağa bloklanmış uzun metinlerde okuma güçlüğü oluşmaktadır (Bıyık, 2007: 193-194).

Şekil 2.2. Metin bloklama şekilleri

2.1.1.5. Haber Metninin Zemin Rengi

İç mimarlar renk ile mekan arasında sıkı bir ilişki olduğunu, bu nedenle renk seçiminin mekanların kullanım amaçları baz alınarak yapılması gerektiğini ifade ederler. Mesela mağazalarda canlı renk kullanımı, müşterilerin hareketlerini hızlandırarak kişilerin mekânda daha az vakit geçirmesine neden olur. Bu durumu ortadan kaldırmak için mağazalarda pastel renklerin tercih edilmesi önerilmektedir. Fast-food restoranlarında canlı renk kullanımı oldukça mantıklıdır. Çünkü bu restoranlar hızla terk edilmesi gereken mekânlardır (Bayraktar, 2011: 28). Gazetede yer alan haber metinlerini de tıpkı yukarıda söz edilen mekânlar gibi düşünebiliriz. Uzun metinler genellikle gazetenin önemli bulunduğu haberlerdir. Bu anlamda pastel renkler kullanmak özellikle uzun metinler için vazgeçilmezdir. Sayfa tasarımı yapılırken birtakım kurallar olduğu gibi renk kullanımında da temel kurallar vardır. Bu kurallar şu şekilde sıralanabilir (Şeker, 2004: 52, 89)

- Her haberin altına zemin rengi atmak doğru değildir. Zemin sınırlı kullanımı olan bir unsurdur.
- Haber metninin altına atılan zemin çok yoğun olmamalıdır.
- Özellikle uzun metinlerde zemin renginde pastel renklerin kullanımına dikkat edilmelidir. Genelde açık tondaki zemin renkleri tercih edilmelidir.

- Bir gazetede çok farklı renkler kullanılmamalıdır.

Sonuç olarak renk, anlam taşıyıcı özelliğinden dolayı sayfa tasarımında önemli bir rol üstlenmektedir. Kullanım özgürlüğü ile birlikte habere yeni anlamlar yükleyen renk, yalnızca estetik bir unsur değil aynı zamanda bir anlam üretme aracıdır. Gazete tasarımlarında rengin diğer görevleri arasında okuyucunun ilgisini çekme, mesaja yoğunlaşma, ön anlamlandırma adına bir yöntem olması da vardır. Renklerin ağırlıklı kullanımı, okurların dikkatini çekerek ilk bakışta bir fikir edinmesinde etkili olabilmektedir. Çünkü genellikle gazeteler logoları, renk armonileri ve renk düzenini içeren tasarımları ile okuyucuların hafızasında yer almaktadır (Onursoy, 2010: 60).

Şekil 2.3. Sayfa tasarımında haber altına zemin rengi kullanımı

Şekil 2.3'te Steve Jobs'un ölümüyle alakalı olan tasarım örneğinde sayfanın zemininde siyah renk kullanılmıştır. Bu sayede siyahın taşıdığı anlam ile haber içeriği arasında sıkı bir ilişki kurulmuştur.

Şekil 2.4. Rengin haber içeriğini desteklediği sayfa örneği

Aynı zamanda anlam üretme aracı olan renkler bazen de gazetenin herhangi bir olay karşısındaki tavrını ve duruşunu yansıtmaya açıktır. Yukarıdaki örnekte görüldüğü gibi şehit haberlerinin verildiği sayfalara siyah zemin atılması ya da sayfanın bütünüyle karartılması buna örnek olarak gösterilebilir.

2.1.2. Haber Başlıkları

Haberin okunurluğunu büyük ölçüde etkileyen unsur haber başlığının yazınsal ve içerik boyutuna ilişkin taşıdığı özelliklerdir. Sayfa tasarımında başlığın nasıl kullanıldığı da okurun kararına yön vermektedir. Gazetede yer alan haberlerde alt başlık ve üst başlık olmasa bile hiçbir haber ana başlıksız kullanılmaz. Sayfa tasarımcısı başlığı estetik açıdan tasarlarırken şu genel kuralları göz önünde bulundurmalıdır:

- Ana başlık genellikle kısa olmalıdır.
- Başlıkta bold (kalın) karakterler kullanılmalı ve harflerin arasındaki boşlukları biraz daha dar tutulmalıdır.
- Birden fazla satırlı başlıklarda sözcükler bölünmemelidir (Şeker, 2004: 63).
- Aynı sayfada birden fazla bold başlık kullanılmamalıdır. Aksi halde görsel karmaşa meydana gelir ve vurgulanmak istenenler tam olarak anlaşılmaz (Tunçel, 2008: 31).
- Sayfada haber başlıkları yan yana getirilmemelidir (Özbay, 2007: 72).
- Temel kurallardan biri başlığın haber alanını kapsamasıdır. Haber dört sütun genişliğinde ise başlık da dört sütundur. Başlığın haber alanının yarısında kalması gibi bir durum kesinlikle yanlıştır (Şeker, 2004: 66).

- Bir gazete sayfası düşünülduğünde en üstteki haber punto olarak en büyük haber başlığına sahip olmalı ve en geniş alanı kaplamalıdır.
- Başlığın üstündeki boşluk, alttaki boşluğun iki katı kadar olmalıdır. Başlıklar üç satırdan fazla olmamalıdır (Sucu, 2005: 187).

2.1.3. Fotoğraf

Gazete tasarımında metinden sonra gelen en önemli unsur fotoğraftır. Fotoğrafın birçok tanımı vardır. Fakat tanımlar neredeyse aynıdır. Photos (ışık) ve graphis (yazı) kelimelerinin birleşmesinden meydana gelen fotoğraf (photographe), ışıkla yazı anlamına gelmektedir. (Akbaş ve İkizler, 2003: 13). Diğer bir tanımı ise, görüntünün bir mercekler sistemi aracılığıyla ışığa duyarlı bir malzeme üzerinde sabitleştirilmesiyle oluşan resmidir (Tanyeli, 1986: 85). Fotoğraf sözcüğü ilk olarak 25 Şubat 1839'da "Vossische Zeitung" dergisinde Alman astronom "Madler" tarafından kullanılmıştır.

1816 yılında gümüş klorür kullanarak çalışmaya başlayan Claude Niepce, elde ettiği duyarkatı² bir camera obscuranın³ içine koyarak 8 saat pozlama süresiyle evinin penceresinden görünen görüntüyü saptar. Niepce'in çalışmaları sonucunda 1826'da saptadığı bu görüntü fotoğraf tarihinde, çekilen ilk fotoğraf olarak kabul görmektedir. Görüntünün sodyumklorür ile sabitleştireceğini kanıtlayan Paris Operası'nın sahne ressamı Louis Jacques Mande Daguerre'in bu yöntemi de fotoğraf tarihine "Daguerreotype"⁴ olarak geçmiştir. Daguerreotype yöntemiyle artık fotoğraf 1-2 saat gibi bir pozlandırma süresiyle elde edilebiliyordu. Bu yöntem ilk kez 1839'da Gazette de France'de açıklandı. Daguerre'in bu buluşu 19 Ağustos 1839'da Fransız Bilimler Akademisi ile Güzel Sanatlar Akademisi'nin ortak toplantısında François Arago tarafından "Sayın baylar, doğa ışık aracılığıyla yüzeyin üzerine geçirildi" diye duyuruldu (Modiano, 2007: 23, 26, 27).

Okuyucunun haberi kolay anlamasını ve fotoğraf karesinde yer alan bilginin zihinde canlanmasını sağlayan fotoğraflar ikna edicidir. Haber fotoğraflarının sanatsal

² Duyarkat; Film tabanı üzerinde yer alan, ışığa karşı duyarlılığı olan gümüş bromürlü ecza tabakası (www.tdk.gov.tr).

³ Camera Obscura; Her tarafı tamamen kapalı, içine rahatça bir insanın girebileceği büyüklükte karanlık; yalnızca bir yüzeyinin ortasında, ışığın geçmesini sağlayan bir deliği bulunan oda (sanatkaravani.com).

⁴ Daguerreotype; Gümüş nitratla ışığa duyarlı hale getirilen bakır levhaların, camera obscura içinde 10 ila 20 dakika pozlanarak, cıva buharına tabi tutulup geliştirilmesiyle fotoğrafik görüntü elde etme yöntemidir (www.turkcebilgi.com).

olma gibi bir kaygısı yoktur. Önemli olan ve görüntünün gazeteciyi ilgilendiren tarafı fotoğrafın güzel olması kadar bir hikâyeyi anlatmasıdır (Charon, 1992: 305).

Günümüz insanı hızlı yaşadığı için artık görselliğe eskisinden daha çok önem vermektedir. Bu ihtiyacın farkına varan bazı basın kuruluşları da bol görsel unsurlu, az yazılı dergi ve gazeteler çıkarmaya başlamışlardır (Biber ve Öztekin, 2006: 236).

Fotoğrafın yazılı basında yer almaya başladığı ilk zamanlardaki kullanım amacı insanların farklı yerleri görme isteğini gidermektir. Bugün ise haber fotoğraflarına duyulan ihtiyaç daha çok insanların olaylara tanık olma isteğinden kaynaklanmaktadır (Kanburoğlu, 2002: 194). Bu nedenle fotoğraf bir haberin gerçekliğini belirleyen ilk unsurdur.

Fotoğraf, haber içeriğine katkı sağlayarak merak uyandırır. İnsanların gerçek yaşamda görüp dikkatlerini çekerek durup seyredebilecekleri bir görüntü bu merak duygusunu daha baskın bir hale getirmektedir. Bu nedenle kimi editörler muhabirlerinden insanlarda seyretme arzusu ve merak uyandıracak görüntüler çekmelerini isterler (Lutz ve Collins, 2012: 68).

İnsanların görmeye alışık olmadığı olaylara, durumlara ya da kişilerle ilgili görüntülere ilgisi daha fazla olmaktadır. Bu nedenle okurun ilgisini gördüğü için bu sıra dışı görüntüler muhabirler ve editörler tarafından gazetelerde daha çok tercih edilmektedir. Tabii ki bu görüntülerin gazetelerde yer almasının tek nedeni merak uyandırıcı olmaları değil aynı zamanda akla yakın olmayan gerçekliğin okura kanıtlanma gayesidir (Gezgin, 1994: 31).

Berger (2010: 50) gazetelerde verilen insan fotoğraflarının seyirlik bir hale getirildiğini, birinci sayfadan büyük bir şekilde ve mozaiklenmeden verilen mağdur insanların ya da cesetlerin okurun onları gördüğü kadarıyla mağdur bir derecede olduğunu söyler. Bu mağdurluğun derecesini en üst seviyede göstermek için gazeteler onların en acınası ve perişan hallerini gösterirler. Eski bir TV haber muhabiri olan Jan R. Costello'nun sözleri de bu durumu destekler bir nitelik taşımaktadır:

Foto muhabirleri ve televizyon gazetecileri neden şanssız bir insanın trajik ve kanlı ölümünü ön plana çıkaracak kadar ileri gidiyorlar? Çünkü bu, heyecan yaratmak için hızlı ve pis bir yöntemdir ve heyecan haberleri sattırır. İnsanlar ayrıntısı oturma odalarında gözler önüne serilen dramlar ve sefalet görmeyi

umuyorlar. Gözyaşları, öfke ve acı, fotoğrafları ve televizyon haberlerini güçlü kılıyor (Erdal, 2012: 18)

Kılıç'a göre (2008: 134) fotoğraflar tarafsız olamaz çünkü her fotoğraf, o fotoğrafı çekenin aklının ürünüdür. Bu yorum, konuyu kurum merkezli olmaktan çıkararak birey merkezli konuma getirmektedir. Bu durumda fotoğraflar objektif bir kayıt olmanın ötesinde, duyumsanan gerçekliğe yönelik kişisel yorum ve yargıları da içinde barındırmaktadır.

Gazeteye konan fotoğraf kareleri insanların günlük yaşamlarında çekildikleri fotoğraflardan farklı olmalıdır. Bir baba yalnızca otoparktaki kâbusu görmek istemez, ailesini arabasıyla hiçbir zarar görmeden eve ulaştırdığı anı da kaydetmek ister. Bu yüzden editörler okuru bir sahneye doğru yönlendirmeli, önemli olan bölümü seçip ikinci derecedeki öğeleri kesip çıkarmalıdır. Gereksiz ayrıntılar içindeki bir fotoğrafta asıl önemli olan heyecanlı olay fark edilmeyebilir. Fotoğrafı ilginç bir hale getiren belleğimizde saklayamadığımız anı dondurmasıdır. Fotoğraf gerçek olmadığı gibi gerçeğin kopyası da değildir. Sadece resmeder ve bunu yorumlar. Editör fotoğraf seçimi ve sayfadaki yerinin belirlenmesi konusunda hassas ve titiz bir çalışma ortaya koymalıdır (Schneide, Josef 2000: 29). Bu nedenle tasarımcıların sayfa tasarımında fotoğrafı kullanırken belli başlı kurallara dikkat etmesi gerekir. Bunları şöyle sıralayabiliriz:

- Fotoğraf canlı ve detaylı olmalı, okuyucunun gözüne hitap etmelidir.
- Fotoğraf, okuyucu üzerinde görsel etki oluşturmalıdır.
- Fotoğraf, fotoğrafçılık tekniği açısından nitelikli olmalıdır.
- Fotoğraf, gazetenin içeriğine ve biçimine uygun olmalıdır.
- Fotoğraf, haberi destekler nitelikte olmalıdır.
- Kullanılan fotoğrafta gereksiz yerler atılmalı, sadece dikkat çekecek yerler kullanılmalıdır.
- Bilgisayarda büyütme ve küçültme yapılırken fotoğrafın en-boy oranına dikkat edilmelidir.
- Fotoğrafın kullanılması haberin inandırıcılığını artırır. Bu yüzden haberlerde fotoğraf kullanmaya özen gösterilmelidir.

- Kullanılan fotoğrafın, sayfanın içine ya da habere doğru bakması sağlanmalıdır. Aksi halde hangi fotoğrafın hangi habere ait olduğu karıştırılabilir.
- Vurgu yapılmak istenen ana fotoğraf büyük olmalı, mümkünse sayfanın görsel algı merkezinde ya da merkeze yakın bir yerde olmalıdır.
- Sayfada büyüklük olarak birbirine yakın fotoğraflar çok sayıda kullanılmamalıdır. Aksi takdirde görsel ilgi merkezi belirsizleşir.
- Fotoğrafın büyüklüğü içeriğine göre ayarlanmalıdır. Okuyucu tarafından rahat algılanabilmesi için karışıklık ve kalabalık bir içerikte bulunan fotoğraflar büyük, sade ve detayı az alan fotoğraflar küçük girilmelidir.
- Fotoğraflar sayfaya dengeli bir şekilde yerleştirilmelidir. Fotoğrafların sayfanın belli bir yerinde yığılması görsel dengeyi bozar.
- Fotoğrafın hangi habere ait olduğu ilk bakıldığında rahatça anlaşılmalıdır.
- Fotoğraf okuru yönlendirmeli ve bilinçlendirmelidir.
- Fotoğraf okuyucuda okuma isteği ve merak uyandırmalıdır.
- Kullanılan fotoğraf kompozisyona uygun olmalı, katkı sağlamalıdır.
- Fotoğraf, okuyucuda duygu uyandırmalıdır.
- 5N1K'ya cevap vermelidir (Özmen, 2006).

Haber fotoğrafları basında ilk kullanıldığı zamanlar bazı muhafazakâr çevreler bu yeni oluşan duruma biraz uzak kalmışlardır. Fakat Amerikalı gazeteci Joseph Pulitzer bu yeni görsel dilin gücünü fark ederek ondan yararlanmaya çalışmıştır. Bunu keşfetmesi *The World* gazetesinin tirajını 600 bine kadar çıkartmıştır. Fotoğrafın gücünün gazetelerde ne kadar güçlü ve etkili olduğu, tiraj sayılarını ne kadar yükselttiği sıkça karşılaşılan bir durumdur (Kanburoğlu, 2002: 194). Özetle fotoğrafın, gazetenin ve haberlerin okunurluğunu büyük ölçüde etkilediği söylenebilir.

2.1.4. Grafik ve İllüstrasyonlar

Gazetelerde kullanılan ve görselliğe büyük ölçüde katkı sağlayan görsel gereçlerden biri de grafiklerdir. Herhangi bir konuya ilişkin verilerin okuyucu tarafından rahatça anlaşılmasını sağlamak amacıyla biçim, desen ya da çizgilerle görselleştirilerek kullanılmasına grafik denir. Uzun yıllardan beri fiyat artışlarını ya da seçim sonuçlarını göstermek için grafiklerden yararlanılmaktadır. Çünkü grafikler

istatistiki sonuçların anlaşılmasını kolay hale getirmektedir. Bu da bilgilerin akılda kalmasını kolaylaştırmaktadır. Fakat günümüzde yeni teknolojik gelişmeler ve tasarım anlayışındaki yenilikler o alışılmış grafik tabloları ya da pasta dilimi yerine farklı çizim ve şekillerin kullanılmasına yol açmıştır (Schneider ve Raue, 2004: 143). Bu yeni tarz bilginin yazıyla değil grafikte aktarılmasını esas alır. Buna “*infografik yaklaşım*” denmektedir (Şeker, 2004: 85).

Şekil 2.5. Ekonomi sayfalarında grafik kullanımı

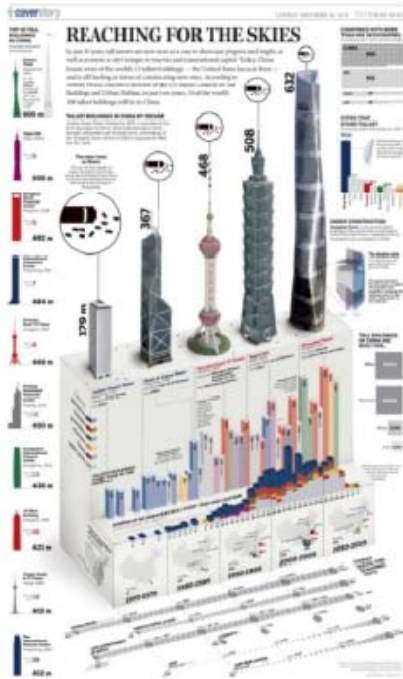
Okuyucu ve izleyici için karmaşık bir veri yığınına kolay anlaşılır ve anında ulaşılabilir hale getirmek tasarımın temel ilkesidir. Bunu sağlayabilmek için, tasarımcılar bu veri gruplarını şemalar, grafikler ve diyagramlar biçiminde düzenlerler (Twemlow, 2011: 106).

İllüstrasyon, bir gazete ya da dergideki başlık, slogan veya metin gibi sözel unsurları resimlerle, desenlerle betimleyip yorumlamaya denir. Yayın illüstrasyonları, gazetelerde yer alarak haber ve başlıklara eşlik etmektedir. Aynı zamanda okurları metnin içeriği

hakkında görsel olarak bilgilendirmektedir. İllüstrasyonlar okuru, metindeki mesaj ve duyguyu resim diline dökerek yakalamaya çalışırlar (Becer, 2002: 210).

İllüstrasyon 2000'li yıllarda birçok bilgisayar programından yararlanmış olsa da 1990'lı yıllarda bu programlarla (Adobe Illustrator, Photoshop ve Corel Draw) rekabet etmek zorunda kalmıştır (Yücebaş, 2006). Başarılı bir illüstrasyonda bulunması gereken birtakım unsurlar vardır:

- İllüstrasyon bir anlatım dalıdır ve resimsel değerler taşır.
- İllüstrasyona bakan herkesin verilen mesajı algılaması gerekir, çünkü illüstrasyon mesajı vermek için yapılır.
- Mutlaka görsel olarak bağırıp, kitlelere vermesi gereken mesajı vermelidir.
- Sınırsız fantastik bir hayal gücüne sahip olması gerekir.
- Sözlü anlatımı görsel anlatımla yorumlaması, ona görsel güzellik öğelerini katması gerekir.
- Sanatçının kişisel yaratma ve yorum özgürlüğünün önde gelmesi gerekir (Özmen, 2006).

Şekil 2.6. Gazetelerde kullanılan infografik örnekleri

Şekil 2.7. Gazetelerde kullanılan illüstrasyon örnekleri

2.1.4. Resimaltı Yazısı

Fotoğrafın altında yer alan, ait olduğu fotoğrafı bir veya birkaç cümleyle açıklayan yazılara resimaltı yazısı denir. Resimaltı yazıları her zaman fotoğrafın altında bulunmayabilir. Bazen fotoğrafın sağında ya da solunda bu kısa birkaç cümlelik metinlerle karşılaşabiliriz (İşliyen, 2014: 131). Resimaltı yazılarının kendine özgü özelliklerinin olması haber metni ile ayrışmalarını sağlamaktadır. Fotoğraf metinleri için çoğunlukla tırnaksız karakterler seçilir ve haber metninden daha küçük puntoda bold olarak (Şeker, 2004: 61).

Resimaltı yazılarında göz önünde tutulması gereken ölçüt “okura fotoğrafı okumak” olmalıdır. Mesela bir fotoğraftaki kişiler tanınmıyorsa muhakkak kimlikleri tanıtılmalı, fotoğrafta görülen olay veya durum açıklanmalıdır. Ayrıca resimaltı yazısının bir diğer önemli görevi de duygusal yoğunluk içeren bir fotoğraftaki o yoğunluğu tek bir odak noktasında toplayarak ve duyguları harekete geçirerek okuyucuya yansıtmaktır (Schneider ve Raue, 2002: 139).

2.2. GAZETE SAYFA DÜZENİ

Gazetede haber ve yazıların okuyucu tarafından kolaylıkla algılanmasını sağlamak, aynı zamanda okuyucuların dikkatini çekerek bunu devam ettirmek ve gazeteye fark edilebilir bir görsel karakter vermek için uygulanan çalışmaya gazete sayfa düzeni denir. Gazeteler günlük periyodu ile okur ile en etkili iletişim kurma araçlarındandır (Somuncu, 2014: 21).

Gazetecinin bilgi alışverişi yani diğer bir deyişle enformasyon alıp vermesi sadece kendisine bağlı olmamakla beraber gazeteyi tasarlayan tasarımcının da büyük oranda etkisi vardır. Çünkü her haberin sunulduğu amaç okuyucuyu etkilemektir ve bu etkiyi sağlayan unsurlardan biri de sayfa tasarımıdır (Türk, Dikmen ve Bıyık, 2008: 129).

Tasarımcının sadece elindeki imkânları değerlendirmeye alıp onunla yetinmesi de yeterli gelmemektedir. Zira basım sanayi baş döndüren bir atılımın içine girmiştir. Özellikle fotoğrafçılıkta ve elektronik alanında her atılım anında basım sanayisine yansımaktadır. Hareketliliğini ve canlılığını diri tutmak isteyen gazeteler bu gelişmeleri ve yöntemleri yakından takip etmek ve izlemek zorundadır (Evliyagil, 1981: 80).

Her alanda olduğu gibi gazetecilikte de değişiklikler ve ilerlemeler kaydedilmiştir. Gazetelerin içeriği ve haberlerin niteliği yanında estetik tasarımlar da okuyucuların aradığı ve önemseydiği unsur haline gelmiştir. İçeriğin yanında, içeriğin nasıl karşı tarafa iletiildiği, içeriğe dikkatin nasıl toplandığı da gazeteler için önemli hale gelmiştir (Kızıl, 2013: 56).

2.3. GAZETE TASARIMINDA ÇAĞDAŞ SAYFA DÜZENİ

Yatay sayfa düzeni anlayışı tipo döneminden ofset dönemine geçerken yaygınlık kazanmıştır. Yatay sayfa düzeni benimsenmeden önce dikey sayfa düzeni kullanılmaktaydı. Ofsetle birlikte yaşanan değişimler bununla da sınırlı kalmadı. Birçok teknik imkânlar sayfa düzeninde farklı yönelimler doğurarak çığır açmıştır. “*Çağdaş Sayfa Düzeni*” başlığı altında şekillenen bu yenilikler birbirinden bağımsızdır. Çağdaş sayfa düzeni yaklaşımları, modüler, bulvar tipi ve vitrin tipi olarak üç alt sınıfa ayrılmaktadır (Şeker, 2004: 17-19).

2.3.1. Modüler Sayfa Düzeni

Batı Avrupa ve ABD’deki birçok gazetenin uyguladığı bir yöntem olan modüler sistemin ilk uygulamalarını 1960’lı yıllarda Amerikan gazetelerinde görülmüştür. Modüler tasarım, Bauhaus mimari tarzından etkilenmiştir. Bauhaus mimari tarzı Birinci Dünya Savaşı sonrasında Orta Avrupa’da ortaya çıkmıştır ve endüstri çağının bir sanat akımıdır. Bu mimari tarzında özellikle binaların dışındaki kemerler, heykeller ve diğer süslemeler ortadan kaldırılmıştır. Bu yüzden işlevsellik temelinde bir sadelik hakim olmuştur. Grafik bu anlayıştan en çok etkilenen sanat olmuştur. Afişler temelde bir

iletişim aracıdır. Bauhaus'un öğretileri afişlerin işlevlerini ön plana çıkartacak şekilde tasarlanmıştır. Tasarım yüzeyleri karelere bölünmüş, görsel unsurlar düzen, simetri ve yalınlığa dayalı bir özellik kazanmıştır. Bauhaus anlayışının bir yüzey tasarımı olarak gazete sayfasının mizanpajına yansması ise II. Dünya Savaşı'ndan sonraki yıllara denk gelmektedir. Aynı grafik sanatının diğer dallarında olduğu gibi, gazete yüzeyi de her biri kendi iç bütünselliğine sahip dörtgen alanlara bölünerek tasarlanmıştır. Buradaki hedef, karışıklık yaratacak hiçbir grafik öğeye yer vermemek ve tipografide daha sade karakterler seçilerek oluşturulan sayfaları ve basılan haberleri okuyuculara aktarmaktır (Becer, 2002: 63; Seylan, 2005: 24).

Modüler anlayış, haberleri okuyucuya daha anlaşılır bir biçimde sunma imkanı sağlar. Modüler sistemde fotoğraf az ama büyük boyutlarda kullanılmaktadır. Modüler tasarım yatay ve dikey olmak üzere iki biçimde uygulanmaktadır. Sayfalar bu iki modülün birlikte kullanılması sayesinde ancak hareketlilik kazanmaktadır (Ketenci ve Bilgili, 2006: 314).

Modüler sayfa düzeninin temel özellikleri şöyle sıralanabilir: (Şeker, 2004: 20-21).

- Sade, anlaşılır bir sayfa düzeni vardır.
- Yazı ağırlıklı bir sayfa düzenidir. Pek çok sayfa uzun haber metinleri ve makalelerle oluşturulur.
- Başlık ve metinlerde büyük punto kullanımından kaçınılır.
- Büyük başlıklarda tırnaklı yazı karakteri (font) kullanılır.
- Sayfanın bir ana fotoğrafı olması gerekir. Ana fotoğraf sayfadaki diğer fotoğraflara göre daha büyük bir şekilde yerleştirilir.
- Çizgi ve çerçeve gibi tasarım unsurları karışıklığa sebep olmaması için biraz daha arka planda tutulur.
- Renkli zeminler çok nadir kullanılır.
- Beyaz alanlara büyük önem verilir.

Şekil 2.8. Modüler sayfa düzeni ile hazırlanan gazete örnekleri

2.3.2. Bulvar Tipi Sayfa Düzeni

Bulvar gazeteleri, genellikle Avrupa’da bulvarlara serilerek satıldığı için bu ismi almıştır. Bu tip gazeteler okuru fazla yormayan gazetelerdir. Bulvar gazetelerinde en fazla işlenen haberler polisiye ve magazin haberleridir (Yüksel ve Gürcan, 2001: 13).

20. yüzyılın başlarında ortaya çıkan bulvar gazeteleri, sayfa düzeni ve boyutlarıyla diğer ciddi gazetelerden farklılık göstermektedir. Bu gazeteler ucuza satılır. Heyecan yaratan içeriğe büyük önem veren bu gazetelere *Daily Express*, *New York Post*, *Daily News* gazeteleri örnek verilebilir (Tunçel, 2008: 40-41).

Bu anlayışla düzenlenen gazetelerde görsellik ağır basmaktadır. Bu nedenle fazla fotoğraf, az yazı mevcuttur. Bulvar tipi yaklaşımda modüler sistemdeki gibi beyaz alana önem verilmemekte, mümkün olduğunca beyaz alan bırakılmamaktadır. Haberlerin çoğuna renkli zemin atılırken, kalın ve süslü çerçeveler tercih edilmektedir (Şeker, 2004: 24).

Şekil 2.9. Bulvar tipi sayfa düzeni ile hazırlanan gazete örnekleri

2.3.3. Vitrin Tipi Sayfa Düzeni

Vitrin sayfa düzeni özellikle 1980 sonrası yaygınlaşmıştır. Türk basınında en çok tercih edilen tasarım türüdür. Türkiye'ye özgü mizanpaj olarak adlandırılan vitrin sayfa düzeninin özellikleri şunlardır:

- Haberlerde fotoğraflar büyük ve çok sayıda verilmektedir. Aynı zamanda kalın fontlar, iri puntolu başlıklar, süslü çizgi ve çerçeveler, karmaşık ve renkli zeminler kullanılır.
- Haberler gruplandırılmaz yani başlık, fotoğraf ve metinler iç içe geçmektedir. Bu da karmaşık ve yığma bir görüntüye yol açarak okuyucunun algısını zorlaştırmaktadır (Şeker, 2004: 19–20).

Şekil 2.10. Vitrin tipi sayfa düzeni ile hazırlanan gazete örnekleri

2.4. GAZETE SAYFALARININ TASARIMI

2.4.1. Logo

Bir kuruluşun, bir gazetenin veya bir ürünün hizmetini iki veya daha fazla tipografik karakterle tanıtan, onu diğer markalardan ayırmak için tasarlanan simgelere “logo” denir. Logolar, hem sözel hem de görsel olarak mesajlarını ilettiği zaman yeni tasarlanmış veya daha önceden de kullanılan tipografik karakterlerden faydalanabilir (Becer 2002: 195).

Bir gazetenin tam sayfasında bir ürün modelinin reklamı verilirken ürünün logosu sayesinde ürünün sahibini kolaylıkla tanıyabiliriz. Hatta ürünün güvenilir olup olmadığı hakkında fikir sahibi olabilir, kuşkusuz servis gücüne de karar verebiliriz. Mesela Bosch, Arçelik, AEG gibi kurumlar reklamlarını yaparken güçlerini ve başarılarını sunmazlar çünkü biz bu markaların logosunu gördüğümüzde onların başarısını ve gücünü düşünmüş oluruz. Gazetelerde de durum aynıdır. Yarış halinde bulunan gazeteleri birbirinden üstün kılan özellik, o gazetenin benliğini ve adını belirten logosudur. Bir logo sade, kolay anlaşılabilir olmalıdır (Kızıl, 2013: 49).

Gazeteler, her türlü yazışmalarında ve reklamlarında kimliklerini kullanarak onunla tanınıp diğerlerinden ayrıcalık kazanmaktadırlar. Bu kimlikleri onların bağlı olduğu yayım organının genel havasını yansıtır. Logolar yalnızca harflerden oluşabileceği gibi biçim ve semboller, canlı ya da cansız soyut ve somut nesnelere de oluşabilmektedir. Günümüz gazetelerinde daha çok logo olarak bayrak, şehir amblemi, mühür gibi öğeler göze çarpmaktadır. Türü ne olursa olsun logo oluşturulurken de bazı temel ilkeler göz önünde bulundurulmalıdır:

- Logolar var olan dizgi karakterlerinden herhangi birini aynı şekilde kullanarak tasarlanmamalıdır. Eğer mevcut karakter aynen tasarlanacaksa karakterin ya kurgusunda ya da şeklinde değişiklikler yapılmalıdır. Çünkü karakterdeki değişim logoyu orijinal bir hale getirir.
- Harflerin anatomik yapısı, gazetenin yayın politikası ve hedef kitlesine ters düşmemelidir.
- Logo, kolaylıkla algılanabilmelidir. Bu yüzden logoyu tasarlarken dikkat çeken, açık, okunması kolay ve zarif bir karakter seçilmeli, logo hafızadan silinmeyecek her türlü baskı tekniğine uygun olmalı, benzerleriyle karıştırılmamalıdır (Bıyık, 2007: 186).

Türkiye’de yayınlanan bazı gazete logo örnekleri aşağıdaki gibidir:

Şekil 2.11. Milliyet gazetesi logosu

Şekil 2.12. Hürriyet gazetesi logosu

2.4.2. Birinci Sayfa

Bir yayının tercih edilebilirliğini artıran, okuyucuların dikkatini çekerek ilgi toplayan birinci sayfadır. Gazetenin en değerli sayfası olan birinci sayfanın amacı her şeyden önce o yayının amacını en iyi şekilde yansıtmak için bir tasarıma sahip olmak

olmalıdır. Zaten bu yüzden söz konusu herhangi bir gazete kendine özgü biçimsel özellikleri ile diğer yayınlar arasından sıyrılabilmekte ve kimliğini belirtmektedir. Bu anlamda gazetelerin birinci sayfalarında bulunan metin, fotoğraf ve renk gibi öğeler hem işlevsel hem de sanatsal olarak değerlendirmeye alınmalı ve özensiz kullanılmamalıdır (İşliyen, 2014: 187,190).

Gazetenin birinci sayfasında manşet haber olabildiğince sayfanın sol tarafına konmalıdır. Çünkü soldan sağa doğru olan tasarım akışları okuyucunun sayfayı daha fazla görerek tarama yapmasını ve haberin daha çok gözükmesini sağlamaktadır. Fakat tasarım akışı sağdan sola doğru olduğu zaman manşet haber sayfanın sağına yerleştirilerek hata yapılmaktadır. Böyle bir durumda gazetenin üzerinde bulunan ve yukarıdan aşağıya okuma yaptırmayı sağlayacak olan haberlerin önü kesilmiş olur. Böylelikle okuyucu hem sayfanın üstünde kalan hem de sayfanın solunda kalan haberlerle fazla ilgilenmemektedir (Onursoy vd., 2010: 84).

2.4.3. İç Sayfaların Tasarımı

Görselliğin oldukça önem kazandığı günümüzde gazeteyi tercih edilir kılan birinci sayfadır. Bu yüzden gazeteler de vitrin sayfasına önem vererek yayınlar arasında fark oluşturma yarışına girmiştir. Aynı zamanda iç sayfalarda da okumaya sevk etmek adına bir görünüm oluşturulmasına ağırlık verilmiştir.

İlgi uyandıran bir vitrin sayfası ile karşılaşan okuyucu gazeteyi okumaya karar verdiğinde bir beklenti içine girmektedir. Bu beklentinin karşılanması da iç sayfaların tasarımı ve haberlerin sunumları ile olur. Bu sayede okurun gazeteyi daha uzun süre elinde tutması ve okurun sadece gazeteye göz gezdirmek yerine gazeteyi ayrıntılı olarak incelemesi sağlanabilmektedir (İşliyen, 2014: 191)

İç sayfalardaki bölüm başlıkları belli bir kural içinde verilmelidir. Logo ve gazetenin genel yapısına uygun grafik özellikleri taşıması gereken bölüm başlıkları da kendi içinde özel kısımlara ayrılabilir. Bunlar, gündem sayfalarının dışında spor, ekonomi, fikir ve yaşam adını taşıyabilmektedir (Bıyık, 2007: 208).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İSTANBUL YEREL GAZETELERİNİN GAZETE TASARIM

İLKELERİNE UYGUNLUKLARININ İNCELENMESİ

Tezin bu bölümünde 4-8 Mart tarihli İstanbul, İttifak, İstiklal, Tünaydın ve Bizim Anadolu gazeteleri incelenerek sayfa tasarım kurallarına uygunluğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Beş günlük sayıların tamamı ve tüm sayfaları göz önünde bulundurulmuş gazetelerin tipografi kullanımı, görsellerin ve yardımcı öğelerin kullanımı, sayfa düzenleri ve grid sistemini kullanıp kullanmadıkları değerlendirilmiştir.

3.1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmada sayfa tasarım prensiplerinin anlaşılması, doğru ve yanlış gazete sayfa tasarımı uygulamalarının örnek şekillerle gösterilmesi amaçlanmıştır. Çalışmada sayfa tasarımının önemi vurgulanarak tasarım eksiği olan gazetelere rehber olması hedeflenmiştir. Sayfa tasarımının önem kazandığı günümüzde yayın yapan gazetelerin, okuyucuyu sayfaya çeken ve okunurluğu artıran gazete tasarım prensiplerine ne derece bağlı olduğu merak edilen bir noktadır. İstanbul'daki 5 yerel gazetenin örneklem alınarak incelendiği ve tasarım hatalarının tespit edilerek tasarımın yerel gazeteler için önemini vurgulamak bu çalışmanın ana konusudur.

Günümüzde tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de de farklı hedef kitlelerine hitap eden gazeteler mevcuttur. Özellikle yerel basın açısından bu konu değerlendirildiğinde sayının bir hayli fazla olduğu görülmektedir. Yayınlanan ve yayınlanmaya hazırlanan bu gazeteler benzerlerinden farklı olmak, fark edilmek ve tercih edilmek için, daha da önemlisi satabilmek için kendilerine özgü bir sayfa düzeni oluşturmaya çalışırlar. Şüphesiz başarılı bir gazete ortaya koymak için her zaman güçlü bir içerik yeterli olamamaktadır. Bu bağlamda sayfa tasarımı okunmada ve tercih edilmede çok önemli bir rol üstlenmektedir. Dolayısıyla çalışma, gazete tasarım ilkelerinin önemini iyi kavranması ve doğru uygulamaların bilinmesi açısından yol gösterici olma amacı taşımaktadır.

3.2. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

Çalışmanın kuramsal ve kavramsal çerçevesini içeren birinci bölümünde, sayfa tasarımı, sayfa tasarımının prensipleri, grid ve sayfa tasarımında tipografi, renk ve görsellerin kullanımı gibi temel tasarım konuları için alan yazın taramasına başvurulmuştur. İkinci bölümde gazete sayfa tasarımında uyulması gereken kurallar tanımlanarak sayfa tasarımının ölçütleri açıklanmaya çalışılmıştır. Uygulamaya dayalı üçüncü bölümde ise, gazete tasarım ilke ve elemanlarının kullanımı örnekleme dahil edilen 5 gazete ile betimlenerek açıklanmış, doğru ve yanlış kullanımlara işaret edilmiştir.

3.3. ARAŞTIRMA EVRENİ VE ÖRNEKLEMİ

Araştırmanın evrenini İstanbul ilinde günlük yayınlanan yerel gazeteler oluşturmaktadır. Basın İlan Kurumu'nun son verilerine göre İstanbul ilinde günlük yayın yapan 18 gazete vardır. Gazetelerin sayıca fazla olması ve günlük olarak yayınlanması bazı sınırlandırmaları zorunlu hale getirmiştir. Bu sebeple çalışmada basit rastlantısal (tesadüfi) örnekleme yöntemi seçilmiştir. İstanbul'da günlük yayın yapan 18 gazete arasından, İstanbul, İstiklal, İttifak, Bizim Anadolu, Tünaydın gazeteleri örnekleme seçilmiştir.

3.4. VERİLERİN TOPLANMASI

Çalışmada konuyla alakalı tez, kitap, gazete, dergi, makale ve görsel kaynaklardan yararlanılarak nitel veri toplama tekniği kullanılmıştır. Çalışmanın amacına yönelik olarak İstanbul, İstiklal, İttifak, Bizim Anadolu, Tünaydın gazetelerinin 4-8 Mart 2019 günleri arası beş günlük sayılarının tamamı ve tüm sayfaları kullanılmıştır.

Bu çalışma, sayfa tasarımı ve haber arasındaki ilişki düzeyini saptamak üzere gerçekleştirilmiştir. Bu nedenle çalışmanın kuramsal çerçevesi ve araştırma boyutu sadece haberler ile sınırlandırılmış; gazetede yer alan diğer metin türleri (köşe yazısı, yorum, reklam, ilan vs.) araştırma kapsamına alınmamıştır.

3.5. VERİLERİN ANALİZ EDİLMESİ VE YORUMLANMASI

Bu çalışmada elde edilen verilerin düzenlenerek yorumlanmış bir biçimde okuyucuya sunulması amacıyla doküman inceleme ve betimsel analiz yöntemi beraber

uygulanarak nitel veri toplama yöntemleri kullanılmıştır. Betimsel analiz yönteminde öncelikle bulunan verilerin dizgesel ve açık bir şekilde betimlemesi yapılır. Daha sonra elde edilen bu verilerin açıklaması yapılarak bir yoruma varılır. En son bir neden-sonuç ilişkisi çerçevesinde birtakım sonuçlara varılır (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 39). Bu bağlamda veriler, araştırmanın teorik kısmının ortaya koyduğu ilkeler doğrultusunda düzenlenerek özetlenmiş ve yorumlanmıştır.

3.6. BULGULAR

Araştırmanın bulguları oluşturulurken teorik kısımda verilen bilgilerle, örnekleme alınan 5 yerel gazetenin sayfaları incelenmiştir.

Tablo 3.1. Araştırma Bulgularında Aranan Özellikler

Temel Bulgular	Temel Bulgularla Elde Edilen Bulgular
Tipografi Kullanımı	Uygun harf seçimi, metin blok seçimi, espas
Görsellerin Kullanımı	Fotoğraf, grafik ve illüstrasyonlar
Yardımcı Öğe Kullanımı	Renk
Sayfa Düzeni	Modüler, bulvar, vitrin sayfa düzeni
Grid	Sütun ve fotoğraf düzeni

3.6.1. Tipografi Kullanımı

Harf ve semboller kullanılarak yaratılan tipografi, bir gazetenin kimliğinin oluşmasında büyük önem taşımaktadır. Bu yüzden kullanılacak olan tipografi, gazetenin kimliğine uygun olmalıdır. Tipografinin ana görevi okunurluktur. Aynı zamanda da harf biçimleri ile ilgili bilgi, olay, mesaj veya düşünceyi aktaran bir araçtır (Uçar, 2004: 139).

Yazılı basın organlarından olan gazetelerde kullanılan öğelerin yüzde 80'ini tipografi oluşturmaktadır. En uygun sayfa tasarımı uygun tipografiyle gerçekleşmektedir. Bu nedenle tipografik unsurlar mizanpajda kullanılan ana malzemelerin birincisidir. Tasarımcı hiç görsel malzeme kullanmadan sadece tipografinin yapısal özellikleriyle ve yazı üzerinde uygulanan grafiklerle sayfa tasarımını yapabilir (Ketenci, Bilgili, 2006: 305).

3.6.1.1. Uygun Harf Seçimi

Bir yazı tipini genişlik, uzunluk ve tipi açısından tanımlamak gerekirse buna font denebilir. Diğer bir tanımla font, bir tipografik karakterin harfler, sayılar, noktalama işaretleri ve diğer sembollerden oluşan dizisidir. Font yani yazı karakteri okurun sayfayla ilgili ilk izleniminin oluşmasında büyük önem taşımaktadır. Gazeteye kimlik kazandıran font, bir taraftan dikkat çeker ve mesajı güçlendirerek okuru yönlendirmektedir (Şenel, 2013: 80-81). Günümüzdeki gazetelerde genellikle serifli yani tırnaklı yazı karakteri tercih edilmektedir.

İttifak Gazetesi

İstanbul Gazetesi

Bizim Anadolu Gazetesi

Şekil 3.1. Serifli (tırnaklı) yazı karakteri kullanmış gazeteler

İttifak, İstanbul ve Bizim Anadolu gazetelerinin 4-8 Mart 2019 günleri arası beş günlük sayılarının tamamı ve tüm sayfaları yazı karakterleri bakımından incelenmiş ve şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Şekil 3.1.'de yer alan üç gazetede haber metinlerinde ağırlıklı olarak tırnaklı yazı karakteri kullanılarak, okunurluk seviyesi artırılmaya çalışılmıştır.

İttifak gazetesinde tüm haber metinlerinde, başlıklarda ve haber spotlarında tırnaklı yazı karakteri kullanılmıştır.

İstanbul gazetesinde haber metinlerinin çoğu tırnaklı yazı karakteriyle kullanılsa da tırnaksız yazı karakterli haber metinleri de mevcuttur. 4 Mart 2019 Pazartesi günü sayıda sayfa 2'de sol sütunda yer alan “*Pamukoğlu'ndan yirminci kitap: Devrimlerin Efendisi*” ve “*'Ben De Seni Sevmiyorum' Raflarda*” başlıklı haberler tırnaksız font kullanılarak yazılmıştır. Sayfa 5'teki sayfanın orta alt kısmında bulunan “*'9 Mart'ı CHP artık özlemesin'*” ve sayfa 6'da sağ sütunda bulunan “*15 KİLOMETRE TIR KUYRUĞU*” ile “*ÖDEMİŞ'TE HASAT ZAMANI*” başlıklı haberler de tırnaksız fontla aktarılmıştır. 7'nci sayfadaki sağ sütunda “*ATSO ve Ziraat Bankası Protokol imzaladı*”, “*Kültür turlarını yüzde 30'a yükseltecek*” ve “*Vardiyalı mesai yapanlar, 8 saat fazla çalışıyor*” başlıklı haberler de yine tırnaksız yazı karakteriyle verilmiştir. “*'Yaz-kış adada oturanlara deniz ulaşımı bedava olacak'*” sayfanın üst tarafında, “*Sarıyer'de çocuklar sivil savunmayı öğrendi*” sayfanın en alt tarafında ortada sayfa 8'de yer almış, metinlerde tırnaksız font kullanılmıştır. Hemen gazetenin logosunun yanında en üstte sol tarafta sayfa 9'da yerini alan “*'Zeytinburnu'ndaki ticaret kimliğini geliştireceğiz'*” başlıklı haber ve sayfanın en alt tarafında ortada bulunan “*'MHP delegesiyim ama oyum Alper Taş'a'*” başlıklı haberlerde de tırnaksız yazı karakterleri tercih edilmiştir. TV Magazin bölümü olan sayfa 11 kısa ama tırnaksız font kullanarak verilen haber metinleri sol alt sütunda bulunmaktadır: “*FALLAR kapatıldı*”, “*Kendisine hayran bıraktı*” ve “*Mahsun gerçeği öğreniyor*”. 12'nci sayfada sayfanın orta alt kısmında “*Lületaşı ve yumurta kabuğundan yapay kemik dokusu üretildi*” başlıklı haber sayfada tek tırnaksız font kullanılarak oluşturulan haberdur. Spor ve arka sayfada tırnaksız font kullanımını biraz daha fazladır. Sayfa 14'te sayfanın sol alt köşesinde “*Emre Zafer Barnes, Avrupa salon ikincisi*” ve sayfa 15'te “*Arnavutköylü genç boksör İrlanda'da şampiyonluk peşinde*” başlıklı sayfanın sol alt sütununda bulunan haberde zemin rengi

kullanılmasından dolayı tırnaksız font kullanılmış, gözün yorulması engellenmiştir. Yine 15'nci sayfada “*Vakıfbank'ın yeni başkanı Özcan oldu*” ve “*THY Euroleague'de 24. haftanın ardından*” başlıklı haberler de tırnaksız yazı karakteriyle verilmiştir. Arka kapakta bulunan gazete logosunun hemen üstünde bulunan “*Tarihi kilisenin restorasyonu erken bitirilecek*” ve sol sütunda zemin rengi ile verilen “*Çamurdan sanat eseri yapıyorlar*” başlıklı haber ve sol alt köşede bulunan “*Tavayı saat yapıp duvara astı*” başlıklı haberlerde de tırnaksız yazı karakteri tercih edilmiştir. Başlıkta ve haber spotlarında ise tırnaklı font kullanılmamıştır.

5 Mart 2019 Salı günkü sayıda da tırnaksız font kullanılarak verilen haber metinleri mevcuttur. Gazetenin Kültür-Sanat bölümünün başladığı sayfa 2'de sol alt köşede “*Caruso'nun taht adayına türkü SÖYLETECEK*” ve zemin rengi atılan sağ alt köşedeki “*Alanson ile senfonik bir geceye 'Mazhar' oldular*” başlıklı haberler tırnaksız fontla aktarılmıştır. Sayfa 3'de orta alt kısımda “*Test sürüşünde dere yatağına uçtu*” başlıklı haber tırnaksız fontla verilmiştir. 6'ncı sayfada sağ sütunda bulunan haberler de tırnaksız yazı karakteriyle sunulmuştur: “*Tanzimde pirinç de satılmaya başlandı*”, “*Almanlar da erken rezervasyonu kaçırmadı*”. 7'nci sayfada bulunan haberlerin çoğu tırnaksız fontla aktarılmıştır. Sağ sütunda alt alta sıralanan haberler (“*Çiftçilerin sıkıntılarını çok iyi biliyoruz*”, “*Yazın enflasyon daha fazla düşecek*”, “*Eğitilmiş ihracatçılar desteklerini aldı*”) ve sayfanın tam ortasında yer alan “*Şubat'ın zam şampiyonu marul*” başlıklı haber tırnaksız yazı karakteriyle yazılmıştır. 11'nci sayfada “*Eğitimde fırsat eşitliği dedi*” başlıklı haber tırnaksız fontla verilirken, sayfa 12'de “*Öğrenciler güneş enerjisiyle çalışan çift kişilik araç üretti*” başlıklı sol üst köşede bulunan haber tırnaksız fontla verilmiştir. “*Organ naklinde başarı oranlarımız yüzde 90'ın üzerinde*” başlıklı sol üst sütunda bulunan haber tırnaksız yazı karakteriyle yazılmıştır. Spor sayfalarının başladığı 14'ncü sayfada sağ alt köşede küçük bir yer ayrılan “*Galatasaray maçı sonrası Özdelek dönemi sona erdi*” başlıklı haber tırnaksız fontla verilirken 15'nci sayfada sol alt köşede “*Sıkıntılar değişmiyor*” ve sağ sütunda “*KAYSERİSPOR REKOR KIRDI*” başlıklı haberler tırnaksız yazı karakteriyle verilmiştir. Arka kapakta sol sütunda “*Otomobil fiyatına köpek*” başlıklı haber serifsiz yazı karakteriyle verilmiştir.

6 Mart 2019 Çarşamba günkü sayıda sayfa 2'de serifsiz yazı karakteri kullanan haber metinleri “*Kadınların Sineması film seçkisi*” başlıklı haberle başlamıştır. Sol alt

köşede bulunan “*Nilgün Sabar’ın ‘Selfie’ si 6 NİSAN’DA AÇILIYOR*” başlıklı haber de yine serifsiz yazı karakterini kullanmıştır. 4’ncü sayfada sol üst köşede “*8 bin çarşı ve mahalle bekçisi alınacak*” başlıklı haber tırnaksız yazı karakteriyle verilmiştir. Sayfa 5’te orta alt kısımda yer alan “*Kılıçdaroğlu özür dilemeli*” başlıklı haber de tırnaksız yazı karakteri kullanmış haberler arasına girmiştir. Ekonomi bölümü olan 7’nci sayfada bir haber haricinde bütün haberler tırnaksız fontla verilmiştir: “*25 dekarlık seralar da teşvikten YARARLANACAK*” , “*Fındıktan 6 ayda yaklaşık 1 milyar dolarlık gelir*” , “*Kuru meyve ihracatı YÜZ GÜLDÜRÜYOR*” , “*Kömür üretiminde REKOR ÜRETİLDİ*”, “*Gıda yıllık enflasyonu YÜKSEK SEVİYEDE*”, “*KAMU İŞÇİLERİNE YÜZDE 5.95 ZAM*” . Sayfa 8’de sağ üst kısımda “*Tavşantepe’den Tuzla’ya metro*” ve orta alt kısımda bulunan “*Maltepeliler Selimiye Camii’ne hayran kaldı*” başlıklı haberler tırnaksız karakterle verilirken, sayfa 9’da “*Hobi Bahçeleri onlardan sorulacak*” başlıklı haber de tırnaksız karakterle yazılmıştır. Magazin bölümünün başladığı sayfa 11’de sol sütunda alt alta verilen “*LONDRA’DA EĞİTİM VAR İstanbul’da iş*” ve “*Birkan, Ottoman Rising’e katıldı*” başlıklı haberler serifsiz yazı karakteriyle sunulmuştur. Hemen bu haberlerin yanında “*Manga rüzgarı esti*” başlıklı haber de tırnaksız fontla yazılmıştır. 12’nci sayfada “*Kağıdın büyüdü dünyası köy okullarında*” başlıklı haber serifsiz fontla verilmiştir. Spor sayfasının başladığı sayfa 14’te “*HAMZAOĞLU İLK antrenmanına çıktı*” ve 15’nci sayfada “*Mensah 2 ay yok*” ve “*Antalya bileniyor*” başlıklı haberler tırnaksız yazı karakteriyle yazılmıştır. Arka sayfada sağ sütunda alt alta verilen “*Hatay’a rakip oldu*” ve “*Çığ gibi düştü*” başlıklı haberlerde de serifsiz font kullanılmıştır.

7 Mart 2019 Perşembe günkü sayıda 2’nci sayfada “*Ben Fero rekor kırdı*” başlıklı sağ alt köşede bulunan haber bu sayfadaki tek tırnaksız font kullanılan haberdur. Sayfa 5’te sağ alt köşede “*‘Beka’nın arkasında kriz var’*” başlıklı haberde serifsiz yazı karakteri dikkat çekerken sayfa 6’da bu kullanım daha fazladır: “*İstanbullu ihracatçılar 580 milyon dolar kazandı*”, “*En fazla hamsi ihracatı Fransa’ya*” , “*Şubat’ın zam şampiyonu taze fasulye*” “*Bedelli de ayrıcalıklı olmalı*”, “*Mobilya sektörüne KDV etkisi*”. 7’nci sayfada “*Noterler kredi kartı kabul etsin*” başlıklı haber sayfanın sağ üst köşesinde yer alarak tırnaksız fontla verilmiştir. Magazin sayfası olan 11’nci sayfada sol sütunda alt alta sıralanmış haberlerin tırnaksız fontla yazıldığı göze çarpmaktadır. Bu haberler “*Türkiye’den taşınıyor*” ve “*NÖBET’İN SİTARE’Sİ*” başlıklı haberlerdir.

Bu haberlerin hemen sol tarafında yer alan “*Sneijder ve Yolante aşkı bitti*” başlıklı haber de serifsiz fontla aktarılmıştır. 12’nci sayfada “*TİKA ve TRT’den Balkan ülkeleri medya mensuplarına eğitim*” başlıklı haber ve 13’ncü sayfada sol alt köşede “*Üşüyen eller birçok hastalığın habercisi olabilir*” başlıklı haber tırnaksız fontla yazılmıştır. Spor sayfasında sadece sayfa 15’te bulunan “*Vinicius 2 ay yok*” başlıklı haber tırnaksız fontla sunulmuştur. Arka sayfada sol sütunda alt alta sıralanan “*53 enstrüman çalıyor*” ve “*Şair imam’, kitap çıkaracak*” başlıklı haberler serifsiz fontla belirtilmiştir.

İstanbul gazetesinin 8 Mart 2019 Cuma günü sayısında sayfa 2’de sağ alt köşede bulunan “*‘Cevap’ ile zorlukları değil fırsatları görün*” başlıklı haber ve sol alt köşede bulunan “*27 erkeğin arasında tek kadın bandocu*” başlıklı haberlerde tırnaksız yazı karakteri kullanılmıştır. 3’ncü sayfada sol üst köşede bulunan “*Böyle olur maganda düşünül!*”, sol alt sütunda bulunan “*Sokakta vuruldu, patronunu suçladı*” bu haberin hemen yanında bulunan “*Yüzük hırsızını kameralar yakaladı*” ve “*3 katlı binanın çatısı ALEV ALEV YANDI*” başlıklı haberler tırnaksız fontla verilmiştir. “*AYM’den İmralı kararı*” başlıklı haber sayfa 4’te sol üst sütunda yerini alıp serifsiz yazı karakteriyle verilirken, 5’nci sayfada sayfanın orta alt kısmında “*‘Cumhur İttifakı’na oy verecekler de kardeşim’*” başlıklı haber de tırnaksız fontla verilmiştir. Sayfa 6’da bir haber hariç bütün haber metinleri tırnaksız yazı karakteriyle yazılmıştır: “*Alman pazarında artış yüzde 58*”, “*‘İlkbahar Tarifesi’ biletleri satışta*”, “*Çiftçilere 11 milyon TL destek*”, “*Buğday fiyatında rekor artış*”, “*Otomotiv ihracatı vites küçülttü*”. Sayfa 7’de de durum sayfa 6’daki gibidir: “*Erkekler kadınlardan yüzde 16 fazla kazanıyor*”, “*THY’den 29 bin 966 ton yiyecek ikramı*”, “*Şok Marketler yüzde 35 büyüdü*” “*Taksicilere ÖTV müjdesi*”. Magazin bölümünün yer aldığı 11’nci sayfada sol alt köşede küçük bir alanda yer alan “*Sneijder’den boşanma açıklaması: Berbat ettim!*” ve “*Çalhanoglu baba oldu*” başlıklı haberler de serifsiz yazı karakteriyle aktarılmıştır. 12’nci sayfada “*Açıköğretim’de canlı dersler başladı*” ve 13’ncü sayfada sol alt köşede “*Baş ağrısı geçmiyorsa hipofiz tümörü düşünülmeli*” başlıklı haberler tırnaksız fontla sunulmuştur. Spor sayfasının başladığı 14’ncü sayfada “*Denizlispor’a haciz şoku*” başlıklı haber ve sayfa 15’te “*Spor Toto Süper Lig’de 25. hafta heyecanı*”, “*Olcay Şahan’da MUTLU SON*”, “*İran’dan iki madalya*” başlıklı haberler tırnaksız fontla aktarılmıştır. Gazetenin arka kapağında sol alt köşede yerini alan “*800 yıllık köy turistlerin gözdesi*” ve sağ sütunda

yer alan “Çermik Kalesi çatlıyor”, “Tarihi ilkokul onarım bekliyor” başlıklı haberler de tırnaksız fontla yazılmıştır.

İstanbul gazetesinde 4-8 Mart tarihlerindeki sayılara bakıldığında 4 Mart Pazartesi günkü sayıda haber metinlerinde daha çok tırnaksız font olduğu tespit edilmiş, haber metinlerinde en az tırnaksız font kullanımı 5 ve 7 Mart tarihli gazetelerde görülmüştür. Ayrıca çalışmada ele alınan tarihler arasında İstanbul gazetesinin bütün haber başlıkları ve spotlarda tırnaksız font kullandığı da dikkat çeken diğer bir noktadır.

Bizim Anadolu gazetesinde haber metinlerinde tırnaklı yazı karakterleri tercih edilmiştir. Tırnaksız yazı karakterleri zemin rengi atılan haber metinlerinde kullanılmıştır. Serifsiz yazı karakterlerinin zemin rengi olan alanlardaki kullanımı 6 Mart 2019 tarihli gazetede en fazladır. En az kullanım ise 7 Mart tarihli gazetede görülmektedir. Başlıklarda ise bazen tırnaklı font kullanılırken bazen de tırnaksız fonta yer verilmiştir. Haber spotları fontlarının çoğu da yine tırnaklıdır.

Ayrıca üç gazetenin haber spotlarında yazı karakterleri daha büyük puntolu veya kalın (bold) olarak kullanılarak tipografik vurgu yaratılmaya çalışılmıştır.

EKONOMİ **Tünaydın** 5 MART 2019 SALI 5

Norveç Varlık Fonu Türkiye'ye 707 milyon dolar yatırdı

Dünyanın en büyük varlık fonu olarak bilinen Norveç Devlet Varlık Fonu, geçen yıl Türkiye'ye toplam 707 milyon dolar yatırım gerçekleştirdi.

Norveç'in İslam dünyasına yönelik yatırımları, 2018 sonu ile 2019 başları arasında toplam 707 milyon dolar olarak gerçekleşti. Bu yatırımın 500 milyon doları Türkiye'ye, 207 milyon doları ise diğer ülkelere yapıldı. Türkiye'ye yapılan yatırımın 707 milyon dolarlık kısmının 500 milyon doları, Norveç Devlet Varlık Fonu'nun Türkiye'deki yatırım portföyüne eklendi. Türkiye'ye yapılan yatırımın 500 milyon dolarlık kısmının 207 milyon doları, Norveç Devlet Varlık Fonu'nun Türkiye'deki yatırım portföyüne eklendi.

Babacan Holding'den yüzde 25 indirim kampanyası

İstanbul'da faaliyet gösteren Babacan Holding, müşterilerine yüzde 25 indirim kampanyası başlattı. Kampanya, 1 Mart'tan itibaren geçerli olacaktır. Kampanya kapsamında, müşterilerin alışveriş yaparken yüzde 25 indirim avantajından yararlanabileceği belirtilmektedir.

TESK'ten enflasyon değerlendirmesi

TESK Genel Başkanı Bendül Palancıoğlu, "Ekonomi normalleşme sürecinde sağladığımız başarıları değerlendiriyoruz. Enflasyonun düşürülmesi için çalışmalarımıza devam ediyoruz. Enflasyonun düşürülmesi için çalışmalarımıza devam ediyoruz. Enflasyonun düşürülmesi için çalışmalarımıza devam ediyoruz."

'ABD'deki hemen hemen her evde Türk mermeri kullanılıyor'

Marmara Mermerleri, Türkiye'den ABD'ye ihracat eden mermer üreticilerinden biri. Şirket, ABD'de mermer kullanımının hızlandığını belirtiyor. Şirket, ABD'de mermer kullanımının hızlandığını belirtiyor. Şirket, ABD'de mermer kullanımının hızlandığını belirtiyor.

GAZETEMİZİ İSTANBUL GENELİNDEKİ BAYİLERDE BULABİLİRSİNİZ

Gazetemizi whatsapp ile haber hattı haberleriniz göndermek için yazabilirsiniz.

Tel: 0532 645 19 97

TÜNAYDIN GAZETESİ DAĞITIM BÖLGELERİ

İSTANBUL TÜRKÜVAZ DAĞITIM ANA BANYA LİSTESİ

185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200
585	586	587	588	589	590	591	592	593	594	595	596	597	598	599	600

DÜNYA **İstiklal** 5 MART 2019 SALI 5

93 HARBI SONRASI KAYBEDİLEN KAZANILAN TOPRAKLAR VE DİĞER GELİŞMELER

Osmanlı Devleti'nin 1918'de kaybedilen toprakları ve diğer gelişmeler hakkında detaylı bir analiz sunulmaktadır. Haritalar ve fotoğraflar kullanılarak, kaybedilen toprakların sınırları ve bu toprakların günümüzdeki durumları gösterilmektedir.

Hollanda'da Peygamberimize hakaret

Hollanda'nın Lahay kentinde bulunan As-Surrah camii önünde Peygamberimize hakaret içeren bir pankart ve yazıya da temel bir kükla konuldu. Bu açıkça hakaret büyük tepki çekti.

Gazze'de Umre Engeli Kalktı Tartışması Kaldı

Gazze'de Umre Engeli Kalktı Tartışması Kaldı. Gazze'de Umre Engeli Kalktı Tartışması Kaldı. Gazze'de Umre Engeli Kalktı Tartışması Kaldı.

Rejim saldırıları 80 bin öğrenciyi eğitimden alıyordu

Rejim saldırıları 80 bin öğrenciyi eğitimden alıyordu. Rejim saldırıları 80 bin öğrenciyi eğitimden alıyordu. Rejim saldırıları 80 bin öğrenciyi eğitimden alıyordu.

'Asırı sağ ve şyonistlerin ortak noktası Müslüman düşmanlığı'

'Asırı sağ ve şyonistlerin ortak noktası Müslüman düşmanlığı'. 'Asırı sağ ve şyonistlerin ortak noktası Müslüman düşmanlığı'. 'Asırı sağ ve şyonistlerin ortak noktası Müslüman düşmanlığı'.

Şekil 3.2. Serifsiz (tırnaksız) yazı karakteri kullanılmış gazeteler

Şekil 3.2.'de yer alan Tünaydın ve İstiklal gazetelerinin 4-8 Mart 2019 günleri arası beş günlük sayılarının tamamı ve tüm sayfaları yazı karakterleri bakımından incelendiğinde; gazetede haber metinleri, haber spotları ve başlıkların tamamının tırnaksız yazı karakteri kullanılarak aktarıldığı görülmektedir.

3.6.1.2. Metin Blok Seçimi

İki yana bloklama ve soldan bloklama sistemi metin düzenlemelerinde en çok kullanılan yaklaşımlardır. Pektaş'a göre, (2001: 73) bloklama şekilleri tüm metinlerde önemli bir problemidir. Çünkü satırların rahat bir şekilde takip edilmesi bloklamayla ilgilidir. Sola bloklanmış bir metnin takibi sağa bloklanmış bir metne göre daha kolay olmaktadır. Sola blok biçiminin gözün aynı satırı tekrar okumasına veya satır atlmasına engel olduğu bilimsel çalışmalarla da kanıtlanmıştır.

Bizim Anadolu Gazetesi

İttifak Gazetesi

Şekil 3.3. İki yana bloklama sistemini kullanmış gazeteler

Şekil 3.3'te yer alan Bizim Anadolu ve İttifak gazetelerinin 2019 Mart ayının 4. ve 8. günleri arası beş günlük sayılarının tamamı ve tüm sayfaları incelendiğinde; metin düzenleme olarak iki yana blok yönteminin tercih edildiği gözlemlenmiştir. Sadece Bizim Anadolu gazetesinin zemin rengi atılan haberleri dikkati daha fazla çekmek için sola yaslı bir şekilde düzenlenmiştir.

İstiklal Gazetesi

İstanbul Gazetesi

Tünaydın Gazetesi

Şekil 3.4. Sola bloklama sistemini kullanmış gazeteler

Şekil 3.4’te yer alan İstiklal, İstanbul ve Tünaydın gazetelerinin 2019 Mart ayının 4. ve 8. günleri arası beş günlük sayılarının tamamı ve tüm sayfaları incelendiğinde; metin düzenleme olarak sola blok yöntemi tercih edilmiştir. İncelenen beş gazetede de bloklama yönünden bir sıkıntı görülmemektedir.

3.6.1.3 Espas (Boşluk) Kullanımı Hatası

Metnin okunurluğuna etki eden unsurlardan biri de kelimeler arasındaki boşluğun oranıdır. Sola bloklanmış şekilde oluşturulan metinlerde kelimeler arasındaki boşluklar eşit olduğu için okunurluk daha fazladır. Fakat iki yana bloklanmış metinlerde sözcüklerin eşit hizalanması için sözcükler arasındaki boşluk bazı yerlerde daha fazla olurken bazı yerlerde ise normalden daha az olmaktadır. Bunun sonucunda da kelimeler arasındaki boşluklar eşit olmamakta ve okuma sırasında göz daha fazla yorulmaktadır. Böyle bir durumun oluşmaması için tireleme yöntemi kullanılarak boşlukların daha dengeli bir şekilde dağılması sağlanabilir (Sarıkavak, 2004: 13).

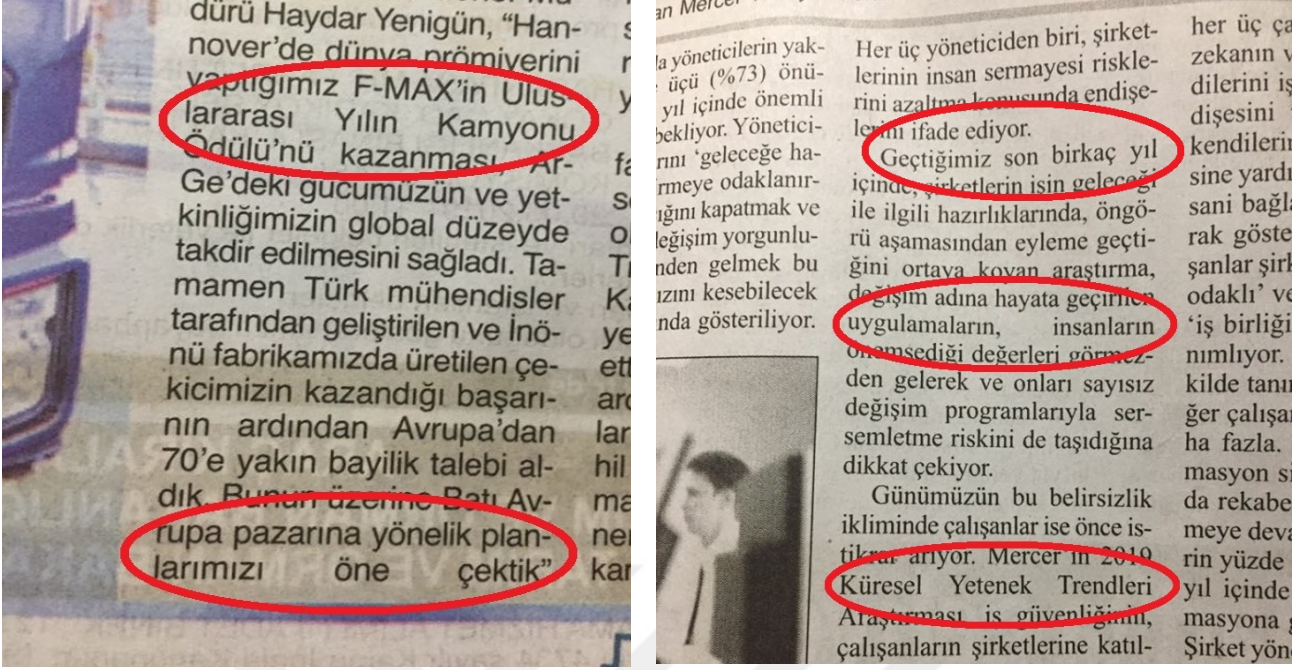
Harf ve sözcükler arasında yanlış espaslamanın yapılması bozuk bir ritim içinde sıralanan yazılara neden olmakla birlikte, hem okunurluğu etkiler hem de canlı ve güçlü mesajların iletilmemesine neden olur (Becer, 2002: 13)

İstiklal Gazetesi

İttifak Gazetesi

Bizim Anadolu Gazetesi

Şekil 3.5. Kelimeler arası espas (boşluk) hatası

Şekil 3.5'te İstiklal, İttifak ve Bizim Anadolu gazetelerinde espas (boşluk) hatasının incelenen nüshalarında yer yer yapıldığı gözlemlenmiştir. Ancak Bizim Anadolu gazetesinin diğer iki gazeteye göre daha fazla espas hatası yaptığı belirlenmiştir. Bizim Anadolu gazetesinin 7 Mart 2019 Perşembe günü sayısı en fazla espas hatasının yapıldığı gün olup “*Yalın ayakla gelen şampiyonluğun gururunu yaşıyor*” başlıklı 15'nci sayfanın sağ alt köşesinde bulunan haber ise en fazla boşluk hatasının yapıldığı haber metnidir. İstanbul ve Tünaydın gazetelerinde herhangi bir boşluk hatası tespit edilmemiştir.

3.6.2. Görsellerin Kullanımı

Sayfa tasarımında, fotoğraf, illüstrasyon, grafik, vb. unsurlara görsel malzeme denmektedir. Tasarımcının amacı bu görsel malzemeleri kullanarak anlamlı bir bütün oluşturup görsel süreklilik ve çekicilik yaratmaktır. Bu yüzden görsel etkiler yaratan tasarım elemanları ve tipografi bir uyum içerisinde olmalıdır. Yalnızca yazı ile yapılan düzenlemeler okuyucuyu sıkabileceği gibi sadece görsel elemanların kullanımı da hedef kitlenin beklentilerini tatmin etmeyecek ve haber takibini zorlaştıracaktır.

3.6.2.1. Fazla Fotoğraf Kullanımı

Günümüzde gazetelerde en çok kullanılan görsel unsur fotoğraftır. Fotoğraflar sayfa üzerine hem üst hem de alt kısmı fotografik etkiyi görebilecek biçimde dağıtılmalıdır. Sayfada kullanılan fotoğraf sayısı abartılmamalıdır. Aksi halde her fotoğraf kendisine rakip olan fotoğrafla yarışma durumunda kalır. Fotoğrafın fazla olması ve gelişigüzel kullanılması görsel kirliliğe neden olurken dikkat kaybına da yol açabilmektedir (Sucu, 2003: 190-191).

İstanbul Gazetesi

Bizim Anadolu Gazetesi

Şekil 3.6. Bir sayfada çok sayıda fotoğraf kullanımı

Şekil 3.6'da yer alan örnek gazete nüshalarında da görüldüğü gibi fazla fotoğraf kullanımından kaynaklanan görsel kullanım hatası tespit edilmiştir. Örnekleme alınan beş gazetenin ikisinde (İstanbul ve Bizim Anadolu) bu yanlış kullanımın sık sık tekrar ettiği gözlemlenmiştir. Bir haberde birden fazla gereksiz fotoğraf kullanımı sayfayı boğuş ve sıkışık bir görüntü oluşmasına neden olmuştur. Fazla ve bilinçsizce

kullanılan fotoğraflar sayfayı sıkıcı bir hale getirmektedir. Bizim Anadolu gazetesinde fazla fotoğraf kullanımı hatası çalışmada ele alınan 4-8 Mart tarihleri arasında her gün eşit sayıda olmakla birlikte İstanbul gazetesinde bir haberde çok sayıda fotoğraf kullanımı hatasının en fazla yapıldığı gün 7 Mart tarihli gazetedir. Diğer üç gazete olan İttifak, İstiklal ve Tünaydın gazetelerinde haber fotoğraflarında aşırıya kaçılmayıp, her habere uygun fotoğraflar kullanılmıştır.

Gazetelerin bu kadar çok fotoğrafa önem vermesi yüksek tiraja ulaşma çabasından kaynaklanmaktadır. Yüksek tiraja ulaşmayı hedefleyen bulvar gazeteciliğinin yanında kamuoyu oluşturmayı amaçlayan fikir gazeteleri (modüler) de mevcuttur. Bulvar gazeteciliğinin diğer adı tiraj gazeteciliğidir.

Günümüzde tiraj çok yaygın olarak görülen bir gazetecilik türüdür. Sadece Türkiye’de değil diğer pek çok ülkede tiraj gazeteciliğinin örneklerine rastlamak mümkündür. Tiraj gazetelerinin asıl amacı insanları bilgilendirmek değil hoşça vakit geçirmelerini sağlamaktır. Bu yüzden bulvar gazeteciliği fikir gazetelerine oranla daha çok okunmaktadır. Bulvar gazeteciliğinin sayfa düzenine bakıldığında bol resimli, büyük puntolu fakat az haberin yer aldığı görülmektedir. Anlatımı çok basit olan bulvar gazetelerinin haber konuları oldukça çeşitlidir. Sosyete dedikodusundan, sanatçıların yaşamına, basit sokak cinayetlerinden, hayat pahalılığına, yemek tariflerinden, yıldız falına dek çeşitli, bazen insanın aklına hayaline gelmeyen konular işlenmektedir. Bu gazetelerde ciddi içerikli haberlere ulaşmak çok zordur (Tokgöz, 1981: 138).

3.6.2.2. Haber Altı Fotoğraf Kullanımı

Fotoğraf altı haberin fotoğraf altı yazısından farkı asıl unsurun metin değil fotoğraf olmasıdır. Fotoğraf altı yazıları çoğunlukla fotoğrafın altında yer alan, haberin unsurlarını vermesi açısından önemli olan, ait olduğu fotoğrafı bir ya da birkaç cümleyle tanımlayan kısa metinlerdir. Fotoğraf altı haber, bir fotoğraf ve buna uygun bir haber metninden oluşmaktadır. Haber metni fotoğrafın hemen altında yer alırken 5N1K sorularını cevaplayarak fotoğrafı tamamlamaktadır (Schlapp, 2000: 249-250).

Gazete sayfasında fotoğraf hiçbir zaman haber metninin veya yazının altında yer almamalı, bunun yerine üstte veya haberin solunda bulunmalıdır (Tiryakioğlu, 2012: 35).

Deve güreşleri geliri halı sahaya dönüşecek

Deve güreşlerinden elde edilecek geliri, gençlere halı saha yapmak için kullanacaklarını dile getiren Büyükşehir, "Gençlerimiz geleceğimizin teminatıdır" dedi

ANTALYA- Serik ilçesinde, Antalya Büyükşehir Belediyesi, Serik Kaymakamlığı, Serik Belediyesi ve Tonguçlu Mahalle Muhtarlığına 5 Tünel Güçlü Geleneksel Deve Güreşleri organizasyonu gerçekleştirildi. 38 devenin yer aldığı organizasyonda dereceye giren deve sahiplerine kupaları verildi. Güreşleri sonrasında zaman zaman izleyiciler arasında çıkan tartışmalar sona erdi. Güreşlerin ağ-

lığını ise geçen yılın güreş ağası, isademi Recep Şimşek, açık artırma usulüyle yapılan ihale ile 170 bin liraya yeni-

Tonguçlu Mahallesi Muhtarı Hüseyin Büyükkök, gazetecilere yaptığı açıklamada, bu kültürünü yaşatmak ve gelecek nesillere aktarmak istediklerini söyledi.

Deve güreşlerinden elde edilecek geliri, genç-

re halı saha yapmak için kullanacaklarına dile getiren Büyükşehir, "Gençlerimiz geleceğimizin teminatıdır. Amacımız sağlıklı bir nesil yetiştirilmesini ve gençlerimizi spora teşvik etmek. Burada bizlerden desteklerini esirgemeyen herkese teşekkür ederim." dedi.

Güreşleri, CHP Genel Başkan Yardımcısı ve Antalya Milletvekili Celal Osman İzzetli, Ak Parti Antalya Milletvekili Kemal Çelik ile davetliler izledi.

Bizim Anadolu Gazetesi

Şekil 3.7. Haber altı fotoğraf kullanımı hatası

Şekil 3.7'de yer alan örnek haberlerde görüldüğü üzere haber fotoğrafı haber metninin hemen altında yer almaktadır. Bu durum gazete sayfa tasarımında beklenen bir yerleşim modeli değildir. Örnekleme alınan 5 gazetenin hepsinde bu yanlış kullanım görülürken en fazla hatanın İttifak gazetesinde yapıldığı gözlemlenmiştir. İttifak gazetesi haber altı fotoğraf kullanımı hatasını en çok 4 ve 8 Mart tarihlerinde yapmış, diğer günler eşit sayıda haber altı fotoğraf kullanımı hatası yapmıştır. Tünaydın gazetesi en az hatanın yapıldığı gazetedir. 6 Mart 2019 Çarşamba günü haricinde örneklem alınan diğer günlerde haber altı fotoğraf kullanımı hatası söz konusu değildir. İstiklal gazetesinde de 6 ve 7 Mart tarihleri haricinde diğer günlerde haber altı fotoğraf kullanımı hatası yapılmıştır. En çok hatanın yapıldığı 5 Mart 2019 Salı günkü sayıdır. İstanbul gazetesinde en çok haberin altında fotoğrafın kullanıldığı gün olan 7 Mart tarihyken 6 Mart'ta bu hata yoktur. Bizim Anadolu gazetesinde 4 Mart tarihinde haber altı fotoğraf kullanımı hatası diğer günlere göre daha fazladır.

3.6.2.3. Grafik ve İllüstrasyon Kullanımı

Gazete sayfa tasarımında bir haber veya yazının fotoğrafı olmayabilir. Metnin ya da fotoğrafın yetersiz kaldığı ya da kullanılmadığı bu gibi durumlarda haber metnini görsel açıdan desteklemek ve bilgiyi daha hızlı sunmak için tasarımcı çizim, tablo, grafik ve illüstrasyonlardan sıkça yararlanır (Şeker, 2004: 85).

Bu çalışmada incelenen beş yerel gazetede haberleri görsel açıdan desteklemek ve zenginlik katmak için illüstrasyonlara ve grafiklere yer verilmediği sadece tabloların kullanıldığı gözlemlenmiştir.

iddaa		4 MART 2019 PAZARTESİ İDDAA OYUN PROGRAMI	
PAZARTESİ 4 MART 2019 Cuma No: 375		Bis. Yarışları	
Çoklu Çizim		Pazartesi	
01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100		01 02 03 04 05 06 07 08 09 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100	
1	1000000000	1000000000	1000000000
2	1000000000	1000000000	1000000000
3	1000000000	1000000000	1000000000
4	1000000000	1000000000	1000000000
5	1000000000	1000000000	1000000000
6	1000000000	1000000000	1000000000
7	1000000000	1000000000	1000000000
8	1000000000	1000000000	1000000000
9	1000000000	1000000000	1000000000
10	1000000000	1000000000	1000000000
11	1000000000	1000000000	1000000000
12	1000000000	1000000000	1000000000
13	1000000000	1000000000	1000000000
14	1000000000	1000000000	1000000000
15	1000000000	1000000000	1000000000
16	1000000000	1000000000	1000000000
17	1000000000	1000000000	1000000000
18	1000000000	1000000000	1000000000
19	1000000000	1000000000	1000000000
20	1000000000	1000000000	1000000000
21	1000000000	1000000000	1000000000
22	1000000000	1000000000	1000000000
23	1000000000	1000000000	1000000000
24	1000000000	1000000000	1000000000
25	1000000000	1000000000	1000000000
26	1000000000	1000000000	1000000000
27	1000000000	1000000000	1000000000
28	1000000000	1000000000	1000000000
29	1000000000	1000000000	1000000000
30	1000000000	1000000000	1000000000
31	1000000000	1000000000	1000000000
32	1000000000	1000000000	1000000000
33	1000000000	1000000000	1000000000
34	1000000000	1000000000	1000000000
35	1000000000	1000000000	1000000000
36	1000000000	1000000000	1000000000
37	1000000000	1000000000	1000000000
38	1000000000	1000000000	1000000000
39	1000000000	1000000000	1000000000
40	1000000000	1000000000	1000000000
41	1000000000	1000000000	1000000000
42	1000000000	1000000000	1000000000
43	1000000000	1000000000	1000000000
44	1000000000	1000000000	1000000000
45	1000000000	1000000000	1000000000
46	1000000000	1000000000	1000000000
47	1000000000	1000000000	1000000000
48	1000000000	1000000000	1000000000
49	1000000000	1000000000	1000000000
50	1000000000	1000000000	1000000000
51	1000000000	1000000000	1000000000
52	1000000000	1000000000	1000000000
53	1000000000	1000000000	1000000000
54	1000000000	1000000000	1000000000
55	1000000000	1000000000	1000000000
56	1000000000	1000000000	1000000000
57	1000000000	1000000000	1000000000
58	1000000000	1000000000	1000000000
59	1000000000	1000000000	1000000000
60	1000000000	1000000000	1000000000
61	1000000000	1000000000	1000000000
62	1000000000	1000000000	1000000000
63	1000000000	1000000000	1000000000
64	1000000000	1000000000	1000000000
65	1000000000	1000000000	1000000000
66	1000000000	1000000000	1000000000
67	1000000000	1000000000	1000000000
68	1000000000	1000000000	1000000000
69	1000000000	1000000000	1000000000
70	1000000000	1000000000	1000000000
71	1000000000	1000000000	1000000000
72	1000000000	1000000000	1000000000
73	1000000000	1000000000	1000000000
74	1000000000	1000000000	1000000000
75	1000000000	1000000000	1000000000
76	1000000000	1000000000	1000000000
77	1000000000	1000000000	1000000000
78	1000000000	1000000000	1000000000
79	1000000000	1000000000	1000000000
80	1000000000	1000000000	1000000000
81	1000000000	1000000000	1000000000
82	1000000000	1000000000	1000000000
83	1000000000	1000000000	1000000000
84	1000000000	1000000000	1000000000
85	1000000000	1000000000	1000000000
86	1000000000	1000000000	1000000000
87	1000000000	1000000000	1000000000
88	1000000000	1000000000	1000000000
89	1000000000	1000000000	1000000000
90	1000000000	1000000000	1000000000
91	1000000000	1000000000	1000000000
92	1000000000	1000000000	1000000000
93	1000000000	1000000000	1000000000
94	1000000000	1000000000	1000000000
95	1000000000	1000000000	1000000000
96	1000000000	1000000000	1000000000
97	1000000000	1000000000	1000000000
98	1000000000	1000000000	1000000000
99	1000000000	1000000000	1000000000
100	1000000000	1000000000	1000000000

İstanbul Gazetesi

AT YARIŞLARI	
1. KOSU Gari-4000 4 Y. Y. Araplar 800 Metre	Kuru Fiyatı: 24.000.- TL
2. KOSU Gari-3000 4 Y. Y. Araplar 800 Metre	Kuru Fiyatı: 24.000.- TL
3. KOSU Gari-400 3 Yaşlı Araplar 800 Metre	Kuru Fiyatı: 24.000.- TL
4. KOSU Gari-4000 4 Y. Y. Araplar 1400 Metre	Kuru Fiyatı: 24.000.- TL
5. KOSU Gari-4000 4 Y. Y. Araplar 1400 Metre	Kuru Fiyatı: 24.000.- TL
6. KOSU Gari-1400 3 Yaşlı Araplar 800 Metre	Kuru Fiyatı: 24.000.- TL

Bizim Anadolu Gazetesi

SAYFA 3		5 MART 2019 SALI			
Vakit	Güneş	Öğle	İkinci		
Vasatı	07:26	13:21	16:31		
Vakıt	Akşam	Yatsı	İmsak		
Vasatı	19:05	20:24	06:02		

Tünaydın Gazetesi

Şekil 3.8. Gazetelerde Tablo Kullanımı

Şekil 3.8'de yer alan örneklerde görüldüğü üzere örnekleme alınan 5 gazetenin üçünde (İstanbul, Bizim Anadolu ve Tünaydın) tablo kullanıldığı tespit edilmiştir. Bu tablolar namaz vakitlerini göstermek, spor sayfalarında ise iddia oyun programı ve at yarışları sonuçlarını belirtmek için kullanılmıştır. Diğer iki gazete olan İttifak ve İstiklal gazetelerinde böyle bir kullanım yoktur.

3.6.3. Yardımcı Öğelerin Kullanımı

Başlık, haber metni ve makale gibi yazılı unsurlar ile fotoğraf, grafik, çizim ve illüstrasyonlar gibi görsel malzemeler gazete tasarımında asıl unsurları oluşturmaktadır. Tasarımcı asıl unsurların kolayca anlaşılabilmesi için birtakım yardımcı unsurlara da ihtiyaç duyar. Yardımcı unsurlar asıl unsurları ön plana çıkarması amacı güderler. Bu öğeleri incelemek gerekirse şu şekilde ele alabiliriz:

3.6.3.1. Zemin Rengi Kullanımı

Yapılan araştırmalar okurların siyah beyaz sayfalar yerine renkli sayfaları tercih ettiğini ortaya koymaktadır. Aynı zamanda rengin hatırlamayı kolaylaştırdığı da tespit edilmiştir. Ancak önemli olan nokta rengin, haberin okunurluğunu zayıflatmaması ve görsel bir karmaşaya yol açarak dikkati dağıtmamasıdır (Sağocak, 2005: 80; İşliyen, 2014: 169).

Aşağıda yer alan şekil 3.9'da bir sayfada birden çok haber altı zemin kullanımına örnekler gösterilmiştir. Örnekle alınan 5 gazetenin üçünde (İttifak, İstanbul, Bizim Anadolu) birinci sayfa ve son sayfa hariç diğer sayfalar renksiz olarak kullanılmıştır. Bu 3 gazeteden İstanbul ve Bizim Anadolu gazetesinde birinci ve son sayfalarda zemin rengi uygulaması mevcuttur. Çalışmada incelenen diğer iki gazetede (Tünaydın ve İstiklal) bütün sayfalar renkli olarak kullanılmış zaman zaman zemin rengi uygulamalarına da yer verilmiştir.

Tek kaybeden GALATASARAY

Fenerbahçe, ocak ayında aldığı 5 futbolculu da beklediği verimi aldı ve tırmanışa geçti. Beşiktaş, gol sorununu Burak'la çözerken, Başakşehir, 4 yeni transferinden 4 gol, 2 asist buldu. Galatasaray'da ise ara transferde alınan oyuncu-lardan sadece Luyindama 'tam isabet' oldu

ÖZEL YATIRIM Ocak ayı transfer dönemi henüz bitmemişken, ocak ayı transfer dönemi henüz bitmemişken, ocak ayı transfer dönemi henüz bitmemişken...

FENERBAHÇE TRANSFERLERİ ÖTELE YAPTI Ocak ayı transfer dönemi henüz bitmemişken, ocak ayı transfer dönemi henüz bitmemişken...

İSTİKLAL ESKİ DİPLOMATIK DAVETLERİ Ocak ayı transfer dönemi henüz bitmemişken, ocak ayı transfer dönemi henüz bitmemişken...

SPOR
7 MART
10. YIL DÖNEMİ

1. Lig'e teknik direktör dayanmıyor

GENEL MENEDJER Nedim Şener'in yönetiminde çalıştığı teknik direktörlerin sayısı 17'ye düşürüldü. Lig'in 17. haftasında 17 teknik direktörün görev yaptığı 1. Lig'de, teknik direktörlerin görev yapmadığı 17 takımın teknik direktörleri görevden alındı.

Conte geliyor
Mayıs ayında kongreye eli güçlü irmecek olan Antonio Conte'ye kaçmayı takan Başkan Fikret Örmek, dün gece ülme mi Vodafone Park'a getirip gövde gösterisi yapmayı hedefliyor

Karius'a talip çıktı
İSTANBUL (İHA) - İstanbul'da görev yapan teknik direktörlerin sayısı 17'ye düşürüldü. Ocak ayında 17 teknik direktörün görev yaptığı 1. Lig'de, teknik direktörlerin görev yapmadığı 17 takımın teknik direktörleri görevden alındı.

EKONOMİ

'YEP' ile başlayan ekonomik dengelenme fiyatlara olumlu yansıdı'

MÜSAD Genel Başkanı Kaan, "YEP ile başlayan ekonomik dengelenme sürecinin fiyatlara olumlu yansımasına başladığını görüyoruz." açıklamasında bulundu.

Rekabet Kurulundan 23 zincir markete soruşturma

Rekabet Kurulunun, Ocak ayı içerisinde yaptığı soruşturma sonuçlandı. Kurul, 23 zincir markete soruşturma başlattı. Soruşturma, Ocak ayı içerisinde yapılan fiyat artışları ile ilgili. Kurul, Ocak ayı içerisinde yapılan fiyat artışları ile ilgili soruşturma başlattı.

Türkiye tarımsal hasılda Avrupa birincisi

Türkiye, Ocak ayında Avrupa Birliği ülkeleri arasında tarımsal hasılda birincisi oldu. Türkiye, Ocak ayında Avrupa Birliği ülkeleri arasında tarımsal hasılda birincisi oldu.

Enflasyondaki artış beklentinin altında

Enflasyonun Ocak ayında beklentinin altında kaldığı bildirildi. Enflasyonun Ocak ayında beklentinin altında kaldığı bildirildi.

Fenerbahçe Real Madrid'e konuk olacak

Fenerbahçe, Ocak ayında Real Madrid'e konuk olacak. Fenerbahçe, Ocak ayında Real Madrid'e konuk olacak.

Darüşşafaka Tekfen'in rakibi Panathinaikos

Darüşşafaka Tekfen, Ocak ayında Panathinaikos'a rakibi olacak. Darüşşafaka Tekfen, Ocak ayında Panathinaikos'a rakibi olacak.

GAZETEMİZİ İSTANBUL GENELİNDEKİ BAYİLERDE BULABİLİRSİNİZ

Gazetemizin whatsapp haberlerinizi gönderin yayımlayalım

TÜNAYDIN GAZETESİ DAĞITIM BÖLGELERİ

İSTANBUL TÜRKÜVAZ DAĞITIM ANA BAYİ LİSTESİ

5955 Kulu	Bayi Adı	Bayi Adresi	5955 Kulu	Bayi Adı	Bayi Adresi
1077	İMREKÖY	İMREKÖY	1077	İMREKÖY	İMREKÖY
1078	İMREKÖY	İMREKÖY	1078	İMREKÖY	İMREKÖY
1079	İMREKÖY	İMREKÖY	1079	İMREKÖY	İMREKÖY
1080	İMREKÖY	İMREKÖY	1080	İMREKÖY	İMREKÖY

İstiklal Gazetesi

Tünaydın Gazetesi

Şekil 3.9. Haber altı renkli zemin kullanımı

3.6.4. Haber Başlıkları Kullanımı

Bir gazete sayfasına bakıldığı zaman göze çarpan ilk unsur haber başlıkları olmaktadır. Birkaç kelimelik haber özetleri olan başlıklar genellikle bir yargı bildirir (Yüksel ve Güran, 2001: 38). Haber başlıkları, haberin giriş kapısıdır çünkü okuyucu başlığa bakarak haber hakkında genel bir bilgi edinmektedir. Başlık oluşturulurken bilgilendirici ve çekici olmasına dikkat edilir. Kötü başlıkla sunulan bir haber ne kadar iyi olsa da okunma şansını düşüktür (Şeker, 2004: 62).

Aşağıda yer alan şekil 3.10'da haber başlıkları kullanılırken yapılan yanlış kullanımlara örnekler gösterilmiştir. Örneklem alınan 5 gazetenin üçünde (İstanbul, İstiklal, İttifak) çeşitli nedenlerden dolayı başlık kullanımı hatalıdır: İstanbul gazetesinde başlık haber alanının yarısında kalmıştır. Bu durum kesinlikle hatalıdır ve gazete bu hataya çoğunlukla düşmüştür. İstanbul gazetesi haber başlıklarının kullanımı

ile ilgili hatayı en çok 5 Mart 2019 tarihinde “*Motorcuyu sıkıştırdı, tokadı yedi*”, “*Büyükçekmece Belediyesi 60 yaşında*”, “*Berberlerle boğaz turu yaptı*”, “*Resimler, ‘Masumiyetin Umudu’ oldu*”, “*Otomobil fiyatına köpek*”, “*Esenyurt’ta toprak kaydı: 1 ölü*” başlıklı haberlerde yapmıştır.

İstiklal gazetesinde başlık miş’li geçmiş zaman kipiyle yazılmıştır. Bu kullanım da yine doğru değildir. Haber başlıkları şimdiki zaman kipiyle ve etken çatıyla yazılmalıdır.

Son olarak İttifak gazetesinde haber başlıklarının yan yana gelmesinden dolayı ortaya çıkan bir yanlış kullanım söz konusudur. Çalışmada incelenen diğer iki gazetede (Tünaydın ve Bizim Anadolu) başlık kullanımında herhangi bir sorun tespit edilmemiştir.

Afrikalı öğrencilerin kar keyfi

Denizli’nin Çameli ilçesinde düzenlenen kış etkinliklerinde, Pamukkale Üniversitesi’nde (PAÜ) eğitim gören Afrikalı öğrenciler kar keyfi yaşadı. Poşet ve kızaklarla kayak yapıp, kartopu oynayan öğrenciler, karnı tadını çıkarıyordu.

Çameli Belediyesi tarafından, Gürsu Mahallesi’nde bulunan 2 bin rakımlı Karkın Yaylası’nda 5. Kar Şenlikleri düzenledi. PAÜ öğrencilerinin de katıldığı şenlik, renkli görüntülere sahne oldu. Şenliğe katılan Afrikalı öğrencilerden bazıları, ilk kez karda kızakla kaymanın keyfini çıkardı. Bazı öğrenciler ise poşetlerle kayarak eğlenceli anlar yaşadı. Zaman zaman kendi aralarında da yarışarak eğlenceyi aksiyona dönüştüren öğrenciler, kartopu savaşıyla da karnı keyfini sürdürdü. PAÜ Rektörü Prof. Dr. Hüseyin Bağ’ın da kızağa binerek eğlenceye katıldığı etkinlikte öğrenciler, davul zurna eşliğinde oynadı, halay çekti. Yöre halkının ilgiyle izlediği Afrikalı öğrenciler performanslarıyla herkesten büyük alkış aldı.

GÜNDEM

Diyarbakır’da teröristler 3 noktada bağlantısı bulunan patlayıcı tuzaklamış

Diyarbakır’ın Lice ilçesi kırsalında terör örgütü PKK’ya yönelik operasyonda, 3 farklı noktada 120 metre çuklu bakır kabloyla birbirine irtibatlı 5 tüp ve 120 kilogram amonyum nitrat ile hazırlanmış patlayıcı belirlenen el yapımı patlayıcı bulunduğunu bildirdi. Valilikten yapılan açıklamaya göre, İl Jandarma Komutanlığına Lice ve Hazro ilçelerinde önceki gün başlatılan “Bayrak-117 Şehit Jandarma Uzman Çavuş Özkan Bilgiç-02 Operasyonu” dün başarıyla tamamlandı. Lice’nin Ortaç Mahallesi kırsalında 3 farklı noktada 120 metre çuklu bakır kabloyla birbirine irtibatlı 5 tüp ve 120 kilogram amonyum nitrat ile hazırlanmış tespit edilen el yapımı patlayıcı yerinde imha edildi.

İlçenin Yalaza ve Bağlan mahalleleri sınırları içerisinde doğal mağaralara gizlenmiş çuvalar ve toprağa gömülü 2 bidonda 138 kilogramı toz ve 75 kilogramı kubar esrar ele geçirildi. Operasyon bölgesindeki 4 konut ve eklentisindeki aramada, Lice’nin Çavundur köyünde ikamet eden, hakkında “uyuşturucu veya uyarıcı madde ticareti yapma veya sağlama” suçundan arama kaydı bulunan S.B. gözaltına alındı. Güvenlik güçlerince 124 kişinin kimlik sorgusu yapıldı, 15 araç kontrol edildi. 2 kişi, Askerlik Kanunu gereğince tebligat yapılarak serbest bırakıldı.

akıfBank, Stevie’den yeni ödül kazandı

akıfBank, “Bireysel Vadeli Tasarruflar” kategorilerinde “Stevie Awards”ta 2 bronz ödül sahibi oldu. Böylelikle akıfBank’ın finansal hizmetleri, uluslararası ölçekte bir kez daha takdir edilmiş oldu. AkıfBank’ın müşteri odaklı yaklaşımını ve teknolojiyi kullanarak ulaştırdığı hizmetleri takdir eden Stevie Awards, dünya çapında en iyi hizmet veren şirketleri ödüllendirir. AkıfBank’ın bu başarıya ulaşmasında teknoloji ve müşteri odaklı yaklaşımının büyük rolü olduğunu ifade eden AkıfBank Genel Müdür Yardımcısı M. Lütfü Çelebi, “Bireysel tasarruflarımızdaki müşteri odaklı yaklaşım ve teknolojiyi kullanarak ulaştırdığımız hizmetlerimizin Stevie Awards’ta bronz ödülüne sahip olmasında büyük mutluluk duyuyoruz. Müşterilerimizin beklentilerini karşılamak için sürekli olarak çalışıyoruz ve bu başarıya ulaşmamıza yardımcı olan tüm çalışanlarımıza teşekkür ediyoruz.” dedi.

92 projeye 11 milyon lira

Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumunca yürütülen, çevre ve toprağın korunmasını amaçlayan kırsala yönelik yeni destek kaleminin pilot uygulama sonuçları hakkında bilgi verdi. Pilot uygulamanın Ankara Bey-pazarı’nda başlatıldığını hatırlatan Pakdemirli, uygun bulunan 92 projeye toplam 11 milyon lira destek verileceğini kaydederek, projeler sayesinde bin 65 hektar alanda toprak örtüsünün korunacağına ve erozyonun kontrolüne katkı sağlanacağına dikkati çekti.

İstanbul Gazetesi

İstiklal Gazetesi

İttifak Gazetesi

Şekil 3.10. Hatalı haber başlığı kullanımı

3.6.5. Resimaltı yazısı

Gazetede okunan ilk metinlerden biri resimaltı yazılarıdır. Yapılan alışmalar sonucunda okuyucunun ilk başta sayfada bulunan en buyk fotoğrafa odaklandığı, daha sonra fotoğrafın altındaki yazıyı okuduğu tespit edilmiştir (Schneider ve Raue, 2000: 130). Okurda merak uyandırma ve dikkati habere yönlendirmede resimaltı yazılarının rolü yadsınamaz⁵

Resimaltı yazılarında kaçınılması gereken birkaç unsur bulunmaktadır. Bunların başında resimaltı yazılarındaki ifadelerin haber başlığında, spotta veya girişte yer alan ifadelerle aynı olmasıdır. Buna ilave olarak metnin içindeki bir cümlenin fotoğrafla uyuşmayarak fotoğraf metni olarak verilmesidir. Ayrıca fotoğraftaki kişilerin jest ve mimiklerinin fotoğraf metnini yazan kişi tarafından yorum katılarak aktarılması okuyucuyu yanlış bir şekilde yönlendirmektedir (Schneider ve Raue, 2000: 141).

Sontag'a göre (2005: 9), bütün fotoğraflar, altlarına eklenen yazılar ile kolaylıkla arpıtılabilmektedir. Bu yüzden fotoğraf yazısı değiştirildiği sürece her fotoğraf karesi yeniden kullanılabilme özelliğine sahiptir.

⁵National Geographic dergisi tarafından yaptırılan pazar araştırmalarında okurların yüzde 53'ünün metni değil, sadece resimaltı yazılarını okuduğu ortaya çıkmıştır. Bu nedenle dergide 1989 yılında on tane yazarın çalıştığı, resimaltı yazılarını hazırlamakla yükümlü ayrı bir bölüm kurulmuştur. Dolayısıyla fotoğraflara konulan alt yazılar, haber metinleri ve fotoğraflarla eşit önem taşımaktadır (Lutz ve Collins, 2012: 74).

GÜNDEM

Dava adamı olmak pazara kadar olmaz, ölene kadar olur

Türkiye Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, Ordu'da partisinin düzenlenen mitingde halka hitap etti. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Ordu mitingindeki konuşmasında, "Paşam terör örgütüne kapıldığın gün davamıza maaşesef aykırı ösen biris utanmadan, saklımdan benim dostum olduğuna söyleyerek oy dövmeyeye çalışıyormuş. Beraber yola çıkarsak ama yolda eğer arkadaşın salırsan o zaman Ordu'ya ona ne deneneğin çok iyi bili" ifadelerini kullandı.

"Bize muhabbet pazara kadar değil, mezar kadar mezar..." diyen Erdoğan, "Terör örgütüyle bir olup bize parmak sallayan kişiyle bizim ne muhabbetimiz ne de dostluğumuz olur" şeklinde konuştu.

Cumhurbaşkanı Erdoğan, Saadet Partisi'nin Ordu Büyükşehir Belediye Başkanı adayı İris Naim Şahin'i eleştirerek, şöyle konuştu:

"Bu kişi Ordu'ya yapılan her işe sahip çıkıyormuş. Sen kimsin ya? AK Parti'nin gücünü, imkanlarını, hizmetlerini kendilerine mal edenler, en başta Ordu'ya, sizlere saygısızlık ediyor demekti. Bu şehre ne yapmışsın altından sadece ve sadece AK Parti'nin ve onunla yol yürümeye devam eden kadroların imzası vardır. Gittin her kapıdan kovulan bu lakıyaya 31 Mart'ta öyle bir ders vermiş ki bir daha karımıza çıkmaya yüz bulamassın" Erdoğan, "Dava adamı olmak pazara kadar olmaz, ölene kadar olur" ifadesini kullandı.

"Arkalarına terör örgütlerini alanlar sandıkları çıkacak sonucu bekliyor"
Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Arkalarına terör örgütlerini, karantik güpleri alan birileri her sepmeye olduğu gibi bu sefer de ellerini ovuşturarak seçmiş sandığın-

Türkiye Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Erdoğan, "Dava adamı olmak pazara kadar olmaz, ölene kadar olur" dedi.

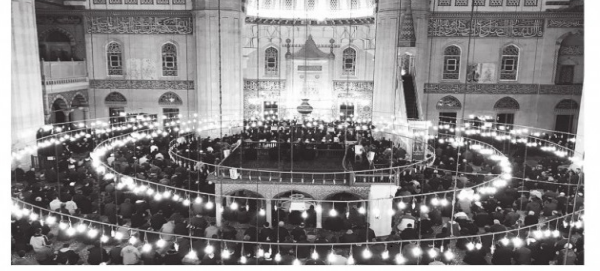
dan çıkacak sonucu bekliyorlar. Eğer istediklerini elde edebilselerse bir karabasan gibi ülkemizi başına çökmeye hazırlanıyorlar. Bu kafiyetli muhterisleri de sizlere birlikte işallah bir kez daha sandığa gömeceğiz" şeklinde konuştu.

"Birliğimizi beraberliğimizi bozmayacağız"
Cumhurbaşkanı Erdoğan, "Birliğimizi beraberliğimizi bozmayacağız. AK Parti ve MHP olarak Cumhur-

İttifak'ın içinde konsolide olacağız, bir olacağız, iri olacağız, diri olacağız, kardeş olacağız, hep birlikte Türkiye olacağız" dedi.

"Bay Kemal, sen Kandil'in yandaşısın"
Erdoğan, "Bay Kemal, sen Kandil'in yandaşısın. Kandil'in desteklediği el ele, kol kolcasın" ifadesini kullandı.

Edirne'de üç aylara 'sultan geleneği' ile giriliyor

2. Murat Han tarafından başlatılan "1001 Hatim Duası" geleneği 4 asırdır Edirne'de sürdürülüyor. Sultan 2. Murat tarafından başlatılan "1001 Hatim Duası" geleneği Edirne'de 4 asırdır devam ettiriliyor. Sultan 2. Murat döneminde yaptırılan Dar'ül Hadis Camisi'nde cuma günü, yurt içinden ve Balkanlardan gelecek vatandaşlara hatim duası yapılacak. Dar'ül Hadis Camisi İmamı Mahmut Eroğlu, yaptığı açıklamada, tarihi camide sürdürülen geleneğin binlerce hatim okunduğunu söyledi. Aynı zamanda Sultan 2. Murat Han Vakfı Mütevelli Heyeti Üyesi olan Eroğlu, hatim geleneği için Türkiye'nin farklı yerlerinden pek çok kişinin Edirne'ye geleceğini ifade etti. "1001 Hatim Duası" geleneğinin üç ayların ilk cuma günü icra edildiğini dile getiren Eroğlu, "Türkiye genelinde okunan yaklaşık 2 bin hatim duasını cuma namazı öncesinde yapacağız. Tarihte atalarımızın yaptığı gibi devletimizin ve milletimizin bekası için dualar edeceğiz" dedi. Dar'ül Hadis Camisi'nde geleneğin asırlardır sürdürüldüğünü ifade eden Eroğlu, "Tarihi bir şehir olan Edirne'de tarihi bir gelenek devam ettiriliyor. Cennet mekan Sultan 2. Murat Han tarafından başlatılan bu geleneğin 419'unusunu yapacağız. Bunun heyecanını yaşıyoruz. 1001 Hatim Duası geleneği Dar'ül Hadis Camisi'ne Sultan Murat Han'dan kalan bir hatıra" dedi.

İstiklal Gazetesi

İttifak Gazetesi

İhracatta rekor için dev işbirliği

NAZIM ÖVENC

"İSTANBUL" Yırtınlar dışı boyan da gıda sektöründe özdeşime ve dönüştürme benlik eden Uluslararası Orta Ürünleri ve Teknolojileri Fuarı - WorldFood İstanbul, sektörün önemli imekleri örgütleri ve sivil toplum kuruluşlarının destekleri altına devam ediyor.

İTİ Türkiye tarafından bu yıl 27'inci kez düzenlenecek olan gıda sektöründe ihracatın artırılması ve uluslararası birliğin için en önemli faaliyetlerden biri olan WorldFood İstanbul ile İstanbul Hububat Bakliyat Yaglı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği yeni bir işbirliğine imza attı.

2018 yılında 1 milyar 925 milyon dolarlık ihracatı yeni bir rekora imza atan İstanbul Hububat, Bakliyat, Yağlı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği toplam sektör ihracatından yüzde 28 pay aldı. Tarihiyle bir işbirliği birliği olan İhracatçı Birliği ile bir araya gelerek, en fazla Orta Doğu, Afrika ve Avrupa Birliği ülkelerine ihracat gerçekleştirecek.

BİNDEN FAZLA MARKA KATILIYOR

Türk gıda sektörünün uluslararası buluşma noktası olan 27. WorldFood İstanbul, 04-07 Eylül 2019 tarihleri arasında TÜYAP Fuarı ve Kongre Merkezi'nde 1.500'den fazla markadan da katılmaya gıda dünyasını birçok yeni ürüne tanıştırmaya hazırlanıyor. İTİ Türkiye tarafından düzenlenen ve gıda sektörünün en büyük buluşma noktası olan WorldFood İstanbul Fuarı, İstanbul Hububat Bakliyat Yaglı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği ile bir araya gelerek, en fazla Orta Doğu, Afrika ve Avrupa Birliği ülkelerine ihracat gerçekleştirecek.

İstanbul Hububat Bakliyat Yaglı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği ile yapılan anlaşma çerçevesinde, özellikle ihracat artırma faaliyetlerine destek sunarak, WorldFood İstanbul ile ihracatçı firmaların yurt dışı pazarlarına açılmasında yeni fırsatlar yaratılmasını hedefleniyor. Ayrıca anlaşma, ulusal ve uluslararası etkinlikler aracılığıyla yurtiçindeki gıda sektörü oyuncaklarını ve sistemlerini WorldFood İstanbul 2019'da yer almasını teşvik ediyor. Dünyada her yıl gerçekleştirilen devamlı eden gıda ürünleri ve gıda teknolojileri sektöründe aynı çabı altında bir araya gelen WorldFood İstanbul Fuarı, yeni işbirliğini ve işbirlikleri için platform oluşturmanın yanı sıra konferanslarla da sektörü bilgi ak-

şını sağlanmaya amaçlıyor.

REKOR SEVİYEDE BİR İHRACATA İMZA ATILACAK

2018 yılında 29 ülkeden 430 katılımcı, 138 ülkeden 15.500 ziyaretçisiyle yapılan İTİ, T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, T.C. Ticaret Bakanlığı, KOSGEB, Gaziantep-Tarım Demeği (GTD), TÜCADER (Türkiye Gıda İşletmecileri Derneği), PAKDER (Türkiye Ürünleri Hububat Bakliyat Yaglı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği), MARSAP (Marmara Bölge Sanayicileri Yöneticileri Platformu), PLAT (Çözüm Markalı Ürünler Sanayicileri ve Tedarikçileri Derneği) ve Açıklaç Derneği tarafından düzenleniyor.

Görüşülen işbirliği yönünde görüşülen paylaşılan İTİ Grup Başkanı Ömer Kemal Ögen, "27 yıldır gerçekleştirdiğimiz WorldFood İstanbul Fuarı bu kez bir işbirliğine imza atıyoruz için çok mutluyuz. Ülkemizin bu sektörde ihracat rakamlarından da anlayacağınız üzere rekor seviyede ihracat gerçekleştireceğiz. İstanbul İhracatçıları Birliğinin de desteği ile ihracat hedefimizi daha da arttırmaya devam edeceğiz. 2018'de 133 ülke-

den binlerce ziyaretçisi, 29 ülkeden de 430'tan üzerinde katılımcıyı başarıyla ağırladı.

Rakamlardan da anlayacağınız üzere bu yıl uluslararası ziyaretçi ve katılımcıların çok sayıda olduğunu düşünüyoruz ve bu da bizden bekleniyor. 2018 yılında uluslararası ziyaretçi sayısında bir önceki yıla göre yüzde 50 oranında bir artış gözlemlenmiştir de paylaşmak isterim" dedi.

İstanbul Hububat Bakliyat Yaglı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği Başkanı Hilal Özlüer ise, sektör potansiyelini reel ihracat rakamlarından çok daha yukarı çıkardığını belirterek, WorldFood İstanbul 2019'un ihracatı orta vadede katkısının oldukça fazla olacağını ifade etti.

İşbirliği hakkında değerlendirilmeye bulunan Özlüer, "180 üyeli birleşik birleşik pazarlama noktası potansiyelini katma değer ürünlerle arttırmamız için, yurtiçi ve yurtdışı fuarlar, üye firmaların için oldukça önemli" dedi.

Dünya genelinde Türkiye'nin ihracatı için çok sayıda forum düzenlendiğini, bunların arasında 2018 yılı için 13,7 milyar dolarlık ihracat hedefimize Türkiye'nin ihracat değerleri açısından tam kapasiteyle en büyük katkı sağlayacak. Bu hedefimize ulaşmak için birlikteliğin önemli olduğunu belirtti.

Özellikle gerçekleştirdiğimiz fuarlar, sadece ürünlerin işbirliği ve ihracat için değil, aynı zamanda ülkemizin her türlü için de oldukça önemli. Aynı faaliyetlerin Türkiye'de düzenlenmesi, ülkemiz her türlü ve her türlü önemli oluyor.

Bu vesileyle işbirliğimizi hayırlı çalışmalarla beraber devam ettireceğiz" dedi. 2018 yılında 1 milyar 925 milyon dolarlık ihracatı yeni bir rekora imza atan İstanbul Hububat, Bakliyat, Yaglı Tohumlar ve Mamulleri İhracatçıları Birliği toplam sektör ihracatından yüzde 28 pay aldı.

Bizim Anadolu Gazetesi

Şekil 3.11. Hatalı resimaltı yazısı kullanımı

Şekil 3.11’de yer alan örneklerde görüldüğü üzere örnekleme alınan 5 gazetenin üçünde (İstiklal, Bizim Anadolu ve İttifak) hatalı resimaltı yazısı kullanıldığı tespit edilmiştir. Söz konusu gazetelerdeki hatalı kullanım İstiklal gazetesinde resimaltı yazısının başlıkla aynı ifadeleri içermesi şeklinde olurken diğer iki gazetede girişteki ifadelerin resimaltı yazısında tekrar edilmesiyle gerçekleşmiştir. En çok hatalı resimaltı yazısını İttifak gazetesi yapmıştır. 6 ve 7 Mart tarihlerindeki sayısı en fazla hatalı olan İstiklal gazetesinin 4 Mart 2019 tarihindeki sayısında hata söz konusu değildir. İstiklal gazetesinde hatalı resimaltı yazısı kullanımını en çok 4 ve 6 Mart tarihlerinde arasında görülürken diğer günlerde hata yoktur. Bizim Anadolu gazetesi 4 Mart tarihinde resimaltı yazısı kullanımına dikkat etmeyerek en fazla hataya düşerken 6 Mart tarihindeki sayısında hiç hata yapmamıştır.

Çalışmaya dahil olan İstanbul ve Tünaydın gazetelerinin 4-8 Mart 2019 günleri arası beş günlük sayılarının tamamı ve tüm sayfaları incelendiğinde resimaltı yazısı kullanılmadığı sonucuna varılmıştır.

3.6.6.Gazete Sayfalarının Tasarımı

3.6.6.1. Logo

Gazeteler bazen farklı nedenlerden dolayı logolarını güncellemektedirler. Bu değişim kimi zaman logonun sadeleştirilmesi ile olurken kimi zaman da tamamen yenilenmesiyle gerçekleşmektedir. Bu yüzden gazeteler, logolarında yaptıkları küçük ya da köklü değişimler ile okuyucuların istek ve beklentilerini göz önünde bulundurmalı ve kemikleşmiş okur kitlesini değişimlere hazırlamalıdır (İşliyen, 2014: 186

Önceki

Sonraki

Şekil 3.12. Logo değişimi olan gazeteler

Şekil 3.12’de yer alan İstiklal, Bizim Anadolu ve İttifak gazetelerinde zamanla gerçekleşen logo değişiklikleri gösterilmiştir. İstiklal gazetesinde gazetenin adının üzerinde “YENİ TÜRKİYE’NİN UMUDU” yazarken daha sonra bu ibare kaldırılmıştır. “İstiklal” kelimesi büyük harflerle yazılırken sonradan sadece baş harfi olan İ büyük yazılmaya başlanmıştır. Bizim Anadolu gazetesinde “Bizim” kelimesinin yazı karakterinde ve genel olarak gazetenin renk tonunda oynamalar yapılarak değişikliğe gidilmiştir. İttifak gazetesinde yazı rengi önce maviyken daha sonra beyaza çevrilmiştir. Ayrıca gazetenin adı olan İttifak kelimesinin ardına eklenen “gazetesi” sözcüğü kaldırılmış, önceden küçük harfle yazılan İ harfi büyüğe çevrilmiştir. Örneklere dahil olan İstanbul ve Tünaydın gazetelerinde logo değişikliği tespit edilmemiştir.

3.7. SAYFA DÜZENİ

Basım tekniğinin ve bilgisayar teknolojisinin gazetelerin tasarımında yoğun bir şekilde kullanılmaya başlaması son 40-50 yılda olmuştur. Teknik yetersizlikler tipo döneminde gazetelerin çoğunlukla dikey ve sütun sayfa düzeni anlayışını benimsemelerine neden olmuştur. Bu gelişmeyen ve görsel hareketin az olduğu düzene klasik düzen adı verilmektedir (Kızıllı, 2013: 69).

Ofsetin getirdiği teknik imkânlar kısa zamanda gazete sayfa tasarımı anlayışında yeni yönelimleri doğurmuş, sayfa tasarımında farklı bakış açılarının kullanılması sonucu çağdaş sayfa tasarımı ortaya çıkmıştır. Çağdaş sayfa düzeni yaklaşımları kendi arasında üç gruba ayrılmaktadır. Modüler sayfa düzeni, bulvar tipi sayfa düzeni ve vitrin sayfa düzenidir (Şenel, 2013: 39-40).

Vitrin tipi sayfa düzeninde birinci sayfa, fotoğraf ve başlıklarla içindikiler sayfası gibi kullanılıp, iç sayfalardaki haberlerin duyurusunu yapmaktadır. İlk sayfada

haber metnine yer verilmediği gibi verilen metinler de kısa ve haberin tanıtıcı görünümünde bulunmaktadır (Somuncu, 2014: 34).

İstanbul Gazetesi

İstiklal Gazetesi

İttifak Gazetesi

Tünaydın Gazetesi

Bizim Anadolu Gazetesi

Şekil 3.13. Vitrin tipi sayfa düzeni

Şekil 3.13'de görüldüğü gibi araştırma için örnekleme alınan dört gazetenin birinci sayfalarının vitrin tipi sayfa düzeniyle oluşturulduğu gözlemlenmiştir. Birinci sayfada başlıkların büyük puntolarla oluşturulduğu, çizgi çerçeve ve kontürün sıklıkla kullanıldığı, beyaz alan kullanımına çok önem verilmediği, pek çok haberin zeminine renk atıldığı, sayfalarda metin yoğunluğunun az olduğu gözlemlenmiştir.

3.8. GRİD KULLANIMI

Tasarımda bir sayfada düzen sağlamak için sayfayı bölmek gerekmektedir. Sayfayı bölmek ve gereken planı sağlamak için grid denilen ızgara kullanılmaktadır. Yatay ve dikey çizgilerden oluşan grid, tasarımda kullanılacak olan yazı, fotoğraf, illüstrasyon gibi elemanların nasıl bir şekilde yerleştirileceğine yardımcı olmaktadır. Grid sistemi tasarım elemanlarını birbirlerine bağlar, sayfaya ahenk verir ve sıklığı önler. Bu yüzden sayfa tasarımını düzenlemenin en iyi yolu grid sistemini kullanmaktır (İstek, 2005: 99).

Tunaydın Gazetesi

Tunaydın Gazetesi

Şekil 3.14. Grid kullanımı

Çalışma örneğine dâhil edilen beş yerel gazeteden İstanbul gazetesi hariç diğer dört gazetenin belirli bir grid sisteminin olmadığı tespit edilmiştir. Şekil 3.14, 3.15, 3.16 ve 3.17'de verilen Tünaydın, İttifak, İstiklal ve Bizim Anadolu gazetelerinin farklı tarihlerinde aynı numaralı sayfaları incelendiğinde sayfaların sütun dizilimlerinin, haber yerleşim yerlerinin farklı olduğu gözlemlenmiştir. Ayrıca bu dört gazetede kimi haberlerde dar sütun kullanılırken kimi haberlerde daha geniş sütunlar kullanıldığı saptanmıştır. Şekillerde verilen gazetelerin farklı tarihlerde aynı sayfalarına bakıldığında sayfada haber sayılarının birbirinden farklı olması ve fotoğrafların belirli bir düzen içinde dizilmemesi de grid sisteminin kullanılmadığının bir kanıtıdır

İttifak Gazetesi

İttifak Gazetesi

Şekil 3.15. Grid kullanımı

Anadolu **DÜNYA** **PERŞEMBE 4 MART 2019** 5

ABD Suudi Arabistan'a nükleer reaktör satacak
New York Times gazetesi, Trump yönetiminin, Suudi Arabistan'a nükleer silah yapımında kullanılabilecek nükleer reaktör satma planının olduğunu öne sürdü

Avustralya aile içi şiddette ceza alanlara vize vermiyor
Avustralya aile içi şiddette ceza alanlara vize vermiyor

Trump'tan Irak itirafı
ABD Başkanı Trump, Irak'a inerken uçmanın çıkartının kapatılmasına ilişkin, 'Bu çok kötü, 7 trilyon dolar harcandı ve inerken çıkartıncı kapatma zorundayız' dedi

ABD'Lİ SENATÖR SANDERS: Trump ABD tarihinin EN TEHLİKELİ BAŞKANI
ABD'nin 100'üncü kongresinin açılışında konuşan Demokrat Parti Senatosu üyesi Sanders, Trump'ın ABD tarihinin en tehlikeli başkanı olduğunu söyledi

Venezuela Savunma Bakanı ABD yaptırımlarıyla ALAY ETTİ
Venezuela Savunma Bakanı Lopez, ABD'nin yaptırımlarıyla alay etti

Fransa'da san yelekçiler gösterilerin 16. haftasında sokaklarda
Fransa'da san yelekçiler gösterilerin 16. haftasında sokaklarda

Yahudi yerleşimciler EVLERE EL KOYUYOR
İsrail askerleri iki Filistinli yaraladı

Anadolu **DÜNYA** **PERŞEMBE 4 MART 2019** 5

TESSİLLİ TERÖR TEMSİLCİLERİ BM'DE KONAŞTIRILDI!
PES BM'YE!
Türkiye'nin tüm girişimlerine rağmen, Cenevre'deki BM yerleşkesinde, İnsan Hakları Komisyon'un yanı başında gerçekleştirilen panel, terör örgütleri arasındaki dayanışmayı bir kez daha gözler önüne serdi

Avrupalı Trump'u geçici görüyor!
Fahri ABD Başkanı Donald Trump yönetiminin, Orta Doğu stratejisini Avrupa devletleri ile tartışmaya açacağı iddialarına ilişkin olarak

İSTANBUL ABD Başkanı Donald Trump yönetiminin, Orta Doğu stratejisini Avrupa devletleri ile tartışmaya açacağı iddialarına ilişkin olarak

TESSİLLİ TERÖR TEMSİLCİLERİ BM'DE KONAŞTIRILDI!
Türkiye'nin tüm girişimlerine rağmen, Cenevre'deki BM yerleşkesinde, İnsan Hakları Komisyon'un yanı başında gerçekleştirilen panel, terör örgütleri arasındaki dayanışmayı bir kez daha gözler önüne serdi

Avrupalı Trump'u geçici görüyor!
Fahri ABD Başkanı Donald Trump yönetiminin, Orta Doğu stratejisini Avrupa devletleri ile tartışmaya açacağı iddialarına ilişkin olarak

İSTANBUL ABD Başkanı Donald Trump yönetiminin, Orta Doğu stratejisini Avrupa devletleri ile tartışmaya açacağı iddialarına ilişkin olarak

Bizim Anadolu Gazetesi

Bizim Anadolu Gazetesi

Şekil 3.17. Grid Kullanımı

SONUÇ VE ÖNERİLER

Doğru iletişimi ‘etki yaratma’ sanatı olarak da tanımlamak mümkündür. Etkiyi ise içerikle uyumlu bir tasarım yaratır. Gazete okuru, gözüne çarpmayan haberin farkına varmamaktadır. Farkına vardığı haberi ise fotoğraf ya da başlık kendisini etkilemesi halinde okumaktadır. Gazetecilikte tasarım “dekorasyon” değil, iletişim sürecinin önemli bir parçası, içerikle estetiğin uyumlu birleşimidir.

Bir gazeteyi diğerlerinden ayıran görsel özellikler sayfa tasarımı ile ortaya konulmaktadır. Kurumsallaşmış yayının organlarının hemen hepsinin kendine özgü bir tasarımı ve üslubu vardır. Sadık okur, gazetesini tasarımından tanır. Çünkü okurlar, gazeteyi okumaya başlamadan önce haberin sunumuna bakarak içeriği hakkında hüküm vermeye çalışır. Gazeteye kişilik veren, onu beğenilir ve çekici kılan, okuyucuyla sözsüz iletişimi sağlayan büyük ölçüde haberlerin dizaynidir. Neyin önemli olduğunu okura ilk elden sunan, hangi haberin daha değerli, hangi fotoğrafın daha anlamlı olduğunu belirten de tasarımdır. Gazeteyi haber ve köşe yazılarının monoton yapısından kurtaran ve daha okunabilir hale getiren de yine sayfa tasarımıdır. Etkili tasarım, haberin dikkat çekiciliğini arttırırken, mesajı da basitleştirir. Bir gazetenin tasarımı, bir kişinin dış görünüşü ya da kılık kıyafeti gibidir. Düzenli kurallar çerçevesinde yürütülen bir mizanpaj okurun zihninde o gazeteye ilişkin bir imajın oluşmasına yardımcı olur. Bu tasarım sürecinde grafik tasarımcının görevi; iletmek istediği mesajı estetik kurallar çerçevesinde uygularken; yalın, dikkat çekici, kolay algılanabilir ve hatırdaki kalıcı olmasına dikkat etmesidir. Aynı yaklaşım gazetelerin sayfa tasarımı için de söylenebilir ve grafik tasarımcı gazete sayfalarını tasarlarırken aynı hassasiyeti göstermeli ve grafik tasarım elemanlarını kurallarına uygun olarak kullanmalıdır.

Bu tez çalışmasında İstanbul ilinde yayınlanmakta olan İstanbul, İstiklal, İttifak, Tünaydın ve Bizim Anadolu gazeteleri tasarım ilkeleri açısından incelenmiştir. İncelenen bulgulara göre; temel sayfa tasarımı ilkeleri, tipografi ilkeleri ve görsel tasarım ilkelerinin olması gerektiği gibi kullanılmadığı gözlemlenmiştir. Beş gazetede okunurluğu güçleştiren, sayfada karmaşaya yol açan ciddi tasarım hatalarının olduğu tespit edilmiştir. Çalışmadan çıkarılan sonuçlar şöyledir:

Çalışmada ele alınan gazetelerden İstanbul ve Tünaydın gazetelerinin serifsiz (tırnaksız) font kullandığı diğer üç gazetenin serifli (tırnaklı) font kullandığı

gözlemlenmiştir. Haber metinlerinde kullanılan tırnaksız font kullanımı cansız ve sıkıcı bir görüntü oluşturarak sayfaları monoton bir yapıya dönüştürmüştür.

Gazetelerin yine aynı dönemde bütün sayfaları incelendiğinde metin bloklama şekillerinde de farklılıklar olduğu tespit edilmiştir. Bizim Anadolu ve İttifak gazetelerinde iki yana bloklama sistemi tercih edilirken, İstiklal, İstanbul ve Tünaydın gazeteleri sola bloklama sistemini benimseyerek farklılık yaratmıştır.

Espas (boşluk) hatası en çok Bizim Anadolu gazetesinde olmakla birlikte zaman zaman İstiklal ve İttifak gazetelerinde de bu hata mevcuttur.

Haber altı fotoğraf kullanımı bütün gazetelerde belirtilen dönem içinde görülmektedir. En çok hatayı İttifak gazetesi hemen hemen her gün her sayfasında tekrarlamıştır.

Grafik ve illüstrasyon kullanımı hiçbir gazetede yoktur. Bizim Anadolu, Tünaydın, İstanbul gazetelerinde tablo kullanımı dikkat çekmektedir.

Haber başlıklarının yanlış kullanımı da gazetelerin dikkat etmediği diğer bir noktadır. İstanbul, İstiklal ve İttifak gazetelerinde hatalı haber başlığı kullanımı vardır.

Zaman zaman gazeteler logo değişikliğine gidebilmektedir. 5 gazeteden Bizim Anadolu, İttifak ve İstiklal gazeteleri logolarını değiştirmiştir.

Çalışmada ele alınan gazeteler, sayfalara mümkün olduğunca çok görsel malzeme ve haber sığdıran vitrin sayfa düzenini tercih etmiştir.

Genellikle sayfalarda bir odak noktasının olmadığı ve görsel unsurların sayfaya dengeli bir şekilde yerleştirilemediği tespit edilmiştir. Gazete sayfasında haber, fotoğraf ve çizgilerin düzenli şekilde yerleştirilmesi sütunlar sayesinde olur. Sütun sayısı ile birlikte, sütunlar arasındaki boşlukların belirlenmesi gridi (ızgara) oluşturur. Çalışmada ele alınan İstiklal, İttifak, Bizim Anadolu ve Tünaydın gazetelerinde farklı tarihlerde aynı sayfa sayıları karşılaştırıldığında belirli bir grid sistemine rastlanmamakla beraber yalnızca İstanbul gazetesinde grid sisteminin olduğu gözlemlenmiştir.

Araştırmanın amacı doğrultusunda elde edilen bulgulara dayanarak şu öneriler geliştirilmiştir:

- Gazetelerde tırnaklı font kullanımı artırılarak haber metinlerine hareket kazandırılmalıdır.
- Haber altı fotoğraf kullanımı hatasına düşmemek için her zaman fotoğraf haber metninin üstünde ya da solunda olmalıdır.
- Espas (boşluk) kullanımı hatası en çok iki yana yaslı metinlerde görülmektedir. Bu yüzden haber metinlerinde sola bloklama sistemi tercih edilmelidir.
- Gazetelerde grafik ve illüstrasyon kullanımı artırılarak, sayfalara görsel canlılık kazandırılmalıdır.
- Haber başlıkları kullanımı gazetelerde en çok yapılan sayfa tasarım hatalarından biridir. Haber başlıkları haber metninin yarısında kalmamalı, haber başlıklarında “mış’lı, miş’li” geçmiş zaman eki kullanılmamalı ve iki haber başlığı yan yana getirilmemelidir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

- Akbaş, F. ve İkizler, E. (2003). *Fotoğraf Teknik Okumaları*, İstanbul: Om Yayınevi.
- Ambrose, G. ve Harris, P. (2012). *Grafik Tasarımın Temelleri*, (Çeviren Mehmet Emir Uslu), İstanbul: Literatür Yayınları.
- Arıkan, A.(2008). *Grafik Tasarımda Görsel Algı*, Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları.
- Arıkan, A.G. (2009). *İmgeden Baskıya Grafik Tasarım*, Konya: Eğitim Akademi Yayınları.
- Bayraktar, A. (2011). *Görsel Mağazacılıkta Vitrinlerin Önemi*, İstanbul: Beta Basım Yayım Dağıtım.
- Becer, E. (2002). *İletişim ve Grafik Tasarım*, Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Becer, E. (2010). *Modern Sanat ve Yeni Tipografi*, Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Berger, J. (2010). *Görme Biçimleri*, (Çeviren Yurdanur Salman), İstanbul: Metis Yayınları.
- Biber, L. ve Öztekin, A. (2008). “Görsel ve Teknik İletişim”, Metin Işık (Ed.), *Genel ve Teknik İletişim* içinde, ss. 235-291, Konya: Damla Ofset.
- Brockmann, J. (1981). “Grafik ve Tasarım Felsefesi”, Helen Armstrong (Der.), *Grafik Tasarım Kuramı: Tasarım Alanından Okumalar* içinde ss. 63, İstanbul: Espas Sanat Kuram Yayınları.
- Charon, J.M. (1992). *Medya Dünyası*, İstanbul: İletişim Yayınları.
- Erdal, C. (2012). *Medyanın Efendisi Şiddet*, İstanbul: Doruk Yayınları.
- Evliyagil, Ş. (1981). *Gazete Yayımlama Yöntemleri*, Ankara: Siyasal Bilgiler Fakültesi Basım ve Yayın Yüksek Okulu.
- Garfield, S. (2012). *Tam Benim Tipim: Bir Font Kitabı*, (Çeviren Sabri Gürses), İstanbul: Domingo Yayınları.
- Georges J. (2012). *Yazı İnsanlığın Belleği*, (Çeviren Nami Başer), İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Gezgin, S. (1994). *Basında Fotoğrafçılık*, İstanbul: Der Yayınları.
- Güngör, İ.H. (2005). *Temel Tasar*, İstanbul: Afa Matbaası.

- İstek, R. (2005). *Görsel İletişimde Tipografi ve Sayfa Düzeni*, İstanbul: Pusula Yayıncılık.
- Ketenci, H.F. ve Bilgili, C. (2006). *Görsel İletişim ve Grafik Tasarım*, İstanbul: Beta Yayınları.
- Kılıç, L. (1994). *Görüntü Estetiği*, İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Kılıç, L. (2008). *Fotoğraf ve Sinemanın Toplumsal Tarihi*, Ankara: Dost Kitabevi Yayınları.
- Lutz, C. ve Collins J. (2012). *National Geographic'i Doğru Okumak*, (Çeviren Mefkure Bayatlı), İstanbul: Agora Kitaplığı.
- Maigret, E. (2011). *Medya ve İletişim Sosyolojisi*, (Çeviren Halime Yücel), İstanbul: İletişim Yayınları.
- Modiano, A. (2007). *Fotoğraf Tarihine Giriş*, Antalya: Art Studio Yayıncılık.
- Odabaşı, H.A. (1996). *Grafikte Temel Tasarım*, İstanbul: Yorum Sanat Yayınları.
- Özbay, C. (2007). *Haberden Yayına Gazetecilik*, İstanbul: Der Yayınları.
- Öztuna, H.Y. (2007). *Görsel İletişimde Temel Tasarım*, İstanbul: Tibyan Yayınları.
- Parlak, H. (2012). *Temel Grafik Tasarım Bilgisi*, İzmir: Ege Üniversitesi Basımevi.
- Sarıkavak, N.K. (2004). *Çağdaş Tipografinin Temelleri*, Ankara: Seçkin Yayınları.
- Schlapp, H. (2000). *Gazeteciliğe Giriş*, (Çeviren Işık Aygün), Ankara: Konrad Adenauer Vakfı Yayınları.
- Schneider, W. ve Raue, P.J. (2002). *Gazetecinin El Kitabı*, (Çeviren Işık Aygün), Ankara: Konrad Adenauer Vakfı Yayınları.
- Seylan, A. (2005). *Temel Tasarım*, Ankara: M-Kitap.
- Sontag, Susan (2005). *Başkalarının Acısına Bakmak*, (Çeviren: Osman Akınhay), İstanbul: Agora Kitaplığı.
- Sucu, M. (2005). "Sayfa Düzeni", Sevda Alankuş (Der.), *Gazetecilik ve Habercilik* içinde ss. 2, 190, İstanbul: İletişim Vakfı Yayınları.
- Şeker, M. (2004). *Kurumsal Temeller ve Uygulama İlkeleriyle Sayfa Düzeni*, Konya: Çizgi Kitabevi Yayınları.

- Tanyeli, U. ve Sözen, M. (1986). *Sanat Kavram ve Terimleri Sözlüğü*, İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Tayfur, G. (2004). *Reklamcılık*, Ankara: Nobel Yayınları.
- Tiryakioğlu, F. (2012). *Sayfa Tasarımı ve Gazeteler*, Konya: Detay Yayınları.
- Tokgöz, O. (1981). *Temel Gazetecilik*, Ankara: Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları.
- Türk, M.S., Dikmen, A. ve Bıyık, A. (2008). “Gazete Sayfa Tasarımı-Okuyucu İlişkisi”,
Metin Işık ve Ayhan Erdem (Der.), *Grafik Tasarım Kuramı: Tasarım Alanından Okumalar* içinde ss.129, İstanbul: Espas Sanat Kuram Yayınları.
- Twemlow, A. (2011). *Grafik Tasarım Ne İçindir ?*, (Çeviren Dalsu Özgen), İstanbul: Yem Yayınları.
- Uçar, T.F. (2004). *Görsel İletişim ve Grafik Tasarım*, İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınları.
- Yüksel, E. ve Gürcan, H.İ. (2001). *Habercinin El Rehberi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları.

Tezler

- Başer, M. (1994). *Görsel İletişimde Piktogram ve Sembollerin İnsan Üzerindeki Etkileri*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bıyık, A. (2007). *Yazılı Basında Görsel Unsurların Haber Dizaynındaki Önemi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- İşliyen, F.Ş. (2014). *Gazete Tasarımının Haberin Algılanması ve Anlamlandırılması Üzerindeki Etkisi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Karaduman, B. (2007). *Bir Derginin Görsel Kimlik Tasarımında Biçim ve İçerik Açısından Tipografinin Önemi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin: Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kılıçkaya, E.E. (2007). *Grafik Tasarımda Görünmeyen Çoğunluk Beyaz Alanlar*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kızıl, Ö. (2013). *Etkili Gazete Sayfa Tasarımında Grafik Tasarımın Önemi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Arel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Öncel, K.Ö. (2010). *İnternet Gazeteciliğinde Haber Tasarımı ve Tasarımın Okunurluğa Etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özmen, B.Ö. (2006). *Reklamda Grafik Tasarımcılığı*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Pektaş, H. (1988). *Basın İlanlarına Grafik Tasarımın Yeri ve Önemi Bir Basın İlanı Tasarımı*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Somuncu, B. (2014). *Gazete Tasarım İlkelerine Göre Yerel Gazetelerin İncelenmesi (Adana İli Örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kayseri: Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Şenel, S. (2013). *Türkiye'deki Gazetelerin Grafik Tasarım Yönünden İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Haliç Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tuncay, A.M. (1998). *Dergi Tasarımı*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Tunçel, O. (2008). *Ulusal Gazetelerin Haber Tasarım Cemiyeti*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Yılmaztürk, G.(2011). *Kadın Moda Dergilerinde Sayfa Tasarımı Öğeleri: Cosmopolitan ve Süper Dergilerinin İçerik Analizi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Yücebaşı, Ç. (2006). *Grafik Tasarımda Görsel Bütünlük Oluşturmada Tipografi ile Görseller Arasındaki İlişki ve Sanat Eğitimindeki Yeri*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Sürelî Yayınlar

Akdağ, Ç.T. (2009). “Gazete Tasarımında Bilinmeyenler”. *Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 5 (1), 28-40.

Kanburoğlu, Ö. (2002). “Haber Fotoğrafının Tiraj Üzerindeki Etkisi”. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 3 (14), 193-199.

Kaptan, A. ve Sürmeli, K. (2011). “Çocuk Dergilerinde Karşılaşılan Tipografik Sorunları ve Çözüm Önerileri”. *İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1 (2), 183-197.

Onursoy, S., Kılıç, D. ve Er, F. (2010). “Gazete Okuma Davranışı ve Okuma Yolu”. *Marmara İletişim Dergisi*, 5 (16), 75-90.

Pektaş, H.(2001). “İnternette Görsel Kirlenme”. *TÜBİTAK Bilim ve Teknik Dergisi*, 13 (4), 72-75.

Sağocak, M. D. (2005). “Ergonomik Tasarımda Renk”. *Trakya Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 21 (80), 251.

Selamet, S. (1996). “Tipografi Üzerine”. *Anadolu Sanat Dergisi*, 5 (14), 173-181.

Bizim Anadolu Gazetesi, 4 Mart 2019; 5 Mart 2019; 06 Mart 2019; 7 Mart 2019; 8 Mart 2019

İstanbul Gazetesi, 4 Mart 2019; 5 Mart 2019; 06 Mart 2019; 7 Mart 2019; 8 Mart 2019

İstiklal Gazetesi, 4 Mart 2019; 5 Mart 2019; 06 Mart 2019; 7 Mart 2019; 8 Mart 2019

İttifak Gazetesi, 4 Mart 2019; 5 Mart 2019; 06 Mart 2019; 7 Mart 2019; 8 Mart 2019

Tünaydın Gazetesi, 4 Mart 2019; 5 Mart 2019; 06 Mart 2019; 7 Mart 2019; 8 Mart 2019

İnternet Kaynakları

Carr, N. (2009). İnternet Beyinlerimize Ne Yapıyor ? Google Bizi Aptal mı Yapıyor ?

<http://gmk.org.tr/uploads/news/file-14570437551073227723.pdf> Erişim Tarihi:
25.01.2019.

<http://www.spraygraphic.com>. (2010) Erişim Tarihi: 12.12.2018.

<https://en.wikipedia.org/wiki/Times> Erişim Tarihi: 21.06.2019

<https://sanatkaravani.com/> Erişim Tarihi: 31.03.2019

<https://sherpa.blog/makale/kullanim-ekseninde-tirnakli-ve-tirnaksiz-yazi-tipleri> Erişim Tarihi:

20.06.2019.

<https://www.bik.gov.tr/yerel-gazeteler/istanbul/> Erişim Tarihi: 15.06.2019

Onursoy, S. (2010). Haber Türleri Boyutunda Gazetelerde Renk Kullanımı.

http://www.academia.edu/29044478/Haber_T%C3%BCrleri_Boyutunda_Gazetelerde_Renk_Kullan%C4%B1m%C4%B1_S%C4%B0BEL_ONURSOY

Erişim Tarihi: 11.01.2019.

www.tdk.gov.tr Erişim Tarihi: 31.03.2019

www.turkcebilgi.com Erişim Tarihi: 31.03.2019

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Azize ALAN
Doğum Yeri ve Tarihi	İstanbul- 30/05/1995
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi- İletişim Fakültesi Gazetecilik
Yüksek Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniversitesi- Sosyal Bilimler Enstitüsü Gazetecilik Anabilim Dalı
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
İş Deneyimi	
Stajlar	Habertürk Tv
İletişim	
E- Posta Adresi	azize-cemre@hotmail.com